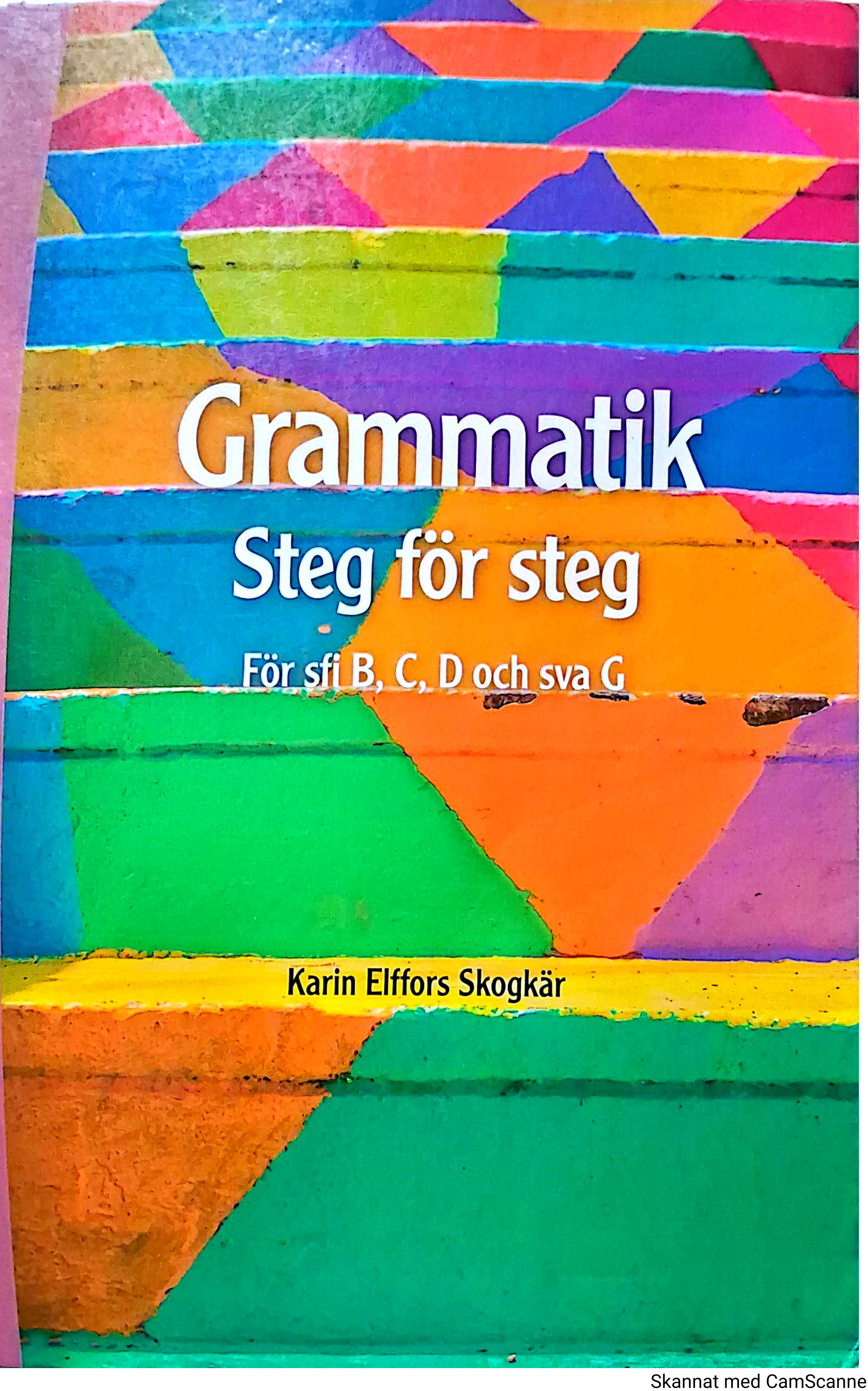

Grammatik

Steg för steg

För sfi B, C, D och sva G

Karin Elffors Skogkär

Studentlitteratur

Skannat med CamScanner

Innehåll

Välkommen till *Grammatik – steg för steg* *7*
Testa dig själv *9*

Ord

Ord och grammatik *12*

Substantiv *13*
Singular – obestämd form *15*
Plural – obestämd form (-or, -ar, -er) *17*
Plural – obestämd form (övriga) *20*
Singular – bestämd form *23*
Plural – bestämd form *25*
Bestämdhet *28*
Fler övningar med substantiv

Pronomen *31*
Personliga pronomen *32*
Reflexiva pronomen *35*
Possessiva pronomen – singular *37*
Possessiva pronomen – plural *40*
Possessiva pronomen – *min, mitt, mina*
Fler övningar med pronomen

Verb *43*
Presens *50*
Preteritum *53*
Infinitiv *56*
Hjälpverb *58*
Verb som kan vara både huvudverb och hjälpverb *62*
Futurum *65*
Futurum preteritum *69*
Perfekt *72*
Pluskvamperfekt *76*
Tempusharmoni *80*
Partikelverb – några vanliga *84*
Fler vanliga partikelverb *87*
Perfekt particip *90*

Skannat med CamScanner

Perfekt particip – med en- och ett-ord *93*
Perfekt particip – plural *96*
Passiv form – verb i s-form
Fler övningar med verb

Prepositioner *99*
Prepositioner – *på, i* och *till* *100*
Verb + preposition *102*
Fler övningar med prepositioner

Adjektiv *106*
Adjektiv + substantiv – obestämd form *109*
Oregelbundna adjektiv + substantiv *112*
Adjektiv + substantiv – bestämd form *114*
Adjektiv – komparation *118*
Adjektiv efter *vara* och *bli* *121*
Fler övningar med adjektiv

Adverb *124*
Adverb – skilj mellan adjektiv och adverb *125*
Fler övningar med adverb

Ordbildning *129*
Ordbildning – med prefix *132*
Ordbildning – med suffix *134*
Ordbildning – med sammansättning *138*
Fler övningar med ordbildning

Skannat med CamScanner

Meningar

Meningar och grammatik *144*

Huvudsatser *145*
Huvudsats – rak ordföljd *147*
Huvudsats med satsadverbial *150*
Frågor med frågeord *153*
Ja- och nej-frågor *155*
Huvudsats – omvänd ordföljd med tid på plats 1 *158*
Huvudsats – omvänd ordföljd, med plats på plats 1 *161*
Subjekt i alla meningar *163*
Tiden först eller sist – dela inte på subjekt och verb *166*
Fler övningar med huvudsatser
Konjunktioner – *och* *168*
Konjunktioner – *men* *171*
Konjunktioner – *så* *174*
Konjunktioner – *för* *176*
Fler övningar med konjunktioner

Bisatser *179*
Bisatsinledare – *när* *180*
Bisatsinledare – *eftersom* *182*
Bisatsinledare – *medan* *185*
Bisatsinledare – *innan* *188*
Bisatsinledare – *om* *190*
Bisatsinledare – *trots att* och *fastän* *193*
Bisatsinledare – *att* *196*
Bisatsinledare – *frågeord* *199*
Bisatsinledare – *som* *201*
Bisats först i mening *204*
Öva mer på bisats först i meningen *207*
Öva ännu mer på bisats först i meningen *210*
Bisats med satsadverbial *213*
Indirekt tal *215*
Fler övningar med bisatser

Facit *219*

Grammatiska termer *220*

Skannat med CamScanner

Det digitala läromedlet

Interaktiv version av boken, inläst med textföljning

Interaktiva uppgifter till alla grammatikmoment

Testa dig själv

Grammatikfördjupningar:

- Possessiva pronomen – *min, mitt, mina*
- Passiv form – verb i s-form
- Speciella ord (*de/dem, där/dit, hem/hemma, hos/till, in/inne, ut/ute, efter/eftersom, lite/liten, tycker/tycker om*)
- Mening – stor bokstav och punkt
- Mer om stor bokstav och liten bokstav
- Lista över vanliga verb
- Lista över vanliga bisatsinledare
- Lista över vanliga ett-ord
- Satsschema

Tomma satsscheman

Facit till bokens övningar

Facit till grammatikfördjupningarna

Skannat med CamScanner

Välkommen till *Grammatik – steg för steg*

Hej, jag heter Karin Elffors Skogkär och det är jag som har skrivit *Grammatik – steg för steg*. Jag har jobbat som lärare på sfi och sva i nästan 30 år, så du kan vara säker på att jag kan mycket om grammatik och vad som funkar och inte funkar för elever som vill lära sig grammatik.

I *Grammatik – steg för steg* får du regler som hjälper dig att förstå hur den svenska grammatiken fungerar, och övningar som hjälper dig att själv kunna använda rätt grammatik.

Men, först vill jag ge dig några lite mer allmänna tips om hur du kan göra för att bli bättre på svensk grammatik:

- Stressa inte. Det tar tid att lära sig grammatik.
- Tycker du att ett grammatikmoment är jättesvårt? Vänta med det och gör något lättare istället.
- Jämför grammatiken med ditt eget språk. Var aktiv och tänk grammatik!
- Repetera mycket. Försök att göra egna meningar så lär du dig bättre.
- Glöm inte att prata. Läs meningar med speciell grammatik högt för dig själv, många gånger.

Jag brukar säga till mina elever att lära sig grammatik och språk är som att bygga ett hus. Man bygger huset bit för bit, i en speciell ordning, och man kan inte börja med taket. Ett språk lär du dig också i en speciell ordning. Först lär du dig bara enkla ord och sen lite lätta meningar. Du kan inte börja med den svåra grammatiken.

Därför kommer grammatiken och övningarna i *Grammatik – steg för steg*, i stort sett, i den ordning som man brukar lära sig dem.

För att du ska kunna se ungefär var du befinner dig i din utveckling är övningarna markerade från nivå 2 till nivå 5 (som är svårast). Nivå 1 är mycket lätt, så den är du redan klar med, om du är redo att öva grammatik med hjälp av den här boken. En del av övningarna är inte markerade med någon nivå, för de handlar mer om ordkunskap.

För att se ungefär vilken nivå du är på, var i boken du ska börja, kan du göra testet på sidan 9.

Övningarna i boken kommer alltså i den ordning som det är bra att lära sig dem, så det är bäst att du gör dem i den ordningen också. Om du tycker att en nivå är jättelätt, gå till nästa nivå. Tycker du att en nivå är jättesvår? Gå tillbaka en nivå. Tänk på att det är bra att repetera.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

De fem nivåerna

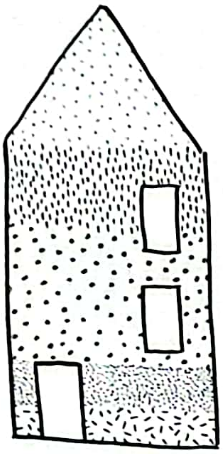

- Nivå 1 – ord utan grammatik, till exempel *hej, tack så mycket, flicka.*
- Nivå 2 – lite grammatik, korta meningar, till exempel *jag dricker kaffe.*
- Nivå 3 – mer grammatik, med bland annat hjälpverb, till exempel *vi ska laga mat.*
- Nivå 4 – svårare grammatik med bland annat omvänd ordföljd, till exempel *sedan måste han gå hem.*
- Nivå 5 – svåraste grammatiken, med långa meningar med bisatser, till exempel *han undrar om du alltid diskar när ni har ätit.*

Använd också det digitala läromedlet!

Till denna bok hör ett digitalt läromedel med en interaktiv version av boken, där alla texterna är inlästa. Här finns också många interaktiva uppgifter, så att du kan öva mer på alla grammatikmomenten.

I det digitala läromedlet finns fler grammatikmoment som du kan fördjupa dig i. Här finns även listor på vanliga verb, med alla verbformer, bisatsinledare och ett-ord samt schema för huvudsatser och bisatser.

Du hittar också facit till bokens alla uppgifter här samt exempelsvar på de övningar där du ska skriva egna meningar.

Nu önskar jag dig lycka till med att bygga ditt språkhus, och glöm inte att skynda långsamt!

Karin Elffors Skogkär

Skannat med CamScanner

Testa dig själv

Du kan redan en del svenska – eller hur? Men du vill lära dig mer och bli ännu säkrare när du talar och skriver. Ett bra sätt är att du börjar med att testa dig själv, för att se vad du behöver öva mer på.

Du hittar testet här. När du har gjort ditt test, kommer du kunna läsa om ditt resultat och se var i *Grammatik – steg för steg* du kan träna på detta.

Skannat med CamScanner

Ord

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Ord och grammatik

Grammatik är regler för hur man böjer och bildar ord, och hur man sätter ihop ord till meningar.

Detta första avsnitt handlar om att böja och bilda ord. Att böja ord betyder att man ändrar på ordens form för att visa en ny betydelse, till exempel *flicka* → *flickor* för att visa att det är flera, och *dansar* → *dansade* för att visa att det hände tidigare.

Att bilda ord betyder att göra ord, till exempel *vän + lig* → *vänlig* och *o + vänlig* → *ovänlig.*

I grammatik delar man in ord i *ordklasser*. Det betyder att orden är ordnade efter de likheter de har.

Alla ord som man kan sätta *en* eller *ett* framför är *substantiv*. De ord som berättar vad någon gör är *verb*, och så vidare. Substantiv och verb är de två största ordklasserna i svenskan. Totalt finns det nio ordklasser.

Vilka regler som gäller när man böjer och bildar ord beror på vilken ordklass de tillhör. Därför är det viktigt att du känner till de viktigaste ordklasserna.

I *Grammatik – steg för steg* hittar du först en lite större och teoretisk genomgång av de olika grammatikmomenten. Sedan när du ska öva på ett moment får du dessutom en kort repetition med fler exempel och lite tips.

Substantiv

Substantiv är ord som man kan sätta *en*, *ett* eller *mycket* framför.

en penna   en mobil   en bok   en dag   en stund
ett barn   ett land   ett brev   ett namn   ett liv
mycket vatten   mycket folk   mycket kärlek   mycket tid

Namn är också substantiv.

Maria   Sverige   Göteborg   Michael

Singular betyder att det är *en* eller *ett* av något.

en bror   en dag   en hand   ett hus   ett land   ett brev

Plural betyder att det är *flera* av något.

två månader   några timmar   tusen år   mycket blommor   många män

Fem olika plural-former

Det finns fem olika plural-former i svenskan.

-or	en-ord som slutar på *-a* en blomm*a* – flera blomm***or*** en flick*a* – flera flick***or*** en gurk*a* – flera gurk***or***
-ar	en-ord, många som slutar med *-e* en pojk*e* – pojk***ar*** en bil – flera bil***ar*** en hund – flera hund***ar***
-er	flest en-ord en sång – flera sång***er*** en plats – flera plats***er*** en lektion – flera lektion***er***
-n	bara ett-ord ett äpple – flera äppl***en*** ett smycke – flera smyck***en*** ett häfte – flera häft***en***
-	ingen ändelse, ett-ord + en-ord som slutar med *-are*. ett rum – flera rum ett barn – flera barn en lärare – flera lärare

Annan vokal i plural

Några substantiv får annan vokal i plural. Här är de vanligaste:

bok – böcker	dotter – döttrar	man – män	son – söner
bokstav – bokstäver	fot – fötter	mus – möss	stad – städer
brand – bränder	hand – händer	natt – nätter	strand – stränder
bror – bröder	land – länder	rot – rötter	tand – tänder

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Obestämd och bestämd form

Substantiv kan stå i obestämd och bestämd form. *En-ord* slutar på *-n* i bestämd form singular och i plural slutar de på *-na*.

Ett-ord slutar på *-et* i bestämd form singular.

Obs! Ett-ord i bestämd form plural kan också sluta på *-en*. Jämför ***pojken*** som är singular med ***barnen*** som är plural.

singular **obestämd form**	**bestämd form**	**plural** **obestämd form**	**bestämd form**
en flicka	flicka*n*	flickor	flickor*na*
en pojke	pojk*en*	pojkar	pojkar*na*
en tomat	tomat*en*	tomater	tomater*na*
ett kvitto	kvitto*t*	kvitton	kvitto*na*
ett barn	barn*et*	barn	barn*en*

Bestämdhet

Bestämdhet handlar om när man använder obestämd eller bestämd form.

Obestämd form använder du när du presenterar något nytt. Din mottagare (den du talar med) är inte tidigare bekant med det som du berättar om.

Bestämd form använder du när du tror att din mottagare förstår vad du menar. Du har presenterat det tidigare eller så förstår man det av situationen. Om det bara finns en eller ett av något så använder man också bestämd form.

> Jag köpte *en jacka* och två *tröjor* till Alice.
> (Ny information = obestämd form.)
>
> Hon gillade *jackan* men inte *tröjorna*.
> (Nu vet du vilken jacka och vilka tröjor jag menar = bestämd form.)
>
> Jag har ont i *huvudet*. (Jag har bara ett huvud.)
>
> Dammsugaren står i *köket*. (Vi har bara en dammsugare och ett kök.)
>
> *Solen* skiner. (Det finns bara en sol.)
>
> *Drottningen* bor i Stockholm. (Vi har bara en drottning.)

Alltså,

- du vet inte vad jag menar = obestämd form
- du vet vad jag menar = bestämd form

Skannat med CamScanner

Nivå 2 Singular – obestämd form

Substantiv i singular (ental) kan vara en-ord eller ett-ord. De flesta ord för människor och djur är en-ord (*en man, en kvinna, en katt, en hund* … men *ett barn* och *ett lejon*.)

En-ord och ett-ord är obestämd form. Obestämd form använder du när du presenterar ny information.

Jag tränar *en timme på ett gym.*
Kan du köpa *en kaka* och *ett bröd?*
De har *ett barn* och *en hund.*

> ***Tips!*** Ungefär 70 % av alla substantiv är *en*-ord. Så vet du inte, gissa på *en*.

Här hittar du en lista med vanliga *ett*-ord som är bra att kunna utantill.

Du kan läsa mer om substantiv och singular på sidorna 13–14.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Hon lånar en bok. Rätt

1 De tittar på en film. ______
2 Zita pratar med en läkare. ______
3 Jag har ett penna. ______
4 Behöver du ett suddgummi? ______
5 De bor i en lägenhet. ______
6 Vi träffade ett polis. ______
7 Han skriver på en papper. ______
8 Varför köper du en jacka? ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv **en** eller **ett** i meningarna.

Exempel: Jag behöver en mobil.

1 Där bor _____ familj från Danmark.
2 Alice går till _____ affär i stan.
3 Jag har _____ möte snart.
4 Vill du ha _____ påse?
5 Det står _____ cykel där.
6 Vi tittar på _____ match.
7 Jag tar _____ papper till dig.
8 Kan du rita _____ hjärta?
9 Bolivia är _____ land.
10 Var snäll och ge mig _____ tallrik.

C Välj rätt ord till meningarna.

Exempel: Vi har ett barn.

1 Jag ser ett _______________.
2 Vi har bara en _______________.
3 Jag köper en _______________.
4 Ali skriver ett _______________.
5 Hon väntar på en _______________.
6 Du har ett _______________.
7 Maya har ont i ett _______________.
8 Jag vill ha en _______________.
9 Vi går till ett _______________.
10 Han tittar på en _______________.

barn	dotter
gata	hus
bord	stol
bröd	smörgås
mejl	text
tåg	buss
läxa	problem
öra	hand
glas	kopp
bank	apotek
foto	bild

D Skriv tre meningar med substantiv i singular obestämd form. Du kan till exempel berätta vad du har i ditt kök eller sovrum. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag har ett bord och en lampa.

Skannat med CamScanner

1 Jag har ______________________

2 Jag har ______________________

3 Jag har ______________________

Nivå 2

Plural – obestämd form (-or, -ar, -er)

De flesta en-ord slutar på *-or*, *-ar* eller *-er* i plural.

Jag har tre flick*or*. (en flicka)
Där står några stol*ar*. (en stol)
Vi hade många gäst*er*. (en gäst)
De säljer många kapp*or*. (en kappa)
Det är trevliga kill*ar*. (en kille)
Var är alla dina sak*er*? (en sak)

Obestämd form använder du när du presenterar något nytt.

Tips! De vanligaste ändelserna i plural är *-or* och *-ar*. Så om du är osäker på ett substantiv i plural, då kan du gissa att det slutar med *-or* och *-ar*.

Du kan läsa mer om substantiv och plural på sidorna 13–14.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag läste några tidningar. Rätt

1 I centrum finns det många affär. ______

2 Kan du hämta fyra tallrikar? ______

3 Snart flyttar två familj in här. ______

4 Jag har olika kryddor i min mat. ______

5 De lekte med sina mobiler. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

6 Hon äter mycket kakor. ________
7 På helgen brukar vi titta på två eller tre filmar. ________
8 Varför får vi alltid så mycket läxor? ________

B Skriv ett substantiv i plural som slutar på **-or** i meningarna.

Exempel: Han köpte två väskor.

1 På bordet står det två ________.
2 Vi behöver många ________.
3 Jag ska låna några ________.
4 Tina svarade på alla ________.
5 I min garderob har jag många ________.
6 Filip bakade två ________.
7 Där träffade vi några nya ________.
8 I parken fanns det många fina ________.

C Skriv ett substantiv i plural som slutar på **-ar** i meningarna.

Exempel: Alex stekte två korvar.

1 På gatan såg vi många ________.
2 Alessia pluggade i flera ________.
3 På sjukhuset fick de vänta i tre ________.
4 Vi har många ________.
5 Adnan pratade med några ________.
6 Varför har ni så många ________?
7 Jag kan äta två ________.
8 På stranden såg vi många ________.

D Skriv ett substantiv i plural som slutar på **-er** i meningarna.

Exempel: Barnen har många leksaker.

1 Mona fick många ________.
2 Vi känner några ________.

Skannat med CamScanner

3 I min klass går det 25 ______________.
4 Han var tyst i flera ______________.
5 Jag har många ______________.
6 Snart stänger alla ______________.
7 I rummet finns det många ______________.
8 Vi åt kött och ______________.

E Skriv substantiven i plural.

Exempel: Var är dina strumpor ______________? (strumpa)

1 Ni måste visa era ______________ för vakten. (biljett)
2 Det är fint med många ______________ på golvet. (matta)
3 Jag dricker fem ______________ kaffe om dagen. (kopp)
4 Aron tände alla ______________ i rummet. (lampa)
5 Hur många ______________ går det i klassen? (kille)
6 Han hade med sig fyra ______________ med mat. (påse)
7 Det finns några lediga ______________ där borta. (plats)
8 Här kan ni lägga era ______________. (väska)

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 2

Plural – obestämd form (övriga)

En ganska liten grupp en-ord och ett-ord får *-r*, *-n* eller *ingen ändelse* i plural. Några vanliga substantiv ändrar sig helt i plural.

Jag har köpt sko*r* till barnen. (en sko)
Hon åt två äpple*n*. (ett äpple)
Vi har tre barn. (ett barn)
Jag lånade två böcke*r*. (en bok)

Du kan skriva på alla linje*r*. (en linje)
Jag köpte några frimärke*n*. (ett frimärke)
Lägenheten har fyra rum. (ett rum)
Vi har två ögon att se med. (ett öga)

Obestämd form använder du när du presenterar något nytt.

> ***Tips!*** Många ett-ord heter samma i plural, *ett barn – två barn, ett rum – två rum* och så vidare. Om du lär dig de vanligaste ett-orden (se ◩) så har du bra koll på både singular och plural av de orden.
> Det är inte så många substantiv som ändrar vokal i plural. Lär dig dem utantill. Se sidan 13.

Du kan läsa mer om substantiv och plural på sidorna 13–14.

Övningar

A Stryk under substantiv i plural.

Exempel: Han har skor i påsen.

1 Jag sätter alla papper i pärmen.
2 Läraren pratar med många barn.
3 Jag hittade suddgummin i skåpet.
4 Deras söner bor på landet.
5 Lucys dotter har skrivit böcker på spanska.
6 I rummet fanns det bara svenska män.
7 Mannen berättade om sina olika yrken.
8 Boris satte glasen på bordet.

Skannat med CamScanner

B Ändra plural till singular, en-ord eller ett-ord.

Exempel: Enrique har många *suddgummin.* ett suddgummi

1 Man kan inte vara på två *ställen* samtidigt. ______
2 Vad har du på dina *fötter*? ______
3 Hur många *språk* talar du? ______
4 Läste du mina *meddelanden*? ______
5 I Spanien finns det fina *stränder.* ______
6 Deras *döttrar* går i skolan. ______
7 Har du borstat dina *tänder*? ______
8 Alma fick många *paket* på sin födelsedag. ______

C Skriv substantiven i plural.

Exempel: Nu måste du tvätta dina händer.

1 Angelica har många olika ______ (intresse).
2 Jag ritar en bild med två ______ (hjärta) till dig.
3 Hur många ______ (lärare) har ni?
4 Ellis hade glömt sina ______ (nyckel) på jobbet.
5 Eleverna kommer från olika ______ (land).
6 Jag gillar mest ______ (smycke) i guld.
7 Sjukhuset ska anställa fler ______ (läkare).
8 Alice har stora ______ (öra).

D Skriv substantiven i plural.

Exempel: Var är dina böcker (bok)?

1 Ni måste dela in era texter i ______ (stycke).
2 Varför har du två ______ (cykel)?

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3 Jag har ont i båda mina ______________ .
knä

4 Hon kan nog ge dig några ______________ .
tips

5 I skolan läser vi flera olika ______________ .
ämne

6 Hur många ______________ har du egentligen?
jobb

7 Vi har fem ______________ på varje hand.
finger

8 Jenny visade sina ______________ för oss.
betyg

E Skriv sex egna meningar med ett-ord i plural. Du hittar ett-ord här. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag dricker två *glas* vatten på morgonen.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

4 ____

____

5 ____

____

6 ____

____

Obs! Nu kommer övningar med *bestämdhet*. Om du tycker att det är svårt, så har du rätt. För det är ganska svårt. Kanske är det bättre att du väntar med dem. Fortsätt i så fall istället med nästa avsnitt om pronomen på sidan 31.

Skannat med CamScanner

Singular – bestämd form

En-ord och ett-ord kan stå i bestämd form. En-ord slutar då på *-n* och ett-ord slutar på *-t*.

> Kan du ge mig *pennan* som ligger på *bordet*? (en penna, ett bord)
>
> Han går ut i *köket* och sätter på *spisen*. (ett kök, en spis)

Bestämd form använder du när ett ord redan är bekant. Man förstår vilket kök och vilken spis du menar.

> ***Tips!*** Om du lär dig de vanligaste ett-orden kommer du långt. Lär dig orden som en grupp. Det finns till exempel många ord om kroppen som är ett-ord, *ett öga, ett öra, ett ben* och så vidare. Men glöm inte att de allra flesta orden är en-ord. Du hittar vanliga ett-ord här.
>
> Om du har koll på en-ord och ett-ord får du lättare att klara kongruens (när ett ords böjning påverkas av ett annat ord), som till exempel meningar med adjektiv + substantiv: *en fin lägenhet* men *ett fint hus*.

Du kan läsa mer om substantiv och singular på sidorna 13–14.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Lektionen slutar snart. Rätt

1 Du måste stänga en mobilen. ______
2 Vill du klappa hunden? ______
3 Hon öppnade dörret. ______
4 Fahrad tittade på en klockan. ______
5 Jag la mig i sängen. ______
6 Anna läste ett mejlet. ______
7 Bussen kommer nu. ______
8 Affären var stängd. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv substantiven i obestämd form.

Exempel: Hon lekte med *pojken.* en pojke

1 De lärde sig *språket* snabbt. ______
2 Var är *nyckeln?* ______
3 Aaron städade *rummet.* ______
4 *Biblioteket* var stängt. ______
5 Jag öppnar *lådan.* ______
6 Vi sitter på *golvet.* ______
7 Sätt på *datorn.* ______
8 Var är *handduken?* ______
9 *Kycklingen* var jättegod. ______
10 Jag har ont i *huvudet.* ______

C Skriv substantiven i bestämd form.

Exempel:	Han borstade håret.	(ett) hår
1	Jag har gjort ______.	en läxa
2	______ heter Rosa.	en kvinna
3	Han har en krona i ______.	en hand
4	______ är gammalt.	ett hus
5	Han tände ______.	en lampa
6	Sally väckte ______.	ett barn
7	De flyttade ______.	ett bord
8	______ är snart klar.	(en) mat
9	Vi betalade ______.	en räkning
10	Jag förstår inte ______.	ett ord

D Skriv en egen text med substantiv i obestämd och bestämd form singular. Du har fått lite hjälp. Glöm inte punkt.

Klockan är sex och jag är hungrig. Jag går till ______

______

Sen steker jag ______

______

Skannat med CamScanner

Jag sätter mig ______________________________

____

Då ringer ___________________________________

____

Plural – bestämd form

De allra flesta substantiv i bestämd form plural slutar på -*na*. En liten grupp slutar på -*en* och -*a*.

Jag gillade tröjor*na*. (tröj*or*)
Killar*na* stannade kvar. (kill*ar*)
Vi tittade på bilder*na*. (bild*er*)
Han hjälpte barn*en*. (barn-)

Anja luktade på blommor*na*. (blomm*or*)
De flyttade stolar*na*. (stol*ar*)
Snart är batterier*na* slut. (batteri*er*)
Lucy sökte alla jobb*en*. (jobb-)

Obs! *Barnen* och *jobben* är alltså plural (bestämd form). Jämför *barnet* och *jobbet* som är singular (bestämd form).

Strecket efter substantivet visar att singular och plural har samma form.

Jag satte på frimärken*a*. (frimärke*n*) Hon la äpplen*a* i en påse. (äpple*n*)

Bestämd form använder du när ett ord redan är bekant.

Du kan läsa mer om substantiv och plural på sidorna 13–14.

Övningar

A Stryk under plural i bestämd form. Ibland finns det två i samma mening.

Exempel: Det var två tjejer som köpte tavlorna.

1 På kvällen var barnen trötta.
2 Våra vänner flyttade möblerna till oss.
3 Husen ligger i lugna områden.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 Du kan lägga grönsakerna i påsen.

5 Jag gillade kakorna men inte tårtan.

6 Varför har du pengarna i fickan?

7 Det finns koppar och fat i skåpen.

8 Mannen städade rummen igår.

B Ändra plural bestämd form till obestämd form.

Exempel: Var har du lagt *kläderna*? kläder

1 *Grannarna* var jättesnälla. __________

2 Vi träffade inte *barnen*. __________

3 *Skjortorna* var för små. __________

4 *Vännerna* träffades i Stockholm. __________

5 Sätt *glasen* i diskmaskinen! __________

6 Vill du prova *stövlarna*? __________

7 De hyrde ut *rummen* till studenter. __________

8 Har du ont i *knäna*? __________

C Skriv substantiven i plural bestämd form.

Exempel: Ska vi ta av oss skorna (skor)?

1 Vad gjorde ni på __________ (kvällar)?

2 Kollade du __________ (mejl) också?

3 De gjorde __________ (läxor) efter skolan.

4 Simon stekte __________ (korvar).

5 Vi lärde oss __________ (namn) ganska snabbt.

6 __________ (leksaker) ligger på golvet.

7 Var köpte du __________ (äpplen)?

8 Han glömde __________ (glasögon) hemma.

Skannat med CamScanner

D Skriv substantiven i plural bestämd form.

Exempel: Var köpte du byxorna ? (byxor)

1 ______________ gick snabbt. (dagar)

2 Sedan öppnade hon ______________ . (paket)

3 Carlos hämtade ______________ . (barn)

4 Personalen torkade av ______________ . (bord)

5 ______________ var missnöjda. (läkare)

6 Jag skickade ______________ igår. (brev)

7 Vi skojade lite med ______________ . (tjejer)

8 Det var mycket folk på ______________ . (gator)

E Skriv sex egna meningar med ett-ord i plural bestämd form. Du hittar ett-ord här. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi tittade på *husen*.

1 ______________

2 ______________

3 ______________

4 ______________

5 ______________

6 ______________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Bestämdhet

Obestämd form använder du när du presenterar något nytt.

Jag hämtade *en väska* och packade ner lite *kläder*.

Bestämd form använder du när du tror att din mottagare (den du talar med) förstår vad du menar. Antingen har du presenterat det tidigare eller så förstår man det av situationen.

Jag tog *väskan* med *kläderna* och gick till *busshållplatsen*. När jag satt på *bussen* kom jag på att jag hade glömt *tandborsten*.

Men, man använder *inte* bestämd form tillsammans med ett possessivt pronomen eller substantiv i genitiv. För när någon *äger* något är det ju redan något bestämt. Så det behöver inte visas en gång till.

Rätt: Var är *min* väska? **Fel:** Var är min väskan.

Rätt: *Dina* händer är smutsiga. **Fel:** Dina händerna är smutsiga.

Rätt: *Barnens* leksaker ligger på golvet. **Fel:** Barnens leksakerna ligger på golvet.

Du kan läsa mer om substantiv och bestämdhet på sidorna 13–14.

Övningar

A Stryk under substantiv i bestämd form.

Exempel: Vi gick till biblioteket och lånade några böcker.

1 Varför ligger mina nycklar på golvet?
2 Vi gick till parken och satte oss på en bänk.
3 De visade sina biljetter för vakten.
4 Tjejerna gillade inte mitt förslag.
5 Glasögonen ligger nog i hennes låda.
6 Hur många äpplen har du i påsen?
7 Jag betalar räkningarna med min mobil.
8 Hon fick blommor av gästerna.

Skannat med CamScanner

B Välj rätt form, bestämd eller obestämd form.

1 Elena sitter i klassrummet men hon kan inte lyssna på läraren (en lärare/läraren) för hon har ont i ________ (ett huvud/huvudet).

2 Hon kollar på ________ (en mobil/mobilen) för att se vad ________ (en klocka/klockan) är.

3 Plötsligt öppnas ________ (en dörr/dörren) och ________ (en kvinna/kvinnan) med ________ (en pojke/pojken) kommer in.

4 ________ (en kvinna/kvinnan) går fram till ________ (en lärare/läraren) och pratar.

5 ________ (en pojke/pojken) står ensam kvar vid ________ (en dörr/dörren).

6 Elena tycker att han ser ledsen ut. Hon letar i sin ________ (väska/väskan) efter ________ (en karamell/karamellen).

7 Hon hittar bara ________ (ett äpple/äpplet) och två ________ (smörgåsar/smörgåsarna).

8 Hon ger ________ (ett äpple/äpplet) till ________ (en pojke/pojken).

9 Han ler och Elena upptäcker att hon inte längre har ont i ________ (ett huvud/huvudet).

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

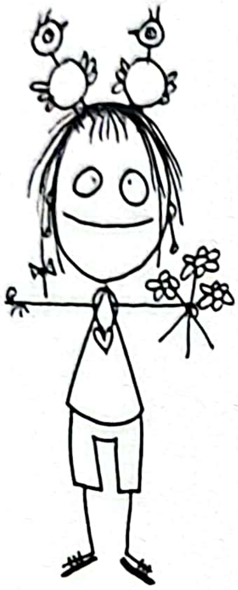

C Skriv sju meningar om Maria på bilden. Börja dina meningar på samma sätt som i exemplet. Glöm inte punkt.

Exempel: På huvudet har hon två fåglar.

1 I håret ______________________________.

2 Runt halsen ______________________________.

3 ______________________________

4 ______________________________

5 ______________________________

6 ______________________________

7 ______________________________

D Skriv en kort text om din bostad. Använd bestämd och obestämd form där det passar. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag har tre rum och kök. Jag gillar köket.

____

____

____

____

____

____

____

Fler övningar med substantiv.

Skannat med CamScanner

Pronomen

Pronomen är ord som man använder för att ersätta ett substantiv. Då behöver man inte upprepa substantiven.

Carina köper en glass. Hon äter den direkt.
substantiv substantiv pronomen pronomen

Jämför: Carina köper en glass. Carina äter glassen direkt.
substantiv substantiv substantiv substantiv

Det finns olika typer av pronomen. De vanligaste är personliga, reflexiva och possessiva pronomen.

Personliga pronomen

Subjekt	Objekt
jag	mig
du	dig
hon	henne
han	honom
den	den
det	det
vi	oss
ni	er
de (dom)	dem (dom)

Reflexiva pronomen

(jag)	mig
(du)	dig
(hon)	sig
(han)	sig
(den/det)	sig
(vi)	oss
(ni)	er
(de)	sig

Possessiva pronomen

(jag)	min, mitt, mina
(du)	din, ditt, dina
(hon)	hennes, sin, sitt, sina
(han)	hans, sin, sitt, sina
(den/det)	dess
(vi)	vår, vårt, våra
(ni)	er, ert, era
(de)	deras

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Personliga pronomen

Personliga pronomen kan vara subjekt och objekt. En person som gör något är subjekt och den som inte gör något själv är objekt.

Jag gillar *dig*.
↑ subjekt ↑ objekt

Du tittar på *mig*.
↑ subjekt ↑ objekt

Hon hjälper *honom*.
↑ subjekt ↑ objekt

Han kysser *henne*.
↑ subjekt ↑ objekt

Vi pratade med *dem*.
↑ subjekt ↑ objekt

Ni bjöd *oss*.
↑ subjekt ↑ objekt

De bestämmer över *er*.
↑ subjekt ↑ objekt

Obs! Både *de* och *dem* uttalas *dom*.

En-ord och ett-ord blir *den* och *det* som personliga pronomen. Både när de är subjekt och objekt.

Anna har köpt *en* ny bil. *Den* är gammal men fin. Hon ska hämta *den* på fredag.
↑ subjekt ↗ objekt ↑ subjekt ↑ subjekt ↑ objekt

Jag hyr *ett* rum. *Det* är inte så stort men jag gillar *det*.
↑ subjekt ↗ objekt ↑ subjekt ↑ objekt

> ***Tips!*** Blandar du ihop *de* (subjekt) och *dem* (objekt)? Börja aldrig en mening med *dem*. *De* brukar stå i början av en mening och *dem* i slutet. Titta på meningarna ovan.

Du kan läsa mer om pronomen och personliga pronomen på sidan 31.

Övningar

A Stryk under personliga pronomen som är objekt.

Exempel: Var träffade du henne?

1 Han lovade att ringa mig igen.

2 Vi hälsade på dem i somras.

3 Det berättade de inte för oss.

Skannat med CamScanner

4 Kan ni hämta honom efter skolan?
5 Jag tappade den när de var här.
6 Du sa till dem att hennes test var bra.
7 Varför lekte du inte med henne?
8 Baran såg er när ni tog min väska.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: De var inte hemma när vi kom. Rätt

1 Ni är mina bästa vänner. ______
2 Mig gör alltid samma saker varje dag. ______
3 Då behöver dem inte visa sina papper för oss. ______
4 Sam köpte en bok men han glömde den på bussen. ______
5 På rasterna sitter de och pratar med honom. ______
6 Inez fick ett mejl men hon läste inte den. ______
7 Vi är hemma ikväll så ni kan komma hem till oss då. ______
8 När ni har semester kan de ge er tips om resor. ______

C Skriv personliga pronomen som objekt.

Exempel: Vi kan hämta dig (du).

1 Jag tänker ofta på ______ (han).
2 Det var roligt att träffa ______ (de).
3 Du lyssnar aldrig på ______ (jag).
4 De ville låna pengar av ______ (vi).
5 Ska vi gå hem till ______ (du)?
6 Jag glömde mobilen hos ______ (ni).
7 Det var bäst för ______ (hon).
8 Var snäll och lämna ______ (den) här.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv personliga pronomen som passar i meningarna. Ibland passar flera pronomen i samma mening.

Exempel: Jag pratade med henne.

1 Kan ________ vara snäll och ge mig nycklarna?
2 Nu måste du be ________ om ursäkt.
3 Anita är jättesnäll så jag gillar ________ mycket.
4 Jag fick ett brev men jag läste inte ________.
5 Barnen ville också ha tårta så jag hämtade ________.
6 Jag gillar er för att ________ är så trevliga.
7 Hon ville skriva på datorn men ________ fungerade inte.
8 ________ är hungrig så du måste ge honom något att äta.

E Skriv fyra egna meningar med personliga pronomen. Glöm inte punkt.

Exempel: Ni kan komma hem till oss.

1 ________________________________
2 ________________________________
3 ________________________________
4 ________________________________

Skannat med CamScanner

Reflexiva pronomen

Reflexiva pronomen syftar tillbaka på ett subjekt.

Jag tvättar *mig* och du kammar *dig*. Vi ändrade *oss*. Ni övade *er* på att dansa.

Hon, han och de tvättar *sig*.

Jämför: Hon tvättar henne. Då tvättar hon någon annan, inte sig själv.

Jämför med ditt språk

Vilka verb kan man använda tillsammans med reflexiva pronomen i ditt språk?

På svenska säger man: Jag tvättar *mig*.

men: Jag duschar. (Verbet *duschar* ska inte ha reflexivt pronomen.)

Obs! Jag tvättar. = Jag tvättar kläder.

Hur säger man detta på ditt språk?

Du kan läsa mer om pronomen och reflexiva pronomen på sidan 31.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: De ska snart gifta sig. Rätt

1 Efter duschen klädde jag på mig. ______

2 Min kille rakar sig två gånger om dagen. ______

3 Ikväll måste vi gå och lägga oss tidigt. ______

4 Här kan du sätta sig om du vill. ______

5 Jag behöver bada mig. ______

6 När ska ni gifta sig? ______

7 Snart måste ni bestämma er. ______

8 Kan du skynda dig? ______

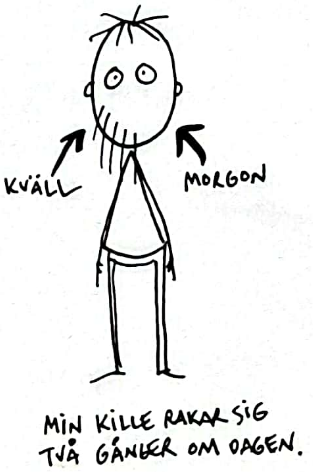

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv personliga pronomen som passar i meningarna. Ibland kan flera passa.

Exempel: Hur dags brukar du ________ gå och lägga dig?

1 Snart måste ________ vila mig en stund.
2 Hur ofta sminkar ________ dig?
3 ________ bestämmer sig nog snart.
4 ________ skilde oss förra året.
5 Det är bäst att ________ förbereder dig ordentligt.
6 Här känner ________ sig trygg och lugn.
7 Han visste inte att ________ hade anmält mig till kursen.
8 Jag ska visa var ________ kan sätta er.

C Skriv reflexiva pronomen som passar i meningarna.

Exempel: Min väninna sminkar sig ________ varje dag.

1 Du kan önska ________ vad du vill.
2 Jag ska gå till frisören och klippa ________.
3 Du och din man måste snart bestämma ________.
4 Vi kände ________ ganska besvikna när de förlorade.
5 Först ville jag åka men sedan ändrade jag ________.
6 Nu ska ni gå och lägga ________.
7 Hon skyndade ________ så mycket hon kunde.
8 Ibland rakar han ________ inte på flera dagar.

D Skriv fyra meningar med reflexiva pronomen. Du kan till exempel berätta vad du gör på morgonen. Glöm inte punkt.

Verb som du kan använda:

tvätta	raka	sminka	klä på	skynda	känna	förbereda	sätta

Exempel: Först tvättar jag mig.

1 ____

2 ____

Skannat med CamScanner

3 ______________________________

4 ______________________________

Possessiva pronomen – singular

Possessiva pronomen betyder att någon äger något.

Possessiva pronomen står tillsammans med substantiv i obestämd form och dessa pronomen ser olika ut i singular och plural. Vi börjar med possessiva pronomen i singular.

Min och *din* står med en-ord.

Jag har *en* penna. Det är ***min*** penna. *Du* har *en* penna. Det är ***din*** penna.

Mitt och *ditt* står med ett-ord.

Jag har *ett* papper. Det är ***mitt*** papper. *Du* har *ett* papper. Det är ***ditt*** papper.

Jag har *två* böcker. Det är ***mina*** böcker. *Du* har *två* böcker. Det är ***dina*** böcker.

Mina och *dina* står i plural.

Jag har *två* böcker. Det är ***mina*** böcker. *Du* har *två* böcker. Det är ***dina*** böcker.

Hennes och *hans* böjer man inte. De har alltid samma form.

Hon har en penna, ett papper och två böcker. Det är ***hennes*** penna, ***hennes*** papper och ***hennes*** böcker.

Han har en penna, ett papper och två böcker. Det är ***hans*** penna, ***hans*** papper och ***hans*** böcker.

Obs! Efter ett possessivt pronomen kommer ett substantiv i obestämd form.
Rätt: Det är min jacka. **Fel:** Det är min jackan.

> ***Tips!*** Om du kan de vanligaste ett-orden så har du lättare att lära dig possessiva pronomen. Tänk också på att många ett-ord heter samma i plural, *ett barn → mitt barn, två barn → mina barn.*

Du kan läsa mer om pronomen och possessiva pronomen på sidan 31.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Hans dotter heter Sarah. Rätt

1 Är det någon som har sett min väskan? ______
2 Jag la nycklarna på ditt bord. ______
3 Vad bjöd du dina gäster på? ______
4 Nu är jag trött på hennes frågorna. ______
5 Du får inte äta mina smörgås. ______
6 Det var hans fel. ______
7 Min idé var bäst. ______
8 Vi kan väl ta din bil ikväll. ______

B Välj rätt substantiv som passar i meningarna.

Exempel: Vad heter hans barn?	barn grannen flickan
1 Vill du smaka på mitt ______?	tårta bröd kakor
2 Får hon låna dina ______?	skärp tröjan byxor
3 Vi hälsade på hennes ______.	kusinen kompis föräldrarna
4 Jag har hämtat din ______.	dator tidningar brev
5 Där ligger hans ______.	påse väskan saken
6 Var är mina ______?	glasögon mobil pengarna
7 Jag väntar på ditt ______.	fråga mejlen svar
8 Har du min ______?	adress telefonnummer uppgifter

C Skriv personliga pronomen som possessiva. Välj bland de här: **min**, **mitt**, **mina**, **din**, **ditt**, **dina**, **hennes** eller **hans**. Obs! Ibland passar två svar.

Exempel: jag Det är mitt/mina bord. (bord heter samma i singular och plural)

1 hon Vi känner ______ man också.
2 du De gillar ______ förslag.
3 jag Jag är trött i ______ fötter.
4 han Det är ______ tur att städa.

Skannat med CamScanner

5 du Lucy pratar med ________________ syster.
6 jag Har du sett ________________ cykel?
7 hon Kan du hjälpa ________________ barn?
8 jag Gå inte in i ________________ rum.

D De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt och frågetecken.

Exempel: Jag lånade hennes bilen.
Rätt: Jag lånade hennes bil.

1 Vi vill köpa dina lägenhet.

____

2 Varför ligger du i min sängen?

____

3 Det är hans kaffet.

____

4 Jag vill inte betala ditt räkningar.

____

5 Du får inte läsa min sms.

____

6 Mina föräldrarna bor inte här.

____

7 Är du rädd för hennes hunden?

____

8 Nu måste du öppna ditt paketen.

____

E Skriv fyra egna meningar med possessiva pronomen i singular. Glöm inte punkt.

Exempel: Min son heter Stefan.

1 ____
2 ____
3 ____
4 ____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Possessiva pronomen – plural

Possessiva pronomen i plural betyder att flera personer äger något.

Possessiva pronomen står tillsammans med substantiv i obestämd form och dessa pronomen ser olika ut i singular och plural. I plural ser de ut så här.

Vår och *er* står med en-ord.

Vi har *en* penna. Det är ***vår*** penna. *Ni* har *en* penna. Det är ***er*** penna.

Vårt och *ert* står med ett-ord.

Vi har *ett* papper. Det är ***vårt*** papper. *Ni* har *ett* papper. Det är ***ert*** papper.

Våra och *era* står i plural.

Vi har *två* böcker. Det är ***våra*** böcker. *Ni* har *två* böcker. Det är ***era*** böcker.

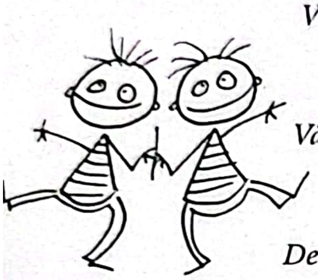

DE HAR EN PENNA.
DET ÄR DERAS PENNA.

Deras böjer man inte. Det är alltid samma form

De har en penna, ett papper och två böcker. Det är ***deras*** penna, ***deras*** papper och ***deras*** böcker.

Obs! Efter ett possessivt pronomen kommer ett substantiv i obestämd form.

Rätt: Det är vår bil. **Fel:** Det är vår bilen.

> ***Tips!*** Om du kan de vanligaste ett-orden så har du lättare att lära dig possessiva pronomen. Tänk också på att många ett-ord heter samma i plural, *ett barn → vårt barn, två barn → våra barn.*

Du kan läsa mer om pronomen och possessiva pronomen på sidan 31.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Vi hyrde deras hus. Rätt

1 Han vill titta på vår biljetter. ______

2 Deras gäster stannade hela veckan. ______

Skannat med CamScanner

3 Du kan låna våra stolarna. ______
4 Ni bjöd alltid på god mat på era fester. ______
5 Vilken färg har ert hus? ______
6 Det var inte deras problemen. ______
7 Kan du vattna våra blommor? ______
8 Vad gjorde ni på er semester? ______

B Välj rätt substantiv som passar i meningarna.

Exempel: Var bor era släktingar ?

1 Vårt ______ är sönder.
2 Har du sett deras ______?
3 Andy kom på ert ______.
4 Vi hjälpte våra ______.
5 Aisha betalade era ______.
6 Vi lyssnar på deras ______.
7 Nu vill vi äta vår ______.
8 Er ______ är sjuk idag.

släktingar son syster
bil kylskåp spisar
balkongen kök vardagsrummet
fest bröllop kalaset
chefen grannar kompis
mat pizzor korv
idén förslag uppgifterna
glassen middag mackor
lärare klasskamrater vikarien

C Skriv personliga pronomen som possessiva. Välj bland de här: **vår, vårt, våra, er, ert, era** eller **deras**. Obs! Ibland passar två svar.

Exempel: vi Det är vårt/våra barn. (barn heter samma i singular och plural)

1 ni Ni måste visa ______ pass på flygplatsen.
2 de Jag lånade ______ tvättmaskin.
3 vi Var ligger ______ klassrum?
4 de Hon tog ______ leksaker.
5 ni Nu behöver vi ______ hjälp.
6 vi När får vi tillbaka ______ prov?
7 ni Väskan ligger i ______ rum.
8 vi Det är ______ favoritmusik.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Han köpte deras frysen.

Rätt: Han köpte deras frys.

1 Jag tänkte på vårt resor.

2 Han visade bilder på ert barnet.

3 Vi tittade på alla deras matcherna.

4 Ni måste flytta på er cyklar.

5 Jag tycker att era trädgård är jättefin.

6 Deras kakorna är godast i stan.

7 Hon ligger och sover i vår sängen.

8 Ska vi skriva våra namnet där?

E *Skriv fyra egna meningar med possessiva pronomen i plural. Glöm inte punkt.*

Exempel: Vår bil är sönder.

1

2

3

4

Possessiva pronomen – min, mitt, mina

Fler övningar med pronomen.

Skannat med CamScanner

Verb

Verb berättar vad någon eller något gör. Det finns verb i alla meningar.

Jag *äter* en kaka. (↑ verb) *Har* du *träffat* Mari? (↑ verb ↑ verb) Vi *åkte* hem. (↑ verb)

Tempus handlar om tid. Det finns tid i alla meningar.

De *studerar* mycket. (nu) Vi *åkte* hem. (då) Vi *ska äta* middag snart. (framtid)

Fyra verbgrupper

Det finns fyra stora grupper med verb i svenskan.

1 Den största gruppen slutar med *-ar* i presens. De verben slutar med *-ade* i preteritum och *-at* i supinum. Det betyder att om du kan presens så vet du också hur de andra formerna ska vara!

infinitiv	**presens**	**preteritum**	**supinum**
arbeta	arbet*ar*	arbet*ade*	(har/hade) arbet*at*
gilla	gill*ar*	gill*ade*	(har/hade) gill*at*
titta	titt*ar*	titt*ade*	(har/hade) titt*at*

2 En annan stor grupp slutar med *-er* i presens. De verben slutar med *-de* eller *-te* i preteritum och *-t* i supinum.

Obs! Det finns oregelbundna verb som också slutar med *-er* i presens (se grupp 4 på nästa sida).

infinitiv	**presens**	**preteritum**	**supinum**
ringa	ring*er*	ring*de*	(har/hade) ring*t*
behöva	behöv*er*	behöv*de*	(har/hade) behöv*t*
läsa	läs*er*	läs*te*	(har/hade) läs*t*
tänka	tänk*er*	tänk*te*	(har/hade) tänk*t*

3 En liten grupp är korta verb som slutar med *-r* i presens. De verben slutar med *-dde* i preteritum och *-tt* i supinum.

infinitiv	**presens**	**preteritum**	**supinum**
bo	bo*r*	bo*dde*	(har/hade) bo*tt*
sy	sy*r*	sy*dde*	(har/hade) sy*tt*

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 En ganska liten grupp är oregelbundna verb. Det flesta av de verben slutar med *-r* i presens men de kan ändra sig helt i de andra formerna. De här verben är mycket vanliga så det är bra att lära sig dem utantill.

infinitiv	**presens**	**preteritum**	**supinum**
vara	är	var	(har/hade) varit
finnas	finns	fanns	(har/hade) funnits
ge	ger	gav	(har/hade) gett

Här hittar du en verblista med våra vanligaste verb.

Infinitiv – verbets grundform

Infinitiv är verbets grundform. Det är den form man brukar se när man slår upp ett verb i lexikon.

De flesta verb i infinitiv slutar på *-a*. Några korta verb slutar med annan vokal och så finns det en del verb som slutar med *-s*. De verben är inte så många så det är en bra idé att lära sig dem utantill.

Man använder infinitiv efter *infinitivmärket att* och efter *hjälpverb*. Infinitiv berättar inte om någon tid och kan därför inte stå ensam i en mening.

Jag tycker om att *dansa*. (att ↗ infinitivmärke, dansa ↖ infinitiv)

Det är tråkigt att *diska*. (att ↗ infinitivmärke, diska ↖ infinitiv)

Sara gillar att *bo* här. (att ↗ infinitivmärke, bo ↖ infinitiv)

Hon brukar *skratta* mycket. (brukar ↑ hjälpverb, skratta ↖ infinitiv)

Vi kan *komma* snart. (kan ↑ hjälpverb, komma ↖ infinitiv)

De ska *gå* nu. (ska ↑ hjälpverb, gå ↖ infinitiv)

Fel: Hon skratta mycket. **Fel:** Vi komma snart. **Fel:** De gå nu.

Obs! I tal uttalas ofta infinitiv och presens samma. Det är normalt att man säger ”Hon *skratta* mycket”. Men man kan alltså *inte* skriva så.

Två grundtempus

Tempus handlar om tid. Det finns verb som berättar om tid i alla meningar.

De *tog* en taxi. (dåtid)

Vi *äter* lunch. (nutid)

Jag *ska träna*. (framtid)

Det finns två grundtempus i svenskan, *presens* och *preteritum*.

Skannat med CamScanner

Presens

Presens berättar om *nutid* eller om något som *brukar hända*. Det är också vanligt att använda presens om *framtid*

Jag *gillar* dig. (↑ presens) Vi *går* ofta på bio. (↑ presens) De *ringer* nog imorgon. (↑ presens)

Preteritum

Preteritum berättar om *dåtid*. Det handlar om en bestämd tid som är "slut".

Han *gick* hem. (efter skolan) (↑ preteritum) Chefen *var* arg. (igår) (↑ preteritum) Vi *bakade* bullar. (i lördags) (↑ preteritum)

Obs! Det är bara *presens* eller *preteritum* som berättar om tid. Och i alla meningar måste det ju finnas tid. Därför kan man *inte* skriva en mening i infinitiv eller supinum.

Fel: Jag gilla dig. (↑ infinitiv) **Fel:** Det smakat gott. (↑ supinum)

Fyra sammansatta tempus

Övriga tempus i svenskan är sammansatta av ett grundtempus (presens eller preteritum) och supinum eller infinitiv. Det måste alltså finnas presens eller preteritum i alla meningar.

De sammansatta tempusen är *perfekt*, *futurum*, *pluskvamperfekt* och *futurum preteritum*.

Perfekt

Perfekt är sammansatt av *har* (presens) + supinum, och berättar om tid före nu eller om en tid som inte är slut.

Jag *har* duschat. (↑ presens ↖ supinum (perfekt)) De *har varit* gifta i tio år. (↑ presens ↖ supinum (perfekt))

Futurum

Futurum är sammansatt av *ska* (presens) + infinitiv, och berättar om en tid efter nu, framtid.

Andi *ska hjälpa* mig ikväll. (↑ presens ↖ infinitiv (futurum)) Han *ska hämta* bilen. (↑ presens ↖ infinitiv (futurum))

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Pluskvamperfekt

Pluskvamperfekt är sammansatt av *hade* (preteritum) + supinum, och berättar om tid *före* dåtid.

Det *hade regnat*.
↗ preteritum ↖ supinum (pluskvamperfekt)

Carina *hade glömt* sin läxa.
↗ preteritum ↖ supinum (pluskvamperfekt)

Futurum preteritum

Futurum preteritum är sammansatt av *skulle* (preteritum) + infinitiv, och berättar om tid efter dåtid.

De *skulle gå* dit.
↗ preteritum ↖ infinitiv (futurum preteritum)

Vi *skulle vänta* där.
↗ preteritum ↖ infinitiv (futurum preteritum)

Obs! Det är som sagt bara *presens* eller *preteritum* som berättar om en tid. Därför kan man *inte* skriva en mening i supinum eller infinitiv.

Fel: De ätit mycket glass.
↑ supinum

Fel: Ali hjälpa mig.
↑ infinitiv

Tempusharmoni

Tempusharmoni handlar om att man inte blandar nutid och dåtid.

Nu-fokus

I en text med *nu-fokus* använder man mest *presens*. När man vill berätta vad som händer *före nu* använder man *perfekt*. För att berätta om *efter nu* använder man *futurum*.

Obs! Man kan inte skriva en hel text i bara *perfekt* (före nu) eller *futurum* (efter nu). Nu-fokus betyder ju att det mest handlar om nu.

Lena *sitter* (↑ presens) i köket och *äter* (↑ presens) lunch. Hennes pappa *har lagat* (↑ perfekt) lasagne och det *är* (↑ presens) det bästa hon *vet* (↑ presens) så hon *äter* (↑ presens) en jättestor portion. Lena *har lovat* (↑ perfekt) att hon *ska diska* (↑ futurum) efter maten men hon *är* (↑ presens) så mätt att hon inte *orkar* (↑ presens) det.

Då-fokus

I en text med *då-fokus* har man mest *preteritum*. När man vill berätta vad som händer *före då* använder man *pluskvamperfekt*. För att berätta om *efter då* använder man *futurum preteritum*.

Skannat med CamScanner

Obs! Man kan inte skriva en hel text i bara *pluskvamperfekt* (före då) eller *futurum preteritum* (efter då). Då-fokus betyder ju att det mest handlar om då.

Lena *satt* i köket och *åt* lunch. Hennes pappa *hade lagat* lasagne och det
↑ preteritum ↑ preteritum ↑ pluskvamperfekt

var det bästa hon *visste* så hon *åt* en jättestor portion. Lena *hade lovat* att
↖ preteritum ↑ preteritum ↑ preteritum ↑ pluskvamperfekt

hon *skulle diska* efter maten men hon *var* så mätt att hon inte *orkade* det.
↑ futurum preteritum ↑ preteritum ↑ preteritum

Ibland måste man blanda *nu* och *då*. Det gäller särskilt i meningar när någon *tycker (om)*, *tror*, *kommer ihåg* och *glömmer något*.

John *tycker* att festen *var* jättetrevlig.

Jag *tror* att de *flyttade* dit förra året.

Alice *kommer* ihåg när hon *fick* en cykel.

Vi *glömmer* aldrig vintern när det *snöade* så mycket.

Huvudverb och hjälpverb

Ett huvudverb kan stå ensam i en mening. Det finns huvudverb i alla meningar. Huvudverbet är det viktiga verbet med mest information.

Vi *dricker* kaffe. Erin *ringde* en kompis.
↑ huvudverb ↑ huvudverb

Ett hjälpverb kan inte stå ensam i en mening. Det behöver hjälp av ett huvudverb som berättar vad som händer. Hjälpverbet står före huvudverbet. De vanligaste hjälpverben är *ska*, *vill*, *kan*, *måste* och *brukar*.

Vi *ska* promenera hem. Hon *vill* komma. De *kan* cykla.
↑ hjälpverb ↑ huvudverb ↗ hjälpverb ↑ huvudverb ↗ hjälpverb ↖ huvudverb

Hjälpverben står i presens eller preteritum och huvudverben står i infinitiv.

Presens	**Preteritum**
Vi ***ska*** *åka* hem och *vila*.	Vi ***skulle*** *åka* hem och *vila*.
Hon ***vill*** *sova*.	Hon ***ville*** *sova*.
Du ***kan*** *prata* och *läsa* tyska.	Du ***kunde*** *prata* och *läsa* tyska.
De ***måste*** *stanna* där.	De ***måste*** *stanna* där.
Jag ***brukar*** *gå* dit och *träna*.	Jag ***brukade*** *gå* dit och *träna*.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Partikelverb

Partikelverb är ett verb + en betonad partikel. En partikel är ofta en preposition eller ett adverb. När ett verb står tillsammans med en partikel ändrar det verbet betydelse. Och det är partikeln som betonas (markerat med streck i exemplen nedan).

Ta till exempel verbet *hålla* och partikeln *med*. Då får du partikelverbet *hålla med* som betyder *tycka samma som någon*. Jämför:

> Kan du hålla min väska?
>
> Jag kan *hålla med* dig om att det inte gick så bra.

Man kan oftast inte gissa vad ett partikelverb betyder; *hålla med* betyder något helt annat än *hålla*. Partikelverb är två eller tre ord men fungerar som ett ord.

Ett annat exempel: Verbet *tycka* betyder att *ha en åsikt om något*. Men tillsammans med partikeln *om* blir det partikelverbet *tycka om*, som ju betyder *gilla*.

> Jag tycker att Max kan vara ganska dum men jag *tycker om* honom i alla fall.

Partikelverb är mycket vanliga i svenskan. Du får lära dig partikelverb på samma sätt som du lär dig andra ord.

Här är några vanliga verb som kan ändras till partikelverb. Ta reda på vad de betyder.

ge	ge upp, ge sig av	lägga	lägga av, lägga till
gå	gå av, gå till	se	se till, se sig för
göra	göra av med, göra om	slå	slå upp, slå till
ha	ha med sig, ha för sig	ställa	ställa in, ställa upp
hålla	hålla med, hålla till	säga	säga till, säga om
komma	komma på, komma av sig	sätta	sätta upp, sätta på
känna	känna till, känna igen	ta	ta upp, ta med sig

Några vanliga prepositioner och adverb som kan användas som partiklar:

av	om
för	på
in	till
med	upp
ner	

Skannat med CamScanner

Perfekt particip

Perfekt particip är verb som fungerar som ett adjektiv. Man använder ofta perfekt particip efter *är* (*var*) och *blir* (*blev*). Perfekt particip slutar på *-d*, *-t*, *-dd* eller *-en*.

Precis som adjektiv ändrar perfekt particip form, *kongruerar*, efter substantivet som det beskriver.

> Här är en ***tvättad*** tröja, ett ***tvättat*** linne och några ***tvättade*** strumpor. (en tröja, ett linne, flera strumpor)

Du kan läsa mer om adjektiv och kongruens på sidorna 106–108.

presens	perfekt particip (en)	perfekt particip (ett)	perfekt particip (flera)
grill*ar*	grill*ad* (korv)	grilla*t* (kött)	grill*ade* (korvar)
tänd*er*	tän*d* (lampa)	tän*t* (ljus)	tän*da* (lampor)
syr	sy*dd* (blus)	sy*tt* (linne)	sy*dda* (blusar)
stjäl	stul*en* (cykel)	stul*et* (pass)	stul*na* (cyklar)

Perfekt particip använder man också för att bilda passiv form. Lär mer om det nedan.

Här hittar du en lista med vanliga verb där också perfekt particip finns med.

Passiv form

Ett verb kan ha *aktiv* form och *passiv* form. Aktiv form betyder att subjektet (någon) gör något. Passiv form betyder att subjektet inte gör något. Man använder ofta passiv form när det inte är så intressant att veta vem som gör något.

Det finns två sätt att bilda passiv form: sätta -s på huvudverbet eller använda perfekt particip tillsammans med *vara* eller *bli*. Obs! När du sätter -s på presens, ta först bort -r, tala~~r~~ → talas, läse~~r~~ → läses.

passiv form	aktiv form
Varorna *betalas* här.	Man *betalar* varorna här.
Korven *serverades* med senap.	De *serverade* korven med senap.
Dörren *är stängd*.	Man *stänger* dörren.
Cykeln *blev stulen* igår.	Någon *stal* cykeln igår

Om man vill berätta vem som gör något i en passiv sats kan man använda *agent*. Då använder man *av* + agent.

Maten lagas *av* en känd kock. (agent: en känd kock) Talet hölls *av* chefen. (agent: chefen) Brevet är skrivet *av* min fästmö. (agent: min fästmö)

Obs! Det finns verb som slutar på -s men som inte är passiv, till exempel *träffas, andas* och *slåss*.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 2

Presens

Presens använder du när du berättar om nutid eller om något som brukar hända.

De flesta verb i presens slutar på *-ar*, *-er* eller *-r*.

Jag ***vaknar*** klockan sju varje dag.
Hon ***dricker*** kaffe på morgonen.
De ***går*** hem.

Vi ***lyssnar*** på musik.
Bussen ***kommer*** snart.
Han ***klär*** på sig.

Obs! När man pratar hörs ofta inte den sista bokstaven i presens.

Vi *tala*(r) svenska. Vad *läse*(r) du? Jag *kö*(r) hem.

> ***Tips!*** Om du är osäker på hur ett verb slutar i presens så kan du gissa på *-ar* eftersom den gruppen med verb är störst.

Du kan läsa mer om verb och presens på sidorna 43–49.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Vad gör du? Rätt

1 Vi prata med varandra. ______
2 Maja jobb mycket. ______
3 Jag ser dig. ______
4 Sedan gå de till skolan. ______
5 Han hämtar barnen. ______
6 Vi köper glass. ______
7 Vi bjuder på tårta. ______
8 Var bo Stella? ______

Skannat med CamScanner

B De här verben slutar med **-ar**, **-er** eller **-r** i presens. Välj rätt form.

Exempel: De väntar___ på bussen.

1 Maria tänk____ på sin semester.
2 Vad säg____ han?
3 Varför städ____ du varje dag?
4 Var bo____ Abbas?
5 Barnen lek____ hela dagen.
6 Vi flytt____ snart.
7 Jag ring____ min vän.
8 Tjejerna trän____ på gymmet.
9 Sedan kö____ vi hem.
10 De bjud____ på tårta.
11 Jag skick____ ett mejl.
12 Hon ta____ sin väska.

C De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi ätar frukost tillsammans.

Rätt: Vi äter frukost tillsammans.

1 De diskutera ofta politik.

____

2 Jag duscha på morgonen.

____

3 Förstå du spanska?

____

4 Samira hälsa ofta på sina föräldrar.

____

5 Hur ofta lager du mat?

____

6 Jag lärar mig nya ord varje dag.

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

7 Varför hjälp du mig inte?

____

8 Hon körer snart till jobbet.

____

D Skriv ett verb i presens i meningarna.

Exempel: Jag vaknar *klockan sju varje dag.*

1 Vi ________ *på tv varje kväll.*
2 Han ________ *en kaka.*
3 Maria ________ *hela natten.*
4 Boken ________ *jättebra.*
5 Jag ________ *hem efter skolan.*
6 Andreas ________ *mat till barnen.*
7 När ________ *du hem?*
8 De ________ *böcker på biblioteket.*
9 Jag ________ *kläder i affären.*
10 Filmen ________ *klockan nio.*
11 Simon ________ *i soffan.*
12 Han ________ *engelska.*

E Skriv sex meningar och berätta vad du gör varje morgon. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag äter frukost klockan sju.

1 ______________________________
2 ______________________________
3 ______________________________
4 ______________________________
5 ______________________________
6 ______________________________

Skannat med CamScanner

Nivå 2

Preteritum

Preteritum berättar om *dåtid*, en tid som är "slut". Om lyssnaren eller läsaren förstår vilken tid det handlar om, behöver man inte skriva ut tiden. Ofta räcker det med att berätta tiden i den första meningen.

Igår *träffade* jag min vän Stefan. Vi *gick* till en grekisk restaurang och *åt* grillspett. Jag *ville* bjuda Stefan på maten. Men han *protesterade* och *sa* att det *var* hans tur att bjuda. Så då *beställde* jag en dessert också.

> ***Tips!*** De flesta verb i preteritum slutar på *-ade, -de, -te*. Preteritum slutar *aldrig* på *-t*.
>
> Jag vänt*ade* där. Du ring*de* mig. Hon tänk*te* på dig.
>
> **Fel:** Jag väntat där.
>
> Verb som i presens slutar på *-ar*, slutar alltid på *-ade* i preteritum.
>
> titt*ar* – titt*ade* prat*ar* – prat*ade* lämn*ar* – lämn*ade*
> miss*ar* – miss*ade*

Du kan läsa mer om verb och preteritum på sidorna 43–49.

Övningar

A Stryk under verben i preteritum. Obs! Det finns inte preteritum i alla meningar.

Exempel: Hon <u>kunde</u> inte komma.

1 Sedan visade hon mig sin mobil.
2 Vad tyckte du om filmen?
3 Varför har du redan borstat tänderna?
4 Vi lärde känna dem i skolan.
5 Vart gick Susan?
6 Har du varit på jobbet?
7 Var bor du?
8 Det fanns många kurser att söka.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Vad tänkte du på? Rätt

1 Jag aldrig sett henne förut. ______
2 Hur länge väntade ni på läraren? ______
3 Han tände lampan i köket. ______
4 Pojken kammade sitt hår. ______
5 Vad pratat ni om? ______
6 Jag läst ditt mejl. ______
7 Vem låste dörren? ______
8 Hon mejlade sin chef. ______

C De här verben slutar med **-ade**, **-de** eller **-te** i preteritum. Välj rätt form.

Exempel: Vi prat<u>ade</u> hela kvällen.

1 Vem ring______ du till?
2 Det tyck______ jag också.
3 Vem träff______ du där?
4 Sedan kör______ jag till stan.
5 Hon glöm______ sina nycklar.
6 Vi hitt______ ett fint café.
7 Du försök______ inte.
8 Vem öppn______ dörren?

D De här meningarna står i presens. Ändra dem till preteritum. Glöm inte punkt.

Exempel: De säger att det går bra att stanna här.

De sa att det gick bra att stanna här.

1 Jag tycker att du är snäll.

____

2 Där får man inte parkera bilen.

____

Skannat med CamScanner

3 Han förstår inte att du bara skojar.

____

4 Där sitter de och väntar.

____

5 Vi kan tyvärr inte göra något mer.

____

6 Vill du prata med honom?

____

7 Sedan bjuder de på kaffe.

____

8 Vad gör du när du blir sjuk?

____

E Skriv verb i preteritum som passar i meningarna.

Exempel: Tina köpte en hamburgare.

1 Molly ____________ sin kompis.
2 Hur dags ____________ du hem igår kväll?
3 Aina ____________ glad för presenten.
4 Jag ____________ på ett apotek.
5 Filip ____________ ett fönster.
6 Varför ____________ du inte?
7 Hon ____________ på bussen.
8 Jag ____________ mina vänner.

F Skriv sex meningar och berätta vad du gjorde igår kväll. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag ***stannade*** hemma igår kväll.

1 ________________________________
2 ________________________________
3 ________________________________
4 ________________________________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

5 ______________________________

6 ______________________________

Obs! Nu kommer lite svårare övningar med verb. Innan du fortsätter här kan det vara en bra idé att öva på rak ordföljd med presens och preteritum, på sidan 147.

Nivå 3

Infinitiv

Verb som kommer direkt efter infinitivmärket *att* står i infinitiv. De flesta verb i infinitiv slutar på *-a*.

Det är roligt *att läsa*.
Ali går till affären för *att köpa* mat.
Jag tycker om *att sjunga* och *dansa*. Obs! Båda verben står i infinitiv.

Obs! Jag tycker *att* du är snäll. Här är *att* en bisatsinledare.

Du kan läsa mer om verb och infinitiv på sidorna 43–49.

Övningar

A Stryk under infinitivmärket **att**. Obs! Det finns inte infinitiv i alla meningar. Se exempel nedan.

Exempel: Det är bra <u>att</u> träna.

Jämför: Lina sa att hon tränar varje dag. Här är *att* en bisatsinledare, inte infinitiv.

1 Jag försöker att svara på alla mejl.
2 Förstår hon att det inte funkar?
3 Det är inte så lätt att göra vad du vill.
4 Varför gillar du inte att äta på restaurang?
5 Det är bäst att vänta en stund.

Skannat med CamScanner

6 Hon tänker bara på att sova och äta.
7 Varför vill du alltid att vi ska stanna här?
8 Det är så tråkigt att gå samma väg varje dag.

B De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi gillar att dansar.

Rätt: Vi gillar att dansa.

1 Det är roligt att lär sig nya språk.

2 Lovar du att kommer?

3 Dörren gick inte att öppnar.

4 Det är kul att reser till andra länder.

5 Funkade det att gör så här?

6 Hur kan du tycka om att duschar kallt?

7 Det var skönt att är hemma igen.

8 Då är det bäst att vila och tar det lugnt.

C Skriv färdigt de här meningarna. Skriv verbet i infinitiv.

Exempel: Jan har svårt att sova.

1 Hela familjen tycker om att ______.
2 Det är bäst att ______.
3 Mina barn gillar att ______.
4 Det är svårt att ______.
5 Det var dyrt att ______.
6 På kvällen tycker vi om att ______.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

7 Jag hjälper henne att ______________________.

8 Min mamma vill lära sig att ______________________.

D Skriv fyra meningar och berätta vad du gillar att göra när du är ledig. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag gillar att träna på gym.

1 ______________________

2 ______________________

3 ______________________

4 ______________________

Nivå 3

Hjälpverb

Vanliga hjälpverb är *ska* (*skulle*), *vill* (*ville*), *kan* (*kunde*), *måste* (*måste*) och *brukar* (*brukade*). Ett hjälpverb står tillsammans med ett verb i *infinitiv*. Hjälpverbet står i *presens* eller *preteritum*.

Jag ***ska*** *jobba* idag. (ska ↑ hjälpverb, jobba ↑ infinitiv)

Han ***kunde*** *hjälpa* mig. (kunde ↑ hjälpverb, hjälpa ↑ infinitiv)

Vi ***måste*** *skynda* oss. (måste ↑ hjälpverb, skynda ↑ infinitiv)

Ibland står inte hjälpverbet och infinitiv tillsammans. Men det är samma som gäller: Efter ett hjälpverb kommer verb i infinitiv.

Varför ***måste*** du alltid *kolla* på mobilen? (måste ↑ hjälpverb, kolla ↑ infinitiv)

Efter filmen ***ville*** de små barnen absolut inte *sova*. (ville ↑ hjälpverb, sova ↑ infinitiv)

Jämför med ditt språk

Prova att översätta meningarna ovan till ditt eget språk. Kanske är det samma system, att det kommer ett verb i infinitiv efter hjälpverbet.

I många språk kan *vill* vara ett huvudverb. Exempel: Jag *vill* kaffe. På svenska måste du säga: Jag *vill* ***ha*** kaffe.

Hur är det på ditt språk?

Du kan läsa mer om verb och hjälpverb på sidorna 43–49.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Vad ska vi göra nu? Rätt

1 Marco brukar inte komma försent. ______
2 Efter semestern skulle de jobbar igen. ______
3 Man ska aldrig säga aldrig. ______
4 Sedan måste du ringa och prata med henne. ______
5 Kan vi verkligen köpa en så dyr bil? ______
6 Malena vill inte hjälper oss. ______
7 Efter en timme ville de inte längre lyssnar. ______
8 Efter jobbet brukade Ana och hennes vän gå på gym. ______

B De här meningarna står i presens. Ändra dem till preteritum. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi brukar äta lunch tillsammans.
Vi brukade äta lunch tillsammans

1 Lucy vill inte följa med oss.
______

2 När kan han hjälpa mig?
______

3 På lördagar brukar de få godis.
______

4 Sedan ska vi fixa lite efterrätt.
______

5 Tyvärr vill ingen i familjen stanna.
______

6 Först brukar jag vila en stund.
______

7 Varför ska det kosta så mycket?
______

8 Brödet kan bli torrt.
______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Skriv verb i infinitiv som passar i meningarna.

Exempel: Maria brukar cykla till jobbet.

1 Ikväll ska jag __________ på tv.

2 De ville inte __________ varje dag.

3 Brukar du __________ din läxa?

4 Max skulle __________ till sin kompis.

5 Ska vi __________ tillsammans?

6 Sedan kan du __________ maten.

7 På lektionen brukade läraren __________ på tavlan.

8 Därför kunde vi inte __________ på festen.

D De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Sedan ska jag går till banken.

Rätt: Sedan ska jag gå till banken.

1 Han vill gärna sjunger.

____

2 Förr kunde vi inte förstår honom.

____

3 Nu kan festen börjar.

____

4 Där ska man kastar soporna.

____

5 Du måste försöker lite mer.

____

6 Kan du ser henne?

____

7 Efter träningen ville han gärna duschar.

____

8 Deras pizzor brukar är goda.

____

Skannat med CamScanner

E Skriv färdigt de här meningarna.

Exempel: Jag måste gå hem nu.

1 Han ville inte ______.
2 Sedan ska ______.
3 Mina barn måste ______.
4 På helgerna brukar ______.
5 Läraren ville ______.
6 På tisdagar brukade ______.
7 Efter pausen skulle ______.
8 I skolan kan ______.

F Skriv fyra egna meningar med de här hjälpverben. Glöm inte punkt.

ska	brukade	vill	kunde

1 ______
2 ______
3 ______
4 ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 3

Verb som kan vara både huvudverb och hjälpverb

Verben *få, tänka, försöka, behöva, börja* och *sluta* kan vara både huvudverb och hjälpverb.

Huvudverb

Vi *får* godis idag. Jag *tänker* på min pappa. Han *försökte* i alla fall. Jag *behöver* mer hjälp. Skolan *började* klockan åtta. Vi *slutar* snart.

Hjälpverb

De ***fick*** *äta* godis. Jag ***tänker*** *gå* hem. Han ***försöker*** *läsa*. Du ***behöver*** *plugga* mer. Jag ***börjar*** *arbeta* klockan åtta. Han ***slutade*** *röka*.

Ibland kan man ha två verb efter ett hjälpverb. Då står båda verben i infinitiv.

Maria ***tänker*** *börja jobba* snart.

> ***Tips!*** Ibland kan man sätta in *att* efter hjälpverb. Man kan säga både *börjar att jobba* och *börjar jobba*.
> Men man kan *inte* säga *brukar att läsa* eller *måste att sova*.
> Skriv aldrig *att* efter ett hjälpverb, så blir det alltid rätt.

Du kan läsa mer om huvudverb och hjälpverb på sidorna 43–49.

Övningar

A Stryk under hjälpverben. Obs! Det finns inte hjälpverb i alla meningar.

Exempel: När tänker du komma?

1 Programmet slutar om en stund.

2 Efter rasten började vi studera igen.

3 Jag får nog ta ut mer pengar.

4 Jag tror att du tänker för mycket.

5 Du behövde faktiskt inte göra något.

Skannat med CamScanner

6 Vem fick du blommorna av?

7 Tänkte du ringa henne?

8 Han försökte ju bara hjälpa till.

B De här meningarna står i preteritum. Ändra dem till presens. Glöm inte punkt.

Exempel: De fick städa själva.

De får städa själva.

1 Vi tänkte bjuda på kyckling.

____

2 Sedan började alla bli trötta.

____

3 På kvällen slutade det regna.

____

4 Inez fick aldrig gå på fester.

____

5 Nästa dag försökte vi ringa igen.

____

6 Tänkte han verkligen inte betala den?

____

7 Varför behövde de vänta så länge?

____

8 Jag försökte alltid vara vänlig.

____

C De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: De tänker flyttar till Uppsala.

Rätt: De tänker flytta till Uppsala.

1 Varför fick hon bestämde allt?

____

2 Jag behöver lär mig mer om datorer.

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3 De försökte alltid gör sina läxor tillsammans.

4 Sedan slutade vi spelar fotboll.

5 Varför började du gick på gym?

6 Tänker du bjuder alla?

7 Där får de testar sina kunskaper.

8 Det tänkte vi också köpte.

D Skriv färdigt meningarna med hjälpverb. Du har fått hjälp med de första orden. Glöm inte punkt och frågetecken.

Exempel: Ikväll tänker vi stanna hemma.

1 Molly slutade

2 Varför fick

3 Små barn behöver

4 Förra året försökte

5 Här får

6 Snart börjar

7 Nästa gång behövde

8 När tänkte

9 I skolan försöker

E Skriv tre egna meningar med hjälpverben **få**, **försöka** och **behöva** i presens. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *får* inte äta socker.

1

2

3

Skannat med CamScanner

F Ändra dina meningar till preteritum. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *fick* inte äta socker.

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

Nivå 3

Futurum

Futurum handlar om *framtid*. Det finns flera olika sätt att uttrycka framtid i svenska.

Presens + tid
De *reser* imorgon. Vi *kommer* snart. Filmen *börjar* klockan åtta.
Ska + infinitiv
Vi *ska flytta* till Ystad. De *ska gifta* sig. Jag *ska köpa* presenter till alla.
Tänker + infinitiv
Jag *tänker söka* jobbet. Vi *tänker skaffa* barn. Ante *tänker överraska* sin pappa.
Kommer att + infinitiv
Du *kommer att behöva* hjälp. Hon *kommer att frysa*. Vi *kommer att sakna* dig.

Ska + infinitiv betyder att någon har bestämt något. Jag kan bestämma att jag *ska köpa* en present men jag kan inte bestämma att någon *ska bli glad* för presenten.

Rätt: Jag *ska köpa* en present. **Fel:** Han ska bli glad för presenten

Tips! Var försiktig med att använda *ska + infinitiv*. Andra kan tänka att du är oartig, hård eller till och med hotfull.

Om du till exempel säger *Max ska dö*, så kan man tolka det som att du vill döda Max. Men om du säger *Max kommer att dö*, så betyder det att du tror att han dör snart (för han är så sjuk).

Presens + tid eller *kommer att + infinitiv* är mer mjukt och neutralt.

Du kan läsa mer om verb och futurum på sidorna 43–49.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under meningar med futurum.

Exempel: Den nya kursen börjar nästa vecka.

1 De tänker bjuda alla sina kompisar.
2 Vi brukar spela kort på kvällen.
3 De ska renovera badrummet.
4 Jag tänker ofta på mina gamla vänner.
5 Du kommer att frysa utan din kappa.
6 Vi går dit imorgon efter skolan.
7 Jag kommer till dig.
8 Vad tänker ni göra åt det problemet?

B Stryk under den mening som är bäst.

Exempel: Han tänker gilla min kompis.
Han kommer att gilla min kompis.

1 Sara fyller år nästa vecka.
Sara ska fylla år nästa vecka.
2 Du ska få nya vänner.
Du kommer att få nya vänner.
3 Vi tänker behöva mer hjälp.
Vi kommer att behöva mer hjälp.
4 Träden blir snart gröna.
Träden tänker snart bli gröna.
5 Peter ska glömma läxan.
Peter kommer att glömma läxan.
6 Aron kommer att bli förvånad.
Aron ska bli förvånad.
7 Det tänker snöa imorgon.
Det kommer att snöa imorgon.
8 Du kommer att förlora pengarna.
Du ska förlora pengarna.

Skannat med CamScanner

C Stryk under det slut som passar bäst.

Exempel: Jag ska	hämta barnen klockan fyra. att handla mat efter jobbet.
1 Jag tänker	berätta allt för honom. att svara på deras mejl.
2 Hans mamma ska	väntar på honom. köra honom till träningen.
3 Vi kommer	cyklar till bion. till stationen klockan 15.20.
4 Simon tänker	stanna kvar. att gå dit.
5 Hon kommer	att förlåta dig. hämtar dig.
6 Mona ska	bli arg på mig. gå hem nu.
7 Eleverna kommer	att protestera. diskuterar artikeln.
8 Hela familjen ska	vara lycklig. fira jul tillsammans.

D Skriv färdigt meningarna. Obs! Tänk på att alla meningar ska vara i futurum. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi åker till Tunisien nästa vecka.

1 Våra grannar ska ____________________

2 Malva tänker ____________________

3 Min son kommer att ____________________

4 Jag lämnar in min uppsats ____________________

5 Han ska ____________________

6 Du kommer att ____________________

7 Vi tänker ____________________

8 Aram tränar ____________________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

E Skriv två meningar om vad du planerar att göra nästa år. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag tänker ta körlektioner nästa år.

1 ______________________________

2 ______________________________

Skriv två meningar om vad du gör ikväll.

Exempel: Jag ringer min kompis ikväll.

3 ______________________________

4 ______________________________

Skriv två meningar om vad du tror kommer att hända när du träffar din kompis.

Exempel: Vi kommer att prata mycket.

5 ______________________________

6 ______________________________

Skriv två meningar om vad du har bestämt att du ska göra i eftermiddag.

Exempel: Jag ska betala mina räkningar.

7 ______________________________

8 ______________________________

Skannat med CamScanner

Nivå 3

Futurum preteritum

Futurum preteritum berättar om framtiden i dåtid. Futurum preteritum bildas med *skulle* + *infinitiv*. Man använder futurum preteritum mest tillsammans med preteritum.

Han *berättade* att de *skulle gifta* sig i sommar.
↑ preteritum — ↑ futurum pretritum

Jag *läste* en artikel som vi *skulle diskutera* i skolan nästa dag.
↑ preteritum — ↑ futurum pretritum

Du kan läsa mer om verb och futurum preteritum på sidorna 43–49.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Han föreslog att vi skulle laga indisk mat. Rätt

1 Jag köpte kakor för vi skulle fika sen. ________
2 Eva visade oss hur man skulle gör. ________
3 Läraren sa att vi skulle ha grammatikprov på fredag. ________
4 De skulle åka tåg för Bjarne ville inte flyga. ________
5 Det var fint väder så de skulle cyklade till stranden. ________
6 Konserten skulle börja klockan nio men vi var där redan åtta. ________
7 Caspar tog på sig sina finkläder eftersom han skulle gå på kalas. ________
8 Det bästa var att alla skulle fick julklappar. ________

B De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Efter bion skulle de gick hem.

Rätt: Efter bion skulle de gå hem.

1 Eliza skulle skickat ett paket till sin bror.

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

2 Varför skulle de inte går dit?

3 Han sa att han skulle tänkte på saken.

4 Det skulle nog ordnar sig.

5 På eftermiddagen skulle hela klassen åkte på en utflykt.

6 Där skulle hon förhoppningsvis träffat sin kollega.

7 Först skulle Tomas och hans kompis Adam fixade lite mat.

8 Deras grannar skulle också hjälpt till.

C De här meningarna står i nutid. Ändra dem till dåtid. Glöm inte punkt.

Exempel: Peter köper mjöl och socker för han ska baka. (nutid)

Peter köpte mjöl och socker för han skulle baka. (dåtid)

1 De ska gifta sig så de planerar sitt bröllop

2 Jag är rädd att de ska skratta åt mig.

3 Alicia väljer kläder som hon ska ha på festen.

4 Hans syster frågar vad han ska rita till henne.

Skannat med CamScanner

5 Först gör Max några ärenden och sedan ska han gå hem.

____

____

6 Man ska visa sitt pass när man kommer till gränsen.

____

____

7 Vi behöver fler stolar så att alla ska kunna sitta.

____

____

8 Jag vill inte arbeta där mer så jag ska söka nytt jobb.

____

____

D Skriv färdigt meningarna. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag köpte en present som jag skulle ge min mormor.

1 Paul packade sin väska eftersom han skulle ______________

2 Vi förstod inte vad hon skulle ______________

3 Jag tyckte att de skulle ______________

4 Damian hoppade att han skulle ______________

5 Hon ville veta när lektionen skulle ______________

6 Han talade högt så att alla skulle ______________

7 Jessica pratade med läkaren som skulle ______________

8 Du lovade ju att du skulle ______________

E Skriv fyra egna meningar om vad du skulle göra förra veckan. Använd preteritum och futurum preteritum. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *ringde* min kompis för vi *skulle* plugga tillsammans.

1 ______________________________________

____

2 ______________________________________

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3

4

Nivå 3

Perfekt

Perfekt bildas med *har + supinum*. Supinum slutar alltid på *-t*. Man använder mest perfekt tillsammans med presens. Perfekt händer *före nu*.

Obs! Tänk på att efter *och* kommer också supinum.

Barnen *har lekt* och *haft* roligt hela dagen så de *är* trötta nu.
↑ perfekt ↑ presens

När jag *har duschat* och ***tvättat*** håret, *klär* jag på mig.
↑ perfekt ↑ presens

Jag ***har fixat*** kaffe och ***bakat*** en kaka. *Vill* du ha?
↑ perfekt ↑ presens

Obs! I bisatser kan man ibland använda bara supinum, utan *har*.

När jag *duschat* klär jag på mig. Han sa att han *fixat* kaffe.

> ***Tips!*** Använd alltid *har + supinum* när du bildar perfekt. Tänk på att supinum slutar på *-t* men det gör aldrig verb i preteritum.

Du kan läsa mer om verb och perfekt på sidorna 43–49.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag har beställt en pizza. Rätt

1 Nu har vi äntligen städat klart. ______
2 Filip stått i kö länge. ______
3 Vi har inte bjudit chefen. ______
4 Varför har du aldrig berättat något? ______
5 Jag sagt det många gånger. ______
6 Morgan har precis varit här och hjälpa mig. ______
7 Den här terminen har vi haft många prov. ______
8 När vi har ätit och druckit ska vi dansa. ______

B De här verben i supinum slutar på **-at**, **-t**, **-tt** och **-it**. Välj rätt form.

Exempel: Hon har mejl at dig.

1 Jag har glöm______ hans namn.
2 Har du hämt______ din cykel?
3 Varför har du inte skriv______ något?
4 Där har de bo______ länge.
5 Vem har öppn______ min post?
6 Det har jag ju redan förklar______.
7 Har du se______ min väska?
8 Är det ingen som har ring______ ?

C Skriv verb i perfekt som passar i meningarna.

Exempel: Alma har jobbat hela dagen.

1 Jag ______________________ med min chef.
2 Tony ______________________ två smörgåsar.
3 Hon ______________________ nya kläder.

Skannat med CamScanner

4 Vi ____________________ mycket mat.

5 Frisören ____________________ mitt hår.

6 John ____________________ i köket hela dagen.

7 De ____________________ till skolan.

8 Min vän ____________________ till Iran.

D De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Vi skrivit mycket.

Rätt: Vi har skrivit mycket.

1 Har du pratade med henne?

____

2 Jag har läst och skriv om boken.

____

3 Vi festat och dansat hela natten.

____

4 I år har vi stanna hemma på semestern.

____

5 Sara och Goran varit gifta länge.

____

6 Jag har tänkte mycket på dig.

____

7 Personalen har städat och göra fint här.

____

8 Kaffet tagit slut.

____

Skannat med CamScanner

E Skriv färdigt meningarna. Bestäm egna verb eller välj från rutan och ändra till perfekt. Tänk på att perfekt händer *före* presens.

~~betala~~	sova	göra
snöa	stjäla	äta
laga	jobba	städa

Exempel: Mina pengar är slut eftersom jag har betalat alla räkningar.

1 När Andrej ________________, vilar han en stund.

2 Pappa diskar när vi ________________ middag.

3 Lampan funkar nu för jag ________________ den.

4 Någon ________________ min cykel så nu måste jag köpa en ny.

5 När du ________________ läxan fikar vi.

6 Det ________________ hela dagen så nu är marken alldeles vit.

7 Jag är trött för jag ________________ mycket idag.

8 Milla känner sig pigg för hon ________________ 10 timmar i natt.

F Skriv en kort text om din skoldag. Använd presens och perfekt. Glöm inte punkt.

Exempel på meningar som du kan använda:
När vi *har läst* en text *svarar* vi på frågor. Om vi *har gjort* läxan *blir* läraren glad. Vi *går* tillbaka till klassrummet när vi *har druckit* kaffe.

____

____

____

____

____

____

____

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 3 Pluskvamperfekt

Pluskvamperfekt händer före preteritum. Pluskvamperfekt bildas med *hade* + *supinum*. Supinum slutar alltid på *-t*. Man använder mest pluskvamperfekt tillsammans med preteritum.

händelse 1 — händelse 2

Barnen *hade ätit* upp alla kakorna så jag *fick* en smörgås istället.

(*hade ätit* ↑ pluskvamperfekt; *fick* ↑ preteritum)

händelse 2 — händelse 1

När jag *kom* till busshållplatsen *hade* bussen redan *gått*.

(*kom* ↑ preteritum; *hade* … *gått* ↑ pluskvamperfekt)

händelse 2 — händelse 1

Jag *gav* henne ett halsband som jag *hade köpt* i Indien.

(*gav* ↑ preteritum; *hade köpt* ↑ pluskvamperfekt)

Obs! I bisatser kan man ibland använda bara supinum, utan *hade*.

När vi *ätit* middag diskade pappa. Hon sa att hon *fått* mitt mejl.

Tips 1 Använd alltid *hade* + *supinum* när du bildar pluskvamperfekt. Tänk på att supinum slutar på *-t* men det gör aldrig verb i preteritum.

Tips 2 Man behöver inte använda pluskvamperfekt så ofta. Är du osäker så välj hellre preteritum.

Du kan läsa mer om verb och pluskvamperfekt på sidorna 43–49.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: När Amir hade tränat duschade han. Rätt

1 Eftersom hon hade städa allt behövde jag inte göra något. ______

2 Jag var inte hungrig för jag hade redan ätit. ______

Skannat med CamScanner

3 Cilla var trött för hon hade jobbat hela dagen. ______

4 Ali såg inte så bra för han hade glömt sina glasögon hemma. ______

5 Hon hade tappat sina nycklar så hon kom inte in. ______

6 Cindy hade gick hem så jag träffade inte henne. ______

7 De ville inte se filmen för de hade redan såg den. ______

8 Sefik bjöd på bröd som han själv hade bakat. ______

B De här verben i supinum slutar på **-at**, **-t**, **-tt** och **-it**. Välj rätt form.

Exempel: Hon hade var*it* hemma hela dagen.

1 Vi hade inte se______ chefens mejl.

2 Jag trodde att han hade sag______ det.

3 Då hade David vänt______ två timmar.

4 Hon hade handl______ mycket mat.

5 Hur länge hade de sutt______ där?

6 De hade inte berätt______ något för oss.

7 Vad hade de gjor______?

8 Barnen hade sprung______ runt hela dagen.

9 De hade inte be______ om lov.

10 Det hade vi också tänk______ på.

C Skriv verb i pluskvamperfekt som passar i meningarna.

Exempel: Arifa *hade jobbat* hela dagen.

1 Jag ______________________ maten.

2 Vi ______________________ på ett café.

3 Chefen ______________________ ett mejl.

4 De ______________________ barnen.

5 Jag ______________________ tåg.

6 Hon ______________________ blommor till mig.

7 Jag ______________________ hela natten.

8 Flickan ______________________ till skolan.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt och frågetecken.

Exempel: Sofia hade precis duscha.

Rätt: Sofia hade precis duschat.

1 Han hade själv sydde skjortan.

___

2 Varför hade han inte raka sig?

___

3 Det var hans son som hade boka hotellet.

___

4 Hade de hämtade tårtan?

___

5 Kläderna torkat för länge sedan.

___

6 Oskar hade hjälpte mig.

___

7 Maten varit jättegod.

___

8 Deras döttrar hade lekte länge.

___

E Skriv färdigt meningarna. Bestäm egna verb eller välj från rutan och ändra till pluskvamperfekt. Tänk på att pluskvamperfekt händer *före* preteritum.

~~betala~~	låna	läsa
städa	bjuda	glömma
arbeta	dricka	göra

Exempel: Mina pengar var slut eftersom jag hade betalat alla räkningar.

1 Martin ___ två glas vatten så han var inte törstig längre.

Skannat med CamScanner

2 Allt var rent och fint för Bella ______________________.

3 Lena läste en bok som hon ______________________ på biblioteket.

4 Korven var svart för hon ______________________ den på spisen.

5 När barnen ______________________ läxan fick de titta på tv en stund.

6 Jag ______________________ hela boken så jag visste hur den slutade.

7 Hon ______________________ som polis i många år så hon hade mycket erfarenhet.

8 Nästan alla som vi ______________________, kom på festen.

F Skriv en kort text om när du senast lagade mat. Använd preteritum och pluskvamperfekt. Glöm inte punkt.

Exempel på meningar som du kan använda:
Jag *stekte* köttet som jag *hade kryddat*. När jag *hade skalat* löken *hackade* jag den. Pastan *var* klar när den *hade kokat* i tio minuter.

____

____

____

____

____

____

____

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 3

Tempusharmoni

Tempusharmoni betyder att man har nu-fokus *eller* då-fokus, att man försöker att inte blanda nutid och dåtid.

Nu-fokus

Nu-fokus handlar om nutid.

före nu	**NU**	**efter nu**
Anna *har tränat.*	Hon *duschar.*	Sen *ska* hon *klä* på sig.
perfekt	presens	futurum

Då-fokus

Då-fokus handlar om dåtid.

före då	**DÅ**	**efter då**
Anna *hade tränat.*	Hon *duschade.*	Sen *skulle* hon *klä* på sig.
perfekt	preteritum	futurum preteritum

Du kan läsa mer om verb och tempusharmoni på sidorna 43–49.

Övningar

A Stryk under meningar som står i **nu-fokus**. Tänk på att nu-fokus inte bara handlar om presens.

Exempel: Tina smakar på kakan som jag har bakat.

1 Efter matchen ska vi gå ut och ta en öl.
2 Vad gör du i morgon kväll?
3 Han hade bäddat och tömt papperskorgen.
4 Jag gillar inte när du ljuger för mig.
5 På kvällen gick de ut och åt hamburgare.
6 Luisa har aldrig varit Paris men hon vill gärna åka dit.
7 Vi blev så törstiga eftersom hon hade saltat såsen jättemycket.
8 Alex visar tavlan som han har målat.

Skannat med CamScanner

B Stryk under alla verb som står i **då-fokus**. Obs! Ibland finns det två i samma mening.

Exempel: Hon skulle leta efter cykeln som någon hade stulit.

1 Jag såg inget för det var så mörkt.
2 Han tyckte att de skulle lugna ner sig lite.
3 Vi vill inte stanna här så länge.
4 Vad har du gjort med Tinas leksaker?
5 Amir hade mycket pengar som han hade vunnit i en tävling.
6 Marias pappa skulle hämta tårtan som hon hade beställt.
7 Hon kom hem till oss för att låna vår grill.
8 Sedan åker vi till stugan som vi har hyrt hela juli.

C Stryk under det slut som passar bäst.

Exempel: Jag ska läsa mejlen som mina kollegor	har skickat. hade skickat.
1 När eleverna hade läst texten	ska de svara på frågor. skulle de svara på frågor.
2 Det regnar och blåser så vi	vill inte gå ut. ville inte gå ut.
3 Kan du meddela mig när du	har betalat? hade betalat?
4 Det finns många människor som	tycker precis som vi. tyckte precis som vi.
5 Jag har aldrig sagt att du	kan bo hos oss. kunde bo hos oss.
6 Vi trivs inte här så vi	ska flytta. skulle flytta.
7 Sara brukar ringa mig när hon	behöver pengar. behövde pengar.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D De här meningarna står i **nu-fokus**. Ändra dem till **då-fokus**. Glöm inte punkt.

Exempel: Hon är ledsen för hon har tappat sina nycklar.

Hon var ledsen för hon hade tappat sina nycklar.

1 Hunden ligger och sover på golvet som jag precis har städat.

2 Vi vet inte hur dags tåget till Stockholm går.

3 De har haft det jättebra så de är mycket nöjda.

4 Vår lärare har gett oss läxa som vi ska göra hemma.

5 Jag ska gå på ett möte när jag har gjort klart den här uppgiften.

6 Vi tycker om att vara hemma och ta det lugnt när alla andra stressar.

7 När de har badat ska de sätta sig i soffan och titta på barnprogram.

8 Ismael kan prata lite kinesiska men han vill lära sig att skriva också.

Skannat med CamScanner

E Skriv tre meningar i **nu-fokus.** Använd presens, perfekt och futurum. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *fixar* lite lunch och sedan när jag *har ätit, ska* jag *hälsa* på min farmor.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

F Ändra dina meningar i uppgift E till **då-fokus.** Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *fixade* lite lunch och sedan när jag *hade ätit, skulle* jag *hälsa* på min farmor.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Partikelverb – några vanliga

Partikelverb bildas av ett verb + en betonad partikel. Då ändrar man verbets betydelse. Ta verbet *hålla* + partikeln *av* så får du partikelverbet *hålla av* som betyder *gilla någon*.

Partikelverb måste du lära sig utantill, precis som andra ord i svenskan. Här kommer tolv vanliga partikelverb. Läs meningarna så förstår du lättare vad de betyder.

ge upp = sluta kämpa	Han har försökt länge men han *ger upp* nu.
gå till = hur man gör, fungerar	Jag ska förklara hur spelet *går till*.
göra av med = använda, spendera	Du *gör av med* mycket pengar på kläder.
ha på sig = vara klädd i	Alicia ska *ha på sig* en röd klänning på festen.
hålla med = tycka samma som	Det är sant som du säger så vi *håller med* dig om allt.
komma in = få plats på en utbildning	Jag tror att jag har stor chans att *komma in* på kursen.
känna till = veta något om	Vi kan fråga om Peter *känner till* ett bra café.
lägga sig i = intressera sig för mycket	Jag tycker inte att du ska *lägga dig i* mitt privatliv.
läsa om = läsa en gång till	Boken är jättebra så jag vill *läsa om* den snart.
sätta på = starta en apparat	Kan du vara snäll och *sätta på* teven?
ta med sig = komma med något	När du reser utomlands måste du *ta med dig* ditt pass.
äta upp = äta allt	Du måste först *äta upp* din mat innan du får glass.

Du kan läsa mer om verb och partikelverb på sidorna 43–49.

Övningar

A Stryk under alla partikelverb. Obs! Det finns inte partikelverb i alla meningar.

Exempel: Små barn ska inte få bestämma vad de ska ha på sig.

1 Färsk mjölk håller bara några dagar i kylen.
2 När jag bakade glömde jag att sätta på ugnen.
3 Det finns mycket man kan göra med tomater och lök.
4 Jag förstod inte allt så jag måste nog läsa om artikeln.
5 Vem har ätit upp alla kakorna?
6 Nu är det dags att gå och lägga sig.
7 Vad tråkig du är som ger upp så lätt.
8 Ikväll bjuder du så glöm inte att ta med dig pengar.
9 Han gillar inte att andra lägger sig i vad han gör med sina pengar.
10 Man gör av med mycket vatten när man badar i badkar.

B Skriv rätt partikel efter verben så det blir partikelverb som passar i meningarna. Alla partikelverben finns i rutan på förra sidan.

Exempel: Jag håller __av__ mina syskon.

1 Vi ska åka och bada också så du måste ta __med dig__ badkläder.
2 Man häller först i tvättmedel innan man sätter __på__ maskinen.
3 Benny har sökt en kurs på komvux som han gärna vill komma __in__ på.
4 Jag vill starta ett företag men jag vet inte hur det går __till__.
5 Idag har Peter __på__ sig en röd tröja.
6 Det finns så många böcker att läsa så jag läser aldrig __om__ en bok.
7 Om det inte funkar den här gången så ger jag __upp__.
8 Tony gör __av__ med mycket pengar på sin semester.
9 Jag känner __till__ området så jag vet var vi kan parkera.
10 Du måste köpa bröd för vi åt __upp__ det sista i morse.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Skriv partikelverb som passar i meningarna. Tänk på att skriva verbet i samma tempus som resten av meningen. Alla partikelverben finns i rutan på sidan 84.

Exempel: Jag läste om hans uppsats flera gånger för jag ville förstå allt.

1 Sofia gick ut i köket och ______ radion.

2 Han var hungrig så han ______ all maten på sin tallrik.

3 Läkaren berättar för patienten hur operationen ______.

4 Jag vill lära mig texten så jag ______ den flera gånger.

5 Du ska inte ______ vad jag gör på min fritid. Det är inte ditt problem.

6 Jag tycker som Morris så jag ______ om att vi måste byta skola.

7 Vi trodde länge att vi kunde lösa problemet men det gick inte så vi ______.

8 Bruden ______ en lång vit klänning när hon gifte sig.

9 Om du ______ med alla pengarna nu kan du inte betala hyran.

10 Det var ingen som ______ deras hemliga möten i Paris.

D Skriv tre egna meningar med partikelverb. Du kan välja egna partikelverb eller från rutan på sidan 84. Glöm inte punkt.

1 ______

______

2 ______

______

3 ______

______

Skannat med CamScanner

Fler vanliga partikelverb

Partikelverb bildas av ett verb + en betonad partikel. Då ändrar man verbets betydelse. Ta verbet *hålla* + partikeln *av* så får du partikelverbet *hålla av* som betyder *gilla någon*.

Partikelverb måste du lära sig utantill, precis som andra ord i svenskan. Här kommer fler vanliga partikelverb. Läs meningarna så förstår du lättare vad de betyder.

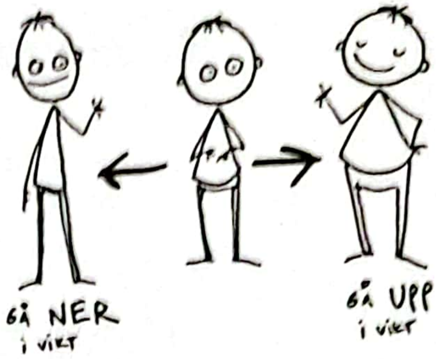

dricka upp = dricka allt	Bodil *dricker upp* sitt kaffe och diskar koppen.
hålla på med = vara upptagen med	Tanya *håller på med* sin läxa så stör henne inte.
gå ner/upp = minska/öka i vikt	Han *gick ner* tre kilo när han var sjuk.
göra bort sig = göra något dumt, pinsamt	Jag skäms när jag *gör bort mig*.
ha för sig = tro	Ahmed är inte säker men han *har för sig* att det är gratis.
komma på = plötsligt minnas	Hon hade glömt sin kod men hon *kom på* den sen.
känna igen = kunna identifiera	När Eliza kom tillbaka från frisören *kände* jag inte *igen* henne.
lägga av = sluta med något	Det är svårt att *lägga av* med rökning.
skriva om = skriva en gång till	Du har missförstått uppgiften så du måste *skriva om* allt.
slå upp = öppna bok/tidning	Kan du *slå upp* sidan 12? Vad står det där?
slå upp = kolla ord i lexikon	Om du inte förstår ordet så kan du *slå upp* det.
ställa in = inte utföra planerad aktivitet	Vi måste *ställa in* lektionen eftersom läraren är sjuk.
ta bort = göra så att något försvinner	Du kan *ta bort* nötterna om du inte gillar dem.

Du kan läsa mer om verb och partikelverb på sidorna 43–49.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under alla partikelverb. Obs! Det finns inte partikelverb i alla meningar.

Exempel: Jag frågade om han kände till någon bra restaurang.

1 Hon är törstig så hon dricker upp allt vatten i flaskan.
2 Jag har ju sagt att du inte får slå din lillebror.
3 Freddie känner sig stressad så han ska nog lägga av med fotbollen ett tag.
4 Jag tror att vi har varit här innan, för jag känner igen det blå huset.
5 Det var ju kul att du också känner min faster från Ystad.
6 Om du tar bort de sista meningarna blir din text bättre, tycker jag.
7 Det är bara tre personer som har anmält sig till kursen så vi får nog ställa in den.
8 Jag hoppas att du och din man vill komma på vår fest nästa vecka.
9 Vi håller på med planeringen av vårt bröllop.
10 Om du vill gå ner i vikt så är det en bra idé att sluta med kakor och godis.

B Skriv rätt partikel efter verben så det blir partikelverb som passar i meningarna. Alla partikelverben finns i rutan på förra sidan.

Exempel: Sima drack upp min juice.

1 Jag ska försöka komma pa något gott som vi kan bjuda gästerna på.
2 Det är bäst att du är tyst så du inte gör bort dig med någon idiotisk kommentar.
3 De ställer in alla flyg om det blir oväder.
4 Du måste lägga av med att bråka om allt med alla.
5 Andrei slår upp sin bok och börjar läsa.
6 Jag hör dig bättre om du tar bort handen från munnen.

Skannat med CamScanner

7 Läraren var inte nöjd med min text så jag måste skriva ___om___ den.

8 Tina är för smal så hon vill gå ___upp___ några kilo.

9 Man undrar vad han håller ___på___ med som tar så lång tid.

10 Jag har ___för___ mig att de bor i Lund men jag är inte säker.

C Välj partikelverb som passar i meningarna. Tänk på att skriva verbet i samma tempus som resten av meningen. Alla partikelverben finns i rutan på sidan 87.

Exempel: Jag ___skrev om___ allt för jag var inte så nöjd.

1 Samer ______________ ordet som han inte förstod.

2 Jag ______________ med dans för jag tyckte inte att det var så kul längre.

3 Om man råkar säga fel ord så kanske man ______________ sig utan att man vet om det.

4 Nina ______________ med sin nya hobby varje helg.

5 Hon ______________ sminket innan hon gick och la sig på kvällen.

6 Kan du ______________ ett bra namn till hunden?

7 Alva ______________ 20 kilo när hon var gravid.

8 De ______________ fotbollsmatchen eftersom det snöade.

9 Jag ______________ musiken men vet inte vad det är.

10 Förlåt att jag ______________ allt kaffe men jag visste inte att du också ville ha.

D Skriv tre egna meningar med partikelverb. Du kan välja egna partikelverb eller från rutan på sidan 87. Glöm inte punkt.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Obs! Nu kommer lite svårare övningar med *perfekt particip*. Perfekt particip fungerar som *adjektiv*. Om du är osäker på adjektiv kan det vara en bra idé att öva på det först, på sidorna 106–108.

Nivå 4

Perfekt particip

Perfekt particip liknar verb och de flesta slutar på *-d*, *-t*, *-dd* och *-en*. Men perfekt particip fungerar som adjektiv. Precis som adjektiv beskriver de substantiv och pronomen.

De perfekt particip som slutar på *-en* är bildade av de oregelbundna verbens supinumform.

Här hittar du en lista med vanliga verb och deras perfekt particip-former.

Anja *grillar* kyckling. ↑ verb (presens)	Vi äter *grillad* kyckling. ↑ perfekt particip
Boris *köper* en cykel. ↑ verb (presens)	Cykeln är *köpt* här. ↗ perfekt particip
Polisen *ser* henne. ↑ verb (presens)	Hon blev *sedd* av polisen. ↗ perfekt particip
Vi har *funnit* tjuven. ↑ verb (supinum)	Tjuven är *funnen*. ↗ perfekt particip

Jämför med ditt språk

Hur går det att översätta meningarna ovan till ditt språk?

Du kan läsa mer om verb och perfekt particip på sidorna 43–49.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv de verb i infinitiv som dessa perfekt particip är bildade av.

Exempel: Nu är din tröja *tvättad*. tvätta

1 Tidtabellen är *ändrad* igen. ______
2 Min biljett blev noga *kontrollerad*. ______
3 Vill du ha *kokt* fisk? ______
4 Stölden blev *upptäckt* igår kväll. ______
5 Var är bilen *parkerad*? ______
6 Filmen är *förbjuden* för barn. ______
7 Jag vill ha en *diskad* kopp. ______
8 Frågan är *utredd* nu. ______

B Stryk under alla perfekt particip. Obs! Det finns inte perfekt particip i alla meningar.

Exempel: Han känner sig lurad.

1 Resan var noga planerad.
2 Hon meddelade mig om flytten.
3 Flickan har sprungit hem.
4 Läxan är gjord för länge sen.
5 De ordnade nya pass.
6 Är hyran betald?
7 Din hjälp är behövd här.
8 Babyn blir buren av sin pappa.

C Välj rätt ord, verb eller perfekt particip, som passar i meningarna.

Exempel: Var är boken lånad ? — lånar lånad
1 Jag gav henne en ______ skjorta. — strukit struken
2 Simon ______ en tårta till din fest. — bakade bakad

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3 Blomman är ______________ av en liten pojke.

4 Det stod en ______________ lampa på bordet.

5 Läraren ______________ inte min uppsats.

6 Hans arm är ______________.

7 Stefan blev ______________ av en ny frisör.

8 Nu är händelsen ______________ av de flesta.

ritar ritad
tände tänd
rättade rättad
brutit bruten
klippte klippt
glömmer glömd

D Ändra verben till perfekt particip som passar i meningarna. Du hittar en lista med perfekt particip här.

Exempel: Flickan är lämnad på förskolan. — lämna

1 Jag gillar ______________ mat. — krydda

2 Hon är ______________ med Pablo. — gifta

3 Inez blev ofta ______________ av de andra barnen. — reta

4 Hennes musik är mest ______________ av barn och ungdomar. — älska

5 Nu är du ______________ till vår kurs. — anmäla

6 Utställningen blev ______________ av många skolklasser. — besöka

7 Ta det lugnt så att du inte blir ______________. — skada

8 Albert blev ______________ av en kniv. — skära

E Skriv tre egna meningar med perfekt particip. Här hittar du perfekt particip som du kan använda.

Exempel: Kakan är *bakad* idag.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

Skannat med CamScanner

Nivå 4

Perfekt particip – med en- och ett-ord

Perfekt particip liknar verb och de flesta slutar på *-d*, *-t*, *-dd* och *-en*. Men perfekt particip fungerar som adjektiv. Och precis som adjektiv ändrar perfekt particip form (kongruerar, se också sidan 106) efter det substantiv som det beskriver. Perfekt particip tillsammans med ett-ord slutar på *-t* eller *-tt*. Några perfekt particip slutar på *-t* både med en- och ett-ord.

Tiden är *ändrad*. (en tid)
Besöket är *ändrat*. (ett besök)

Mannen blev *sedd*. (en man)
Programmet blev *sett* av många tittare. (ett program)

Hamburgaren är *stekt*. (en hamburgare)
Köttet är *stekt*. (ett kött)

Obs! Ibland har perfekt particip samma form som supinum.

Här hittar du en lista med vanliga verb och deras perfekt particip-former.

Du kan läsa mer om verb och perfekt particip på sidorna 43–49.

Övningar

A Skriv de verb i infinitiv som dessa perfekt particip är bildade av.

Exempel: Provet är *förberett*. förbereda

1 Deras möte var inte *planerat*. __________
2 Pojken blev *lugnad*. __________
3 Vill du ha en *kokt* korv? __________
4 Frågan blev mycket *diskuterad*. __________
5 Det svaret var inte *väntat*. __________
6 Mejlet blev tyvärr aldrig *läst*. __________
7 Snart är håret också *borstat*. __________
8 Varför blev eleven inte *trodd*? __________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Stryk under alla perfekt particip. Obs! Det finns inte perfekt particip i alla meningar.

Exempel: Snart är brevet också skrivet.

1 Hennes väska blev aldrig funnen.
2 Barnet är klätt för en dag i skogen.
3 Jag har borstat hans hår.
4 Gillar du bakad potatis?
5 Vi hade bett om hjälp med datorn.
6 Finns det ett diskat fat till kycklingen?
7 Politikern blev ofta missförstådd.
8 När blev paketet hämtat?

C Välj rätt form av perfekt particip.

Exempel: Bilen blev lämnad ________ i garaget. (*en* bil)
lämnad / lämnat

1 Jag lovar att kaffet blir ________________ till klockan tre.
fixad / fixat

2 Det hänger en ________________ skjorta i garderoben.
struken / struket

3 Hela texten blev ________________ .
raderad / raderat

4 Han står med armen ________________ om sin fru.
lagd / lagt

5 Den nya chefen blev ________________ välkommen.
hälsad / hälsat

6 Hennes namn var ________________ i hela stan.
känd / känt

7 Fakturan är ________________ .
betald / betalt

8 Han är så söt när hans hår är ________________ .
kammad / kammat

Skannat med CamScanner

D Ändra verben till perfekt particip som passar i meningarna. Tänk på att använda rätt form.

Exempel: Flickan blev lämnad (lämna) på förskolan.

1 Maten är ______ (förbereda) så det mesta är klart.

2 Läraren blev nog ______ (förvåna) när alla svarade rätt.

3 Laura är ett ______ (älska) barn.

4 Det står ett ______ (tända) stearinljus på bordet.

5 Familjen är ______ (informera) om de nya reglerna.

6 Namnet är ______ (skriva) med stora bokstäver.

7 Kan du köpa ett ______ (skiva) bröd?

8 President blev ______ (välja) av folket.

E Skriv två egna meningar med perfekt particip som beskriver **en-ord**. Du hittar perfekt particip som du kan använda här.

Exempel: Kakan är *bakad* idag.

1 ______

2 ______

F Skriv två egna meningar med perfekt particip som beskriver **ett-ord**. Du hittar perfekt particip som du kan använda här. Förslag på ett-ord som du kan använda:

bröd	brev	paket	rum	fönster	problem

Exempel: Han har ett *skadat* knä.

1 ______

2 ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 4 Perfekt particip – plural

Perfekt particip liknar verb och de flesta slutar på *-d*, *-t*, *-dd* och *-en*. Men perfekt particip fungerar som adjektiv. Och precis som adjektiv ändrar perfekt particip form (kongruerar, se också sidan 106) efter det substantiv som det beskriver. I plural slutar perfekt particip på *-a* eller *-e*. Ibland har de samma form som preteritum.

Räkningarna var redan betald*a*. Kläderna är tvättad*e*.
(jämför: Han *tvättade* kläder. Här är *tvättade* verb i preteritum)

Han åt två kokt*a* ägg. Böckerna är skrivn*a* av en okänd författare.

Du kan läsa mer om verb och perfekt particip på sidorna 43–49.

Övningar

A Skriv de verb i infinitiv som dessa perfekt particip är bildade av.

Exempel: Alla glasen är *diskade*. diskа

1 Väggarna var *målade* i en fin grön färg. ______
2 Han visade sina *klippta* naglar. ______
3 Läraren lämnade tillbaka de *rättade* proven. ______
4 De *reparerade* cyklarna var till salu. ______
5 Vad är kakorna *gjorda* av? ______
6 Breven låg i en låda och blev aldrig *lästa*. ______
7 Varför var dörrarna *öppna*? ______
8 Det var mörkt för lamporna var *släckta*. ______
9 Böckerna är *lånade* på biblioteket. ______
10 Vi var *klädda* i traditionella dräkter. ______

Skannat med CamScanner

B Stryk under alla perfekt particip som står i plural. Obs! Det finns inte perfekt particip i alla meningar. Tänk på att ibland har perfekt particip i plural samma form som preteritum.

Exempel: På morgonen var de flesta killarna rakade.
(jämför: Killarna *rakade* sig på morgonen. Här är *rakade* verb i preteritum.)

1 Vi låg vakna hela natten.
2 De är skilda nu.
3 Vem väckte oss?
4 Väskorna är packade och klara.
5 Vi sminkade oss varje dag.
6 Efter pausen var flera kollegor försvunna.
7 De strukna skjortorna hänger i garderoben.
8 Politikerna är valda av folket.

C Välj rätt form av perfekt particip.

Exempel: Cyklarna var parkerade på gården.
parkerat / parkerade

1 Kurserna var ______________ redan i våras.
planerade / planerad

2 Hennes filmer är ______________ av hela världen.
älskad / älskade

3 Vi blev ______________ av skolan.
kontaktade / kontaktat

4 De känner sig ______________ .
lurad / lurade

5 Bilderna var ______________ av eleverna.
ritat / ritade

6 Där blev vi ______________ av polisen.
stoppade / stoppad

7 Stövlarna är ______________ av alla våra barn.
använda / använd

8 De var ______________ för sina goda ostar.
känt / kända

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Ändra verben till perfekt particip som passar i meningarna. Tänk på att använda rätt form.

Exempel: Vi blev väckta (väcka) av barnen.

1 Några killar var också ________ (sminka).

2 Hur många var ________ (bjuda) på bröllopet?

3 Vi blev ________ (störa) av läraren.

4 Lamporna i köket var ________ (tända).

5 Alla blev ________ (informera) om de nya reglerna.

6 Breven är ________ (skriva) av hennes bror.

7 Evita köpte två ________ (grilla) kycklingar.

8 Vi vågade inte öppna de ________ (stäng) dörrarna.

E Skriv fyra egna meningar med perfekt particip som beskriver ord i plural. Du hittar perfekt particip som du kan använda här.

Exempel: Pengarna är *försvunna* nu.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

4 ____

____

Passiv form – verb i s-form

Fler övningar med verb.

Skannat med CamScanner

Prepositioner

Prepositioner är ofta korta ord som berättar om plats eller riktning.

Boken ligger *på* bänken.

Hector åkte *till* sin farfar.

Anna sitter *bredvid* sin kompis.

Bussen går *från* Holma.

Plats	Riktning	Andra prepositioner
i	till	med
på	från	om
under	framifrån	för
över	bakifrån	av
bredvid		
framför		
bakom		

Prepositioner står ofta tillsammans med verb.

Vi *dansar **med*** varandra.

Jag *lyssnar **på*** musik.

Kan du *berätta **för*** mig?

De *pratar **om*** politik.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Prepositioner – på, i och till

Prepositionerna *på* och *i* använder man om en *plats*. Det är svar på frågan *var*.

Nycklarna ligger *på* bordet.
Mjölken står *i* kylen. Ali är *i* köket.

Hon jobbar *på* banken.
Obs! Jag är hemma. ~~i hemma~~

Prepositionen *till* använder man om en *riktning*. Det är svar på frågan *vart* (var till).

Vi åker *till* Köpenhamn.

Han flyttade *till* Holma.
Obs! Vi åker hem. ~~till hem~~

Det finns många verb som står tillsammans med en preposition. Läs och öva det på sidan 102.

Tips! Man använder *på* om de flesta offentliga platser, *på banken, på restaurangen, på torget*. Undantag: *i affären, i skolan, i kyrkan, i parken*.
Om du väljer *på* är det störst chans att det blir rätt.

Du kan läsa mer om prepositioner på förra sidan.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Det finns mer potatis i påsen. Rätt

1 Böckerna ligger i min väska. ______
2 Aniza cyklade till jobbet. ______
3 Tomaterna köpte jag i torget. ______
4 Du får inte sitta på bordet. ______
5 Vi kommer snart fram på stationen. ______
6 Vi ska gå med barnen till en lekplats. ______

Skannat med CamScanner

7 Han har vatten i sitt glas. ______

8 Vad köpte du på affären? ______

B Skriv färdigt meningarna.

Exempel: Vi reste till Brasilien förra året.

1 Reza ligger i ______________________.

2 De var på ______________________.

3 Vi träffades på ______________________.

4 Doris sprang till ______________________.

5 Sedan kom vi till ______________________.

6 Läraren är i ______________________.

7 Vad har du i ______________________.

8 Mina papper ligger på ______________________.

C Skriv **på**, **i** eller **till** i meningarna.

Exempel: Vi gick till banken efter lunchen.

1 Malte ska snart gå ______ jobbet.

2 Varje sommar reser vi ______ Tyskland.

3 Lena har en kola ______ munnen.

4 Man kan låna filmer ______ biblioteket.

5 Alex gillar att vara ______ sin mammas jobb.

6 Vi vill äta ______ en indisk restaurang idag.

7 Ana jobbar ______ en liten affär.

8 Man får inte cykla ______ trottoaren.

D Skriv sex meningar – två meningar med **på**, två meningar med **i** och två med **till**. Glöm inte punkt.

Exempel: Hunden ligger *på* golvet. De är *i* vardagsrummet. Vi går *till* skolan.

1 ______________________________________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

2 ______________________________

3 ______________________________

4 ______________________________

5 ______________________________

6 ______________________________

Verb + preposition

Många verb står tillsammans med en preposition.

På	Jag *lyssnar* ***på*** dig. Ali *väntar* ***på*** bussen.	Vi *tittar* ***på*** en film. De *bjuder* ***på*** tårta.
För	Vi *berättar* allt ***för*** varandra.	Kan du *förklara* det ***för*** mig?
Med	Jag *pratar* ***med*** min kompis. Vi *följer* ***med*** till gymmet.	Molly *dansar* ***med*** sin pappa.
Om	Vi *pratar* ***om*** festen. Mustafa *frågar* ***om*** vägen till banken.	Tina *berättar* mycket ***om*** sin bil.

Obs! Ibland måste man dela på verbet och prepositionen.

Exempel: Varför *väntar* du och dina vänner aldrig ***på*** mig?

Jämför med ditt språk

I många språk säger man *träffa med* någon. Men i svenskan har man ingen preposition efter *träffa*.

Rätt: Jag träffar min vän varje dag. **Fel:** Jag träffar med min vän varje dag.

Skannat med CamScanner

I många språk har man ingen preposition efter *titta* och *lyssna*. Men det har man i svenskan.

Rätt: Vi tittar på tv och lyssnar på musik. **Fel:** Vi tittar tv och lyssnar musik.

Vilka verb behöver preposition i ditt språk? Är det samma som i svenskan?

Du kan läsa mer om prepositioner på sidan 99.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Hon tittar på mig. Rätt

1 Hon berättade mig. ______
2 Vill du följa med oss till stan? ______
3 Vem har du berättat det för? ______
4 Sima lyssnar mycket musik. ______
5 Varför tittar du på mig? ______
6 Vi bjöd alla gästerna på tårta. ______
7 Jag gillar verkligen att träffa dem. ______
8 Sonja väntade länge dig. ______

B De här meningarna är fel. Rätta dem. Glöm inte punkt.

Exempel: Anni kom på skolan klockan åtta.
Rätt: Anni kom till skolan klockan åtta.

1 Vi brukade titta tv efter maten.

______

2 Varför berättar du det till mig?

______

3 Sedan var det dags att gå till hem.

______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 Vad pratar ni med?

____

5 Du måste förklara det till Anna också.

____

6 I somras reste vi på Holland.

____

7 Jag gillar att träffa med mina vänner.

____

8 Hur dags kommer ni på oss?

____

C Skriv rätt preposition i meningarna.

på	till	med	om	för

Exempel: Nenad ligger på golvet.

1 Vi åkte ________ min kusin.

2 När kom ni ________ sjukhuset?

3 Vilken musik lyssnar du ________?

4 Jag hoppas att de bjuder ________ fika.

5 Han lyssnade inte ________ mig.

6 De var i en affär och tittade ________ kläder.

7 Jag förstår inte vad de pratar ________.

8 Vilken park gick ni ________?

9 Mona förklarade allt ________ mig.

10 Vi följde ofta ________ honom hem.

Skannat med CamScanner

D Skriv fem egna meningar med verb + preposition. Du kan till exempel berätta vart du går varje dag och vad du lyssnar på. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag *går till* skolan klockan åtta.

1 ____

2 ____

3 ____

4 ____

5 ____

Fler övningar med prepositioner.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Adjektiv

Adjektiv beskriver substantiv och pronomen.

Så här testar du om ett ord är ett adjektiv: Om det går att sätta ordet mellan *en/ett* och ett *substantiv* – ja då är det ett adjektiv.

en fin *sak*	Man kan säga *en fin sak*, fin är alltså ett adjektiv.
en ~~fest~~ *sak*	Man kan inte säga *en fest sak*, fest är *inte* ett adjektiv.
ett stort *paket*	Man kan säga *ett stort paket*, stort är ett adjektiv.
ett ~~mycket~~ *paket*	Man kan inte säga *ett mycket paket*, mycket är inte ett adjektiv.

Kongruens

Kongruens betyder att ett ords böjning påverkas av ett annat ord. Här handlar det om att adjektiv ändrar form efter substantivet som det beskriver. Därför måste man veta om substantivet är ett en-ord, ett-ord eller plural.

Exempel på kongruens:

en gul cykel, ett gul*t* hus och flera gul*a* bussar.

Här är en lista med adjektiv som böjs oregelbundet ihop med ett-ord och substantiv i plural.

en	**ett**	**flera**
ny	ny*tt* Obs! kort vokal här	ny*a*
en ny bil	ett ny*tt* tak	flera ny*a* vänner
blå	blå*tt* Obs! kort vokal här	blå(*a*)
en blå boll	ett blå*tt* hav	blå*a* kläder
grå	grå*tt* Obs! kort vokal här	grå(*a*)
röd	rö*tt*	röd*a*
vit	vi*tt*	vit*a*
söt	sö*tt*	söt*a*
god	go*tt*	god*a*
bred	bre*tt*	bred*a*
hård	hår*t*	hård*a*
gammal	gammal*t*	gam*la*
enkel	enkel*t*	enk*la*

Skannat med CamScanner

en	**ett**	**flera**
vacker	vacker*t*	vack*ra*
liten	lite*t*	*små*
mogen	moge*t*	mog*na*
ledsen	ledse*t*	leds*na*
vaken	vake*t*	vak*na*
naken	nake*t*	nak*na*

Komparation

Komparation betyder att man jämför med något. Man kan till exempel vara mer glad, ***gladare***, eller mest glad, ***gladast*** – jämfört med någon annan.

De flesta adjektiv kan man komparera med hjälp av ändelserna *-are* och *-ast*. Men långa adjektiv komparerar man med *mer* eller *mest*. Det finns inga exakta regler om detta, så är du tveksam så funkar det alltid med *mer* eller *mest*.

Några adjektiv ändrar vokal vid komparation, *stor* blir till exempel *större* och *störst*.

En liten grupp är oregelbundna adjektiv där orden ändrar sig helt vid komparation, till exempel *gammal*, som blir *äldre* och *äldst*.

Regelbundna adjektiv

positiv	**komparativ**	**superlativ**
glad	glad*are*	glad*ast*
fin	fin*are*	fin*ast*
hungrig	hungrig*are*	hungrig*ast*
typisk	mer typisk	mest typisk
förstående	mer förstående	mest förstående

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Vokalbyte

positiv	komparativ	superlativ
ung	yngre	yngst
tung	tyngre	tyngst
stor	större	störst
låg	lägre	lägst
lång	längre	längst

Oregelbundna adjektiv

positiv	komparativ	superlativ
gammal	äldre	äldst
dålig	sämre	sämst
bra	bättre	bäst
liten	mindre	minst
hög	högre	högst

Adjektiv som slutar på -el -er -en

positiv	komparativ	superlativ
enkel	enklare	enklast
vacker	vackrare	vackrast
vaken	vaknare	vaknast

Skannat med CamScanner

Nivå 3

Adjektiv + substantiv – obestämd form

Adjektiv får sin form efter substantivet som det beskriver. Därför måste du veta om substantivet är ett en-ord eller ett-ord, eller om det är plural (flera).

En-ord + adjektiv → *adjektivet ändras inte* Det var en *rolig* film. Han köpte en *dyr* jacka. Jag vill ha en *stor* biff.
Ett-ord + adjektiv → *adjektiv + t* Hon läser ett *roligt* sms. Det var ett *dyrt* kalas. De bor i ett *stort* hus.
Plural + adjektiv → *adjektiv + a* Amira berättade *roliga* historier. Affären säljer *dyra* kläder. Vi behöver *stora* väskor.

Tänk på att adjektivet står *före* sitt substantiv.

Jämför med ditt eget språk

I svenskan står alltså adjektivet före substantivet. I många språk står adjektivet efter substantivet. Hur är det i ditt språk?

Tips 1 Lär dig de vanligaste ett-orden utantill, se här. ⧉

Tips 2 Lär dig den här ramsan: *En stor, ett stort, två stora …*

En stor …	(hund, mobil, soffa …)
Ett stort …	(bord, fönster, rum …)
Två stora …	(fötter, gator, affärer …)

Om du kan den ramsan är det lätt att byta ut *en stor, ett stort* och *två stora* till andra adjektiv, *en fin, ett fint, två fina* och så vidare.

Du kan läsa mer om adjektiv på sidorna 106–108.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Det var en trevlig fest. Rätt

1 Där har de färsk grönsaker. ______
2 Han hade ett vänligt leende. ______
3 Vi har snälla grannar. ______
4 Det är en ovanlig sjukdom. ______
5 Klassen fick en svåra uppgift. ______
6 Han tvättade sina smutsig händer. ______
7 Det var ett jätteroligt program. ______
8 Jag gillar inte stark mat. ______

B Välj rätt substantivet till meningarna.

Exempel: Det är en underbar människa. — människa personer barn

1 Daisy har alltid så fina ______. — sko skärp kläder
2 Vi längtade efter ett långt ______. — sommarlov semester pauser
3 Barnen gillar mjuka ______. — säng kuddar täcke
4 Eliah köpte en brun ______. — möbler bord fåtölj
5 Jag vill ha ett rent ______. — kök gardiner matta
6 Har ni svenska ______? — kyckling kött korvar
7 Här bor bara ett ungt ______. — tjejer familj par
8 Det var en lugn ______. — område plats gator

C I de här meningarna står adjektiven i fel form. Rätta meningarna.

Exempel: Vi ska grilla stark korvar.
Rätt: Vi ska grilla starka korvar.

1 De tittade på en amerikanskt film.

______

Skannat med CamScanner

2 Var kan man köpa billig bilar?

____

3 Det var en mycket varmt dag.

____

4 Vi pratade en hela lektion.

____

5 För mig var det ett tråkiga år.

____

6 Jag fick ett konstig sms.

____

7 Det är viktigt frågor.

____

8 Längst bak satt några blyg barn.

____

D Sätt in adjektiv som passar i meningarna. Tänk på att skriva adjektiven i rätt form.

Exempel: Vi ska titta på ett engelskt tv-program.

1 Max köpte två par ______________ strumpor.
2 Vi bor i ett ______________ hus på landet.
3 Ana tyckte att det var ett ______________ test.
4 Jag är jättehungrig så jag vill ha en ______________ pizza.
5 Sofia är verkligen en ______________ lärare.
6 Jag gillar inte ______________ hundar.
7 På mitt jobb har vi bara ______________ chefer.
8 USA är ett ______________ land.

E Skriv fyra meningar med adjektiv. Beskriv mat som du gillar.

Exempel: Jag gillar *goda* bullar.

1 ____
2 ____
3 ____
4 ____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 3 Oregelbundna adjektiv + substantiv

Adjektiv får sin form efter det substantiv som det beskriver. Därför måste du veta om substantivet är ett en-ord eller ett-ord, eller om det är plural (flera).

En del adjektiv är oregelbundna. De böjs inte på samma sätt som andra adjektiv. De adjektiven är inte så många men de är mycket vanliga. Därför är det en bra idé att lära sig dem utantill, se listan på sidan 106–107.

Vi bor i ett ***nytt*** hus.
ny

Det var ett mycket ***gott*** bröd.
god

Jag vill ha ett ***vitt*** papper.
vit

Hon har ett ***hårt*** jobb.
hård

De köpte två ***gamla*** cyklar.
gammal

Det satt två ***ledsna*** pojkar på bänken.
ledsen

Det var ***enkla*** uppgifter.
enkel

Nicola köpte ***små*** tomater.
liten

Tips! Lär dig den här ramsan: *En liten, två små. En gammal, två gamla.* Gör dina egna kom ihåg-ramsor.

Du kan läsa mer om adjektiv på sidorna 106–108.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Där fanns det många gamla hus. Rätt

1 Kan du hjälpa mig en litet stund? ______

2 Hennes små skor passar inte mig. ______

3 Så vackra blommor du fick. ______

4 På fotot fanns ett blå bord. ______

5 Ge oss enkelt uppgifter. ______

6 Han fick ett sött kort av sin son. ______

Skannat med CamScanner

7 Där kan man köpa gott kött. ________

8 Kan jag få ett nytt förslag? ________

B Välj rätt substantiv som adjektiven kan beskriva.

Exempel: Har du nya glasögon?	väska glasögon smycke
1 På loppis kan man köpa gamla ________.	bok saker klocka
2 Jag gillar inte så sött ________.	kakor sås kaffe
3 Var hittar man så små ________?	strumpor sko byxa
4 Det var ett hårt ________.	äpple smörgås ostar
5 Där har de gott ________.	mjölk juice vatten
6 Han fick ett rött ________.	paket present blommor
7 Ahmed har ett blått ________.	penna linjaler suddgummi
8 Det finns inga enkla ________.	läxa svar fråga

C Välj rätt form av adjektiven.

Exempel: Jag köpte ett vitt kuvert.	vit vitt vita
1 Några ________ små barn sprang runt.	naken naket nakna
2 De valde en ________ säng.	bred brett breda
3 Här finns många ________ djur.	liten litet små
4 ________ människor får också jobba.	gammal gammalt gamla
5 På kvällen hade han ett ________ öga.	röd rött röda
6 ________ mat är det bästa jag vet.	god gott goda
7 Jag har lärt mig ett ________ ord.	ny nytt nya
8 De får inte dricka så ________ drycker.	söt sött söta

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv fem egna meningar med oregelbundna adjektiv.
Låt dina meningar börja så här:

Jag gillar (inte) + adjektiv + substantiv i singular eller plural

Exempel på adjektiv som du kan använda i olika former:

grå vit blå röd söt ny bred gammal liten enkel vaken ledsen

Exempel: Jag gillar *vitt* bröd. Jag gillar inte *gamla* filmer.

1 Jag gillar ______

2 ______

3 ______

4 ______

5 ______

Nivå 3

Adjektiv + substantiv – bestämd form

Nästan alla adjektiv framför substantiv *i bestämd form* slutar med *-a*.
(Du kan läsa om substantiv i bestämd form på sidan 14.)

Den svarta soffan var till salu.

Det stora paketet är till dig.

De trötta pojkarna somnade direkt.

Obs! Den *lilla* flickan

Alla pratade om *den varma sommaren*.

Vi tittade på *det tråkiga programmet*.

Var köpte du *de fina stolarna*?

De *små* skorna

Tips! De oregelbundna adjektiven är inte så många. Lär dig de vanligaste utantill, se lista på sidan 106.
Gör egna ramsor eller meningar med adjektiven så är de lättare att komma ihåg.
Exempel: Den *lilla* flickan med de *små* skorna tittade på den *gamla vackra* tavlan …

Du kan läsa mer om adjektiv på sidorna 106–108.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Ali tog på sig den nya skjortan. Rätt

1 Simon gillade inte den stark maten. ______
2 Vi gör de enkla uppgifterna först. ______
3 Var såg du det farliga djuret? ______
4 Ta av dig de smutsiga skorna. ______
5 Den gammal sängen ville han inte köpa. ______
6 Kan jag få det stora ägget? ______
7 Katja åt lite av den varma soppan. ______
8 Jag har kastat de lilla strumporna. ______

B Skriv adjektiv som passar i meningar.

Exempel på adjektiv som du kan använda:

god	svår	tråkig	varm	billig	gammal	
liten	lätt	engelsk	snäll	stor	lång	vänlig

Exempel: Vi orkade inte titta på den tråkiga filmen.

1 Anton läste det ______________ mejlet.
2 Var köpte du de ______________ tomaterna?
3 Den ______________ polisen hjälpte oss.
4 Varför pratade du med den ______________ kvinnan?
5 De ______________ barnen skrek mycket.
6 Det tog bara några minuter att göra den ______________ läxan.
7 Smakade du de ______________ köttbullarna?
8 De ______________ killarna pratade lite svenska.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Skriv färdigt meningarna med adjektiv och substantiv som passar.

Exempel: Jag köpte de moderna byxorna.

1 Varför drack du inte den ______________________________?
2 Hon lånade de ______________________________.
3 Gillade du det ______________________________?
4 Elias pratade med den ______________________________.
5 Anita står bredvid de ______________________________.
6 Jag gick in i ______________________________.
7 Vi vill ha den ______________________________.
8 Var är de ______________________________?

D De här meningarna är fel. Rätta dem.

Exempel: Vi pratade med den vänliga tjej.

Rätt: Vi pratade med den vänliga tjejen.

1 Emil blev glad för det fina presenten.

____

2 Äntligen tog den lång dagen slut.

____

3 Jag vill inte svara på de privat frågorna.

____

4 Det gamla hus ligger i centrum.

____

5 Nu är snart den kall vintern här.

____

6 Kan du hjälpa de små barn?

____

7 Alla klarade det enkelt testet.

____

8 Förstod du den svåra orden?

____

Skannat med CamScanner

E Skriv adjektiv och substantiv i bestämd form.

Exempel: Har du hört de glada nyheterna ?
glad nyheter

1 Vad heter ______ ?
polsk kille

2 Alice sitter vid ______ .
rund bord

3 Dragan hälsade på ______ .
ny grannar

4 Ska jag köpa ______ till dig?
vanlig korv

5 Vi sparade ______ till dig.
god kaka

6 Jag pratade med ______ .
ledsen flickor

7 Vad kostar ______ ?
liten bröd

8 Vi pratade om ______ .
tråkig väder

F Skriv sex egna meningar. Tänk att du har köpt massa presenter till dina vänner och släktingar. Berätta vem som får vad.

Adjektiv som du kan använda:

röd	blå	blommig	söt	fin	stor
liten	dyr	modern	god	rolig	...

Exempel: Den röda tröjan är till Aisha.

1 ______
2 ______
3 ______
4 ______
5 ______
6 ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Adjektiv – komparation

Komparera betyder att man jämför med något. Vanliga ändelser på adjektivet är *-are* och *-ast*.

> Tröjan var dyr (800 kr) men byxorna var dyr*are* (900 kr). Stövlarna var dyr*ast* (1 000 kr).

En liten grupp med adjektiv är oregelbundna. De får helt andra former vid komparation.

> Andy är *gammal* (79 år) men Carl är *äldre* (83 år). Sofia är *äldst* (90 år).
>
> Sofia är *äldre* än Carl och Andy.

> ***Tips!*** De oregelbundna adjektiven är mycket vanliga så därför är det en bra idé att lära sig dem utantill, se listan på sidan 106.

Du kan läsa mer om adjektiv och komparation på sidorna 106–108.

Övningar

A Stryk under de adjektiv som är komparerade. Obs! Det finns inte komparerade adjektiv i alla meningar.

Exempel: Vem är snällast i din familj?

1. Jag tycker att deras hamburgare är godare.
2. Vi behöver en snickare som kan hjälpa oss.
3. Det blir lättare om du gör som jag säger.
4. Vilket språk är svårast att lära sig?
5. Det är ett jätteintressant ämne.
6. Vilken dator tycker du är bäst?
7. Boken var fantastiskt spännande.
8. Alex hade sämst resultat på testet.

B Komparera adjektiven så att de passar i meningarna. Ibland passar mer än en form.

Exempel: Jag har övat så nu går det lite bättre (bra).

1 Blir du ________ (glad) om jag sjunger för dig?

2 Ellen tränar mycket så hon är ________ (stark) i vår familj.

3 Emilio är ett år yngre än de andra så han är ________ (ung).

4 Vi stannade längst på festen. Alla andra gick hem ________ (tidig).

5 Den cykeln är för dyr. Har ni någon som är ________ (billig)?

6 Varför fick jag så lite? Jag vill ha en ________ (stor) bit.

7 Min mobil är ________ (ny) än din mobil.

8 Vem har ________ (liten) fötter i din familj?

C Skriv adjektiv i komparativ eller superlativ som passar i meningarna.

Exempel på adjektiv som du kan använda:

snäll	god	lätt	svår	rolig	trevlig	bra	stor	lång	duktig	billig

Exempel: Fisk är *godare* än kyckling, tycker jag. Hjalmars kläder är *snyggast.*

1 Min pappa är ________ än din pappa.

2 Vilken mat är ________?

3 Isaac tycker att matematik är ________ än historia.

4 Det är ________ att dansa med dig.

5 När det är rea i affärerna kan man köpa ________ skor.

6 Inez var ________ i sin klass.

7 Deras kläder är för små så de behöver ________ kläder.

8 Jag gillar inte att du är ________ än jag.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv adjektiven i superlativ i de här frågorna.

Exempel: Vilken färg är finast ________ ? Blå eller röd?
fin

Vad är roligast ________ ? Cykla eller dansa?
rolig

1 Vad är ________ ? Pizza eller hamburgare?
god

2 Vad är ________ ? Diska eller städa?
tråkig

3 Vilken frukt är ________ ? Äpple eller banan?
nyttig

4 Vad är ________ ? Tala eller skriva?
lätt

5 Vilken månad är ________ ? Januari eller september?
kall

6 Vilket djur är ________ ? En katt eller en häst?
liten

7 Vilken grönsak är ________ ? Morot eller paprika?
dyr

8 Vilken natur är ________ ? Skog eller hav?
vacker

E *Svara på frågorna i uppgift D. Skriv adjektiven i komparativ på samma sätt som i exemplet.*

Exempel: Blå är *finare* **än** röd. Dansa är *roligare* **än** cykla.

1 ________________________________

2 ________________________________

3 ________________________________

4 ________________________________

5 ________________________________

6 ________________________________

7 ________________________________

8 ________________________________

Obs! Nu kommer en övning på nivå 4. Om du är på nivå 3 så är det bättre att du väntar med att göra den.

Skannat med CamScanner

Nivå 4

Adjektiv efter *vara* och *bli*

Ett adjektiv som står efter *vara* eller *bli* får sin form efter det substantiv eller pronomen som det beskriver. Därför måste du veta om substantivet är ett en-ord eller ett-ord, eller om det är plural (flera).

Pronomen fungerar som en-ord. Läs mer om adjektiv + substantiv, kongruens, på sidan 106.

Boken är *rolig.* (en bok) Kappan var *dyr.* (en kappa)
Tvätten blir *torr.* (en tvätt) Kunden blev *arg.* (en kund)

Testet är *svårt.* (ett test) Huset var *gult.* (ett hus)

Tjejerna är *glada.* (plural) Hans kläder blev *smutsiga.* (plural)
Alla barnen har varit *duktiga* idag. (plural)

Jag blev *arg.* Du är så *duktig.* Hon var *sjuk.* Han blev *frisk.*
Den är *brun.* Det var *långt.*

Vi blev *arga.* Ni är så *duktiga.* De var *sjuka.* De var *bruna.*

Tänk på att adjektiv beskriver ett substantiv (eller pronomen). Jämför de här två meningarna.

Pojken är vacker.
Vacker beskriver ett substantiv (pojken). *Vacker* är alltså ett adjektiv.

Pojken sjunger vackert.
Vackert beskriver ett verb (sjunger). *Vackert* är alltså ett *adverb.*

Du kan läsa mer om adverb på sidan 124.

Övningar

ARG CHEF

A Stryk under adjektiven i de här meningarna.
Obs! Ibland finns det mer än ett adjektiv.

Exempel: Eriks ögon är bruna.

1 Varför blev din chef så arg?

2 Hennes händer var kalla.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3 Han var tyst en lång stund.
4 På hösten blir löven gula och röda.
5 Hennes namn är mycket vanligt.
6 Ägget har blivit kallt nu.
7 Hon har varit trött och irriterad hela dagen.
8 Det var en mörk och blåsig kväll.

B Välj rätt substantiv som adjektiven kan beskriva.

Exempel: Brödet ________ var jättestort. — kakan brödet tårtorna

1 ________ blir nog för svårt henne. — läxan testet uppgifterna
2 ________ är mycket viktigt för dem. — pengarna mötet skolan
3 ________ har varit solig. — dagarna helgen lovet
4 ________ var inte farliga. — ormen lejonet hundarna
5 ________ var så romantisk. — filmen presenterna hjärtat
6 ________ är tjocka. — brevet böckerna tidningen
7 ________ blev nöjda med resultatet. — barnet föräldrarna läraren
8 ________ växer och blir stora. — kycklingen bebisarna äpplet

C I de här meningarna står adjektiven i fel form. Rätta meningarna.

Exempel: Bussen är grönt.

Rätt: Bussen är grön.

1 Min farmor var så kloka.

____

2 Flickan är långt.

____

3 Kalaset var trevlig.

____

4 Rummet blev mörka.

____

Skannat med CamScanner

5 Hans skor är för stort.

____

6 Lektionen var ganska tråkiga.

____

7 Människorna har blivit rik.

____

8 Resan var jobbigt.

____

D Sätt in adjektiv som passar i meningarna. Tänk på att skriva adjektiven i rätt form.

Exempel: Tröjan är fin ______.

1 Sängen var ______________.
2 Mina grannar är ______________.
3 Läraren blev ______________.
4 Läxan var ______________.
5 Barnens leksaker är ______________.
6 Hans tänder var ______________.
7 Mitt hår är ______________.
8 Barnen blir ______________.

Fler övningar med adjektiv.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Adverb

Adverb är en bestämning till (beskriver) ett verb, adjektiv eller adverb. Adverb som är bildade av adjektiv slutar på *-t*.

Natalia äter *snabbt*. (verb, adverb) Kappan är *verkligen snygg*. (adverb, adjektiv)

Han hälsade *ovanligt vänligt* på oss. (adverb, adverb)

Adverb kan också vara en bestämning till en hel sats – de säger något om hela satsen. De adverben kallas *satsadverb*.

Det går *inte* att betala med kort.
De ska *nog* hälsa på sina föräldrar i Bosnien.

I bisatser står satsadverb före första verbet. (Läs mer om bisatser på sidan 179.)

Hon sa att det *inte* går att betala med kort.
De sa att de *nog* ska hälsa på sina föräldrar i Bosnien.

Vanliga satsadverb

inte	förmodligen	bara
tyvärr	antagligen	ofta
nog	naturligtvis	sällan
kanske	aldrig	redan
gärna	alltid	fortfarande
verkligen	faktiskt	

Skannat med CamScanner

Adverb – skilj mellan adjektiv och adverb

Adverb beskriver verb. Många adverb är bildade av adjektiv och då slutar de på *-t*. Adjektiv som beskriver ett-ord slutar också på *-t*.

Kvinnan pratar *snabbt*. (adverb) Eva åkte ett *snabbt* tåg. (ett tåg) (adjektiv)

Adverb ändrar inte form i plural. Adjektiv ändrar form i plural.

Kvinnorna pratar *snabbt*. (adverb) Eva åkte flera *snabba* tåg. (adjektiv)

Obs! Efter *vara* och *bli* kan det stå ett adjektiv, men aldrig adverb.

Maten är *god*. (adjektiv) Brödet blir *gott* med smör. (adjektiv) Maten smakar *gott*. (adverb)

Du kan läsa mer om adverb på förra sidan.

Övningar

A Stryk under alla adverb. Obs! Det finns inte adverb i alla meningar.

Exempel: Irene skrattar <u>högt</u>.

1 Han skriver så ordentligt.
2 Den lilla hunden var så söt.
3 Det är ett vackert land.
4 De tittade intresserat på mig.
5 Varför pratar du så tyst?
6 Hon läste koncentrerat i boken.
7 Roland var trött så han promenerade långsamt.
8 Det smakade verkligen gott med kaffe.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Sköterskan pratade vänligt med barnet. Rätt

1 Pojken väntade lugnt på sin tur. ______

2 De dansade så vacker. ______

3 Mjölken var mycket kallt. ______

4 Läs instruktionen ordentlig. ______

5 Hon tittade förvånat på sin man. ______

6 Jag tyckte att han gick så konstigt. ______

7 Vad gott det luktar. ______

8 Det låter trevligt med semester på Öland. ______

C I de här meningarna står adverben i fel form. Rätta meningarna.

Exempel: Han tänkte intensiv på den svåra uppgiften.

Rätt: Han tänkte intensivt på den svåra uppgiften.

1 När maten är god försöker jag att äta långsam.

______

2 Han svarade duktig på frågorna trots att han var så liten.

______

______

3 Jag blev förvånad över att han skrev så slarvig.

______

4 Det luktade äcklig av alla gamla sopor.

______

5 Fåtöljen är ganska ful men man sitter bekväm i den.

______

6 Noor satte försiktig in den stora tårtan i kylen.

______

7 Alla i publiken lyssnade uppmärksam på det intressanta föredraget.

______

______

Skannat med CamScanner

8 Alain pratade länge och hans vän nickade allvarlig medan han lyssnade.

____

____

D Välj adjektiv eller adverb till meningarna.

Exempel: Min moster är snäll ______.
snäll/snällt

Hon tittade snällt ______ på oss.
snäll/snällt

1 a Det är en ______ bil.
snabb/snabbt

b Jag gillar inte att du kör så ______.
snabb/snabbt

2 a Kycklingen smakade verkligen ______.
god/gott

b Tyckte du att pizzan var ______?
god/gott

3 a Sedan tryckte hon ______ på knappen.
hård/hårt

b Stolen var ______ att sitta på.
hård/hårt

4 a Jag vill också kunna rita lika ______ som du.
fin/fint

b Teckningen var ______ så jag satte upp den på väggen.
fin/fint

5 a Mannen var mycket ______ så han åt upp allt.
hungrig/hungrigt

b Mona åt ______ av den goda maten på bordet.
hungrig/hungrigt

6 a Ali var ______ så Lina trodde inte att han skulle ändra sig.
bestämd/bestämt

b Simon tackade ______ nej till erbjudandet.
bestämd/bestämt

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

E Skriv tre meningar med adjektiv och tre meningar med adverb. Förslag på ord:

vacker/vackert, ovanlig/ovanligt, konstig/konstigt, tydlig/tydligt, osäker/osäkert

Exempel: Det är en vacker tavla. De dansar vackert.

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

4 ______________________________

5 ______________________________

6 ______________________________

Fler övningar med adverb.

Skannat med CamScanner

Ordbildning

Ordbildning handlar om hur man bildar (gör) ord. Om du vet hur svenska ord är bildade får du lättare att förstå och lära dig nya ord och dessutom blir du bättre på att stava.

Man bildar ord på två olika sätt i svenskan, genom *avledning* och *sammansättning*.

Avledning

Avledning betyder att man har ett ord och så sätter man på en liten bit före ordet, *prefix*, eller efter ordet, *suffix*. På så sätt ändrar ordet betydelse eller ordklass.

Ta till exempel substantivet *vän*. Om du sätter på *prefixet o-* får du ordet *ovän*. Ordet *ovän* är också ett substantiv men det betyder motsatsen till ordet *vän*. *Prefixet o-* är inget eget ord men det gör att ord får en negativ betydelse. Jämför till exempel *väder* och *oväder* (= dåligt väder).

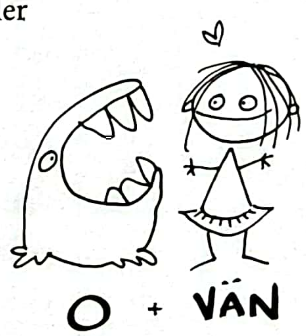

Om du tar substantivet *vän* och sätter på *suffixet -lig* får du ordet *vänlig*. *Vänlig* är ett adjektiv så detta suffix ändrar ordklass. Suffixet *-lig* talar om att det är ett adjektiv.

Man kan ha både prefix och suffix på ord, *o*-vän-*lig*. Ibland har man två suffix, *o*-vän-*lig*-*het*. Suffixet *-het* talar om att nu är ordet ett substantiv.

Prefix och suffix är alltså inga egna ord. De är bara ”små bitar” som man sätter framför eller efter ett ord så att det ordet ändrar betydelse eller ordklass.

Orden *vän*, *ovän*, *vänlig*, *ovänlig*, *vänlighet* och *ovänlighet* har alla samma *rot: vän*. De är därför *släktord*.

Att lära sig ordbildning handlar inte så mycket om att du ska bilda nya ord för de flesta orden är ju redan färdiga. Men om du känner igen de vanligaste prefixen och suffixen så kommer det att bli mycket lättare för dig att förstå nya ord.

Du får som sagt också lättare att stava om du känner till vanliga prefix och suffix. I tal brukar man vara lite slarvig, och uttalar ofta till exempel orden *vänlig* och *trevlig* som *vänli* och *trevli*. Men om du vet att det handlar om suffixet *-lig* stavar du så klart rätt.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Vanliga prefix

o-	(gör ord negativa)	ogift, otur
miss-	(gör ord negativa)	misslyckas, missnöjd
van-	(gör ord negativa)	vantrivas, vansköta
sam-	(betyder tillsammans)	samtal, samarbeta
be-		behöva, besöka
för-		förbättra, förenkla

Vanliga suffix

substantiv	
-are	lärare, hammare
-het	nyhet, frihet
-ing	släkting, aning
-ning	betalning, städning
-dom	barndom, sjukdom
-skap	kunskap, vetenskap
-else	händelse, bakelse

adjektiv	
-lig	festlig, mänsklig
-ig	konstig, svettig
-bar	ätbar, läsbar
-isk	politisk, asiatisk
-sk	hemsk, glömsk
-sam	trivsam, hjälpsam
-lös	arbetslös, hjälplös
-fri	problemfri, smärtfri

verb		
-a		läsa, borsta
-na	(betyder att ändra, bli)	tröttna, vitna
-era		kontrollera, dosera

Skannat med CamScanner

Sammansättning

Sammansättning betyder att man har två eller flera "egna" ord som man sätter ihop till ett nytt ord.

Ta till exempel de tre orden *fot*, *boll* och *kläder*. Om du sätter ihop dem får du ordet *fotbollskläder*, som nu alltså är ett "eget" ord.

För att lättare förstå sammansatta ord kan du börja läsa dem bakifrån, eftersom det sista ordet bestämmer vad det är. *Fotbollskläder* är då *kläder* som man har när man spelar *fotboll*, *citronsmak* är *smak* av *citron*.

Ibland faller det bort *a* eller *e* i det första ordet. *Betala* + *kort* blir *betalkort* och *pojke* + *vän* blir *pojkvän*.

Sammansatta ord är mycket vanliga i svenskan. Det beror nog på att de gör det lätt att berätta väldigt mycket med bara ett enda ord.

Särskilt tidningar har ofta egna sammansättningar i rubriker. Istället för att skriva *den mycket stora affären Ica som säljer mat* kan det stå *matjätten Ica*. Sådana sammansatta ord, *matjätte*, hittar du inte i något lexikon.

Ett sammansatt ord består alltså av flera ord men det är *ett* ord, så dela inte på orden.

Rätt: badkläder **Fel:** bad kläder

Alla ord med *jätte* är sammansatta och de ska också skrivas som ett ord, *jättebra*, *jättelång*, *jättekall*.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Ordbildning – med prefix

Prefix är en förstavelse (pre betyder *före*) som står framför ett ord och ändrar betydelsen på det. Exempelvis blir ordet *känd* det negativa ordet *okänd* med prefixet *o-*. Prefix är inget eget ord. Exempel på prefix är *o-*, *miss-* och *sam-*.

Janos är *rakad* på morgonen men kvällen är han ***orakad.***

Alice *sköter* sitt jobb bra men hon ***missköter*** sin hälsa.

Jag kan arbeta ensam men det är roligare att ***samarbeta.***

Tips! Hur känner man igen ett prefix? Det finns ju många ord som börjar med *o-*, *miss-* och *sam-* som inte har prefix. Kolla vad som händer om du tar bort prefixet, står det kvar ett riktigt ord?
Ta ordet *omelett*, vad händer om du tar bort *o-*? Är *melett* ett eget ord? Nej, alltså finns det inte något prefix i *omelett*.

Jämför med ditt språk

Det finns prefix i många språk. Finns det i ditt språk? Fungerar de på samma sätt som i svenskan? Börja med ditt modersmål för att öva dig på att analysera ord och se hur de är uppbyggda.

Du kan läsa mer om ordbildning och prefix på sidorna 129–131.

Övningar

A Stryk under alla ord med prefix. Obs! Det finns ett ord med prefix i varje mening. De här prefixen kan du hitta: **o-, miss-, van-, sam-.**

Exempel: Oscar hade otur som tappade sina nycklar.

1 Jag ber dig att inte göra om samma misstag.

2 Det är nog ovanligt med tonåringar som lyssnar på opera.

3 De satt tillsammans och samtalade om allt möjligt.

4 Det är opraktiskt att bara diska på onsdagar.

Skannat med CamScanner

5 Eftersom de var så ohjälpsamma missade jag flyget.
6 Hon misstänker att någon har tagit vantarna.
7 Lena vantrivs i det nya området som hon nyss flyttat till.
8 Vi brukade samåka till våra jobb på vintern.
9 Han misskötte sin odling så alla grönsakerna dog.
10 Det är en vanlig medicin som är helt ofarlig.

B Gör adjektiven negativa med hjälp av prefixen **o-** eller **miss-**.

Exempel: Räkningen är ___o___betald.

1 Jag tycker att hon var _______tydlig så jag förstod inte allt.
2 Hon var _______tacksam som inte sa tack till någon.
3 Max är _______rädd och gör saker som inte andra vågar.
4 Det är tråkigt att vi ofta _______förstår varandra.
5 Vi gillade inte det så vi var _______nöjda.
6 Katja kände sig dum och _______säker.
7 Imorgon blir det nog _______väder, med mycket regn och blåst.
8 Det är farligt att _______bruka läkemedel.
9 Jag _______tänker att jag har blivit lurad.
10 Kakan blev hård och svart, helt _______lyckad.

C Skriv rätt prefix, **sam-** eller **för-**, i orden.

Exempel: De hade ett långt ___sam___tal om musik.

1 Jag är inte gift men jag är _______bo.
2 Samir blev _______vånad när hans snåla granne bjöd på middag.
3 Om ni _______enklar instruktionen blir den lättare att förstå.
4 De farliga avgaserna _______giftar luften.
5 Vi är _______beredda på allt.
6 De spelar bra tillsammans, de är _______spelta.
7 I vintras _______brukade vi mycket elektricitet.
8 Det är ett intressant ämne som vi vill _______djupa oss i.
9 De flesta människor har nog _______domar om andra.
10 Barnen brukar inte sitta stilla och _______tala.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv tre egna meningar med ord som har prefixet **o-**. Du kan kolla ord på Google. Men testa först om *o-* verkligen är ett prefix. Se *Tips* på sidan 132.

Exempel: Hon hyrde ett ***omöblerat*** rum.

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

E Skriv tre egna meningar med ord som har prefixet **sam-**. Du kan kolla ord på Google. Men testa först om *sam-* verkligen är ett prefix. Se *Tips* på sidan 132.

Exempel: Det går snabbt om vi ***samarbetar***.

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

Ordbildning – med suffix

Suffix är en ändelse som står i slutet av ett ord och ändrar ordklass på det. Substantivet *vän* till exempel blir adjektivet *vänlig* med suffixet *-lig*. Suffix är inget eget ord.

Ett suffix visar vilken ordklass ett ord tillhör. (Du kan läsa mer om ordklasser på sidan 12.)

Exempel på suffix är *-a* (verb), *-ning* (substantiv), *-sam* (adjektiv).

Ada gillar att *läsa*

Hoppas att du får en intressant ***läsning***.

Det var en ***tröttsam*** resa.

Jämför med ditt språk

Finns det suffix i ditt språk? Kan man se på ord vilken ordklass de tillhör? Börja med ditt modersmål för att öva dig på att analysera ord och se hur de är uppbyggda.

Du kan läsa mer om ordbildning och suffix på sidorna 129–131.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under alla ord med suffix. Obs! Det finns ett ord med suffix i varje mening. De här suffixen kan du hitta: **-ning**, **- lig**, **-ig**, **-era**, **-het**, **-sam**, **-else**.

Exempel: Det var svårt att se med så svag <u>belysning</u>.

1 Varför måste du alltid vara så barnslig?
2 Jag vill gärna läsa din berättelse som du skrev i skolan.
3 Hon är varm och törstig i den starka solen.
4 Det ordet har mer än en betydelse.
5 Vi måste vänta på honom för han är så långsam.
6 Det är ju ingen hemlighet att de är tillsammans.
7 Nu är det dags att protestera mot de villkoren.
8 Det är en målning av en känd konstnär.
9 Köp en smörgås till mig är du gullig.
10 Här får man köra med låg hastighet.

B Bilda substantiv med hjälp av suffixen **-ing**, **-ning**, **-het**.

Exempel: Jag ska betala min räk<u>ning</u>.

1 Där finns en liten öpp_______ som du kan titta igenom.
2 Vilda djur mår bäst av att leva i fri_______.
3 Nu är jag trött på deras snål_______.
4 All kopier_______ av proven är förbjuden.
5 Det var en bland_______ av gammalt och nytt.
6 Ikväll ska vi gå en fin bjud_______.
7 Här kan du ansöka om ledig_______.
8 Har du möjlig_______ att komma då?
9 Jag vill skaffa mig en bra utbild_______.
10 Vet du var det finns någon parker_______?

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Bilda adjektiv med suffixen **-ig**, **-lig** eller **-isk**.

Exempel: Ibland är hon ganska jobb ig____.

1 Alex är en fest_______ kille, tycker jag.
2 Jag känner mig så hus_______ när jag bakar.
3 Gillar du asiat_______ mat?
4 Vem har kommit på en sådan idiot_______ idé?
5 Du är så själv_______ som bara tänker på dig själv.
6 På bänken satt en sjuår_______ flicka.
7 Det var en lyck_______ tid i mitt liv.
8 Tycker du att rosa är en kvinn_______ färg?
9 Det var en kyl_______ dag i slutet av november.
10 Pasta och korv är en van_______ middag hos oss.

D Ändra ordet under raden till ett verb så att det passar i meningen. Verbet kan sluta med suffixet **-a** eller **-era**. Ibland måste du först ta bort ett annat suffix.

Exempel: Vi vill önska_______ dig en trevlig resa.
(önskning)

1 Konduktören måste ____________ alla biljetterna.
(kontroll)
2 Kan du ____________ Victor från mig?
(hälsning)
3 Anja ska snart börja ____________ på posten.
(jobbig)
4 Jag brukar ____________ om en egen trädgård.
(fantasi)
5 Kajsa gillar att ____________.
(argument)
6 Sedan ska man ____________ äggen.
(halv)
7 Ingen vet vad som kommer att ____________.
(händelse)
8 Kan du vara snäll och ____________ mitt läkarintyg?
(kopia)
9 Jag lovar att inte ____________ dig.
(lurig)
10 Får jag ____________ dig?
(kram)

Skannat med CamScanner

E Bilda positiva adjektiv med suffixet **-fri** och negativa adjektiv med suffixet **-lös**, så att de passar bra i meningarna.

Exempel: Det är bra med en bil fri___ gata mitt i stan.
Det är tråkigt att vara arbets lös___.

1 Nu är hon äntligen feber_______.
2 Han var ledsen för att han var barn_______.
3 Det var en gammal och tand_______ gumma.
4 Finns det någon människa som är fel_______?
5 Varsågod, du får en kostnads_______ undersökning.
6 Han vill inte leva i en kärleks_______ relation.
7 Hon har diabetes så hon äter en socker_______ kaka.
8 På gatan låg en skadad och liv_______ hund.
9 Jag tycker att hon är elak och hjärt_______.
10 Behandlingen hjälpte så nu är han nästan helt smärt_______.

F Skriv tre egna meningar med adjektiv, substantiv eller verb som har suffix. Du kan välja egna ord eller från övningarna ovan.

Exempel: Det var en *vanlig* dag.
Vi fick en glad *nyhet*.
Först ska man *vispa* äggen.

1 ____
2 ____
3 ____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Ordbildning – med sammansättning

Sammansättning betyder att man sätter ihop två eller flera ord till ett nytt ord. Ta ordet *mat* och sätt ihop med *affär* så får du ordet *mataffär*.

Ibland försvinner *-a* eller *-e* från det första ordet när man sätter ihop det med andra ord. Ta ordet *skola* och sätt ihop med *mat* så får du ordet *skolmat*.

Ibland lägger man till ett *-s* mellan orden. Ta ordet *kök* och sätt ihop med *bord* så får du ordet *köksbord*.

Tips! Om du ser ett långt ord som du inte hittar i ett lexikon; Prova om du förstår det genom att läsa det bakifrån. Ett exempel: *januariresa* är en *resa* i *januari*.

Du kan läsa mer om ordbildning och sammansättning på sidorna 129–131.

Övningar

A Stryk under alla sammansatta ord. Obs! Det finns ett sammansatt ord i varje mening.

Exempel: Har du redan gjort din engelskläxa?

1 Elis är en verklig bokälskare och går ofta till biblioteket.
2 Det var en vacker vårdag i slutet av april.
3 Det blir spagetti med köttfärssås till middag idag.
4 Hon var bara sambo ett halvår för sen skiljde de sig.
5 Vi behöver mycket ljus i detta tråkiga vintermörker.
6 Nu ska det smaka gott med lite kvällste.
7 Det är många som väntar i vår bostadskö.
8 Du kan hitta en bra restaurang i vår lunchguide.
9 De hade fredagsmys med chips och godis framför teven.
10 Filmen har biopremiär fredag den 16 juni.

Skannat med CamScanner

B Vilka ord hittar du i de sammansatta orden? Tänk på att ibland har ett **-a** eller **-e** försvunnit vid sammansättningen.

Exempel: Vår soffavdelning ligger där borta.

soffa ____________ avdelning ____________

1 Jag gillar kryddstark mat.

____________ ____________

2 Vi ska åka tåg på natten så vi hoppas få plats i en sovvagn.

____________ ____________

3 Hur mycket betalar ni i månadshyra?

____________ ____________

4 Jag behöver ett nytt klockbatteri.

____________ ____________

5 En normal kroppstemperatur är 37 grader.

____________ ____________

6 Om de vinner så lovar de att bjuda på ett stort tårtkalas.

____________ ____________

7 Vi brukar storhandla en gång i veckan.

____________ ____________

8 Jag blev rädd när jag såg en man på ert hustak.

____________ ____________

9 Han har sina papper i en gammal skolåda.

____________ ____________

10 Jag önskar mig en fin diamantring.

____________ ____________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Välj rätt sammansatt ord till meningarna. Tänk på att läsa orden bakifrån för att förstå dem.

Exempel: Det finns plats för fyra personer i vår motorbåt.
båtmotor/motorbåt
(motorbåt är en båt med motor, båtmotor är en motor till en båt)

1 Jag gillar mild ______________ på min macka.
smörgåsost/ostsmörgås

2 Min farmor gick i en ______________ när hon var liten.
skolflicka/flickskola

3 Vi hittade vårt ______________ i södra Skåne.
drömhus/husdröm

4 När han ler ser man att han har en ______________.
tandguld/guldtand

5 Krister har jobbat som ______________ i tre år.
cykelpolis/poliscykel

6 Vi har mycket att välja mellan i vår ______________.
affärsmaskin/maskinaffär

7 Varför köpa vatten när man kan dricka ______________?
kranvatten/vattenkran

8 Innan vi reste bort lämnade vi hunden på ett ______________.
hotellhund/hundhotell

9 Boris äter ______________ varje dag.
chokladmjölk/mjölkchoklad

10 Jag gillar att lyssna på ______________.
filmmusik/musikfilm

D Bilda egna sammansatta ord som passar i meningarna. Du kan kolla ord på Google. Men testa först om det verkligen är sammansatta ord. Se *Tips* på sidan 138.

Exempel: Snart har vi grammatikprov.

1 Han bjuder på en choklad______________.

2 Jag vill titta på en spännande fotbolls______________.

3 De går i affärer för att köpa barn______________.

4 Nyckeln ligger på köks______________.

5 Det blir frukt______________ till efterrätt.

6 Jag har böcker i min skol______________.

Skannat med CamScanner

7 Man kan ha frukt i en glas_______________.
8 Jag gillar Simon för han är jätte_______________.
9 Det här är en plast_______________.
10 Jag ska vara hos min tand_______________ klockan nio.

E Skriv tre egna meningar med sammansatta ord. Du kan välja egna ord eller från övningarna ovan.

Exempel: Tio *lunchgäster* blev sjuka efter *restaurangbesök.*

1 ____
____
2 ____
____
3 ____
____

Fler övningar med ordbildning.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Meningar

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Meningar och grammatik

Grammatik är regler för hur man böjer och bildar ord och för hur man sätter ihop ord till meningar. Bokens första del – *Ord* – handlar om ordklasser och ordbildning.

Denna andra del – *Meningar* – går igenom reglerna för hur vi sätter ihop orden till meningar, något som kallas för *satslära*.

Ordföljden är viktig för hur vi ska förstå en mening. Läs meningarna nedan. De innehåller samma ord men ordföljden gör att de har olika betydelse.

1 En hund biter en flicka.

2 En flicka biter en hund.

I dessa meningar spelar orden olika roller. I mening 1 står *en hund* först och det betyder att hunden är ett *subjekt*, den som gör något. I mening 2 står *en hund* sist och det betyder att hunden är ett *objekt*, den gör inte något. Subjekt och objekt är olika *satsdelar*.

I en mening kan det finnas olika satser: huvudsatser och bisatser. *Huvudsatser* kan vara en egen mening medan *bisatser* inte kan vara en egen mening. Det är olika regler för ordföljden i huvudsatser och bisatser.

Satser	**Satsdelar**
huvudsatser	subjekt
bisatser	predikat (är alltid verb)
	objekt
	satsadverbial/adverbial

Här hittar du först en lite större och teoretisk genomgång av de olika grammatikmomenten. Sedan när du ska öva på ett moment får du dessutom en kort repetition med fler exempel och lite tips.

Skannat med CamScanner

Huvudsatser

En huvudsats kan vara ett *påstående*. Efter ett påstående sätter man punkt.

Eva cyklar till jobbet. Hennes granne är trevlig.

I en huvudsats måste det finnas ett *subjekt* och ett *predikat* som alltid är *verb* (därför skriver vi ordet *verb* i det följande). Subjekt är vem eller vad som gör något. Verb berättar vad som händer.

Anna lyssnar.
(Anna ↑ subjekt, lyssnar ↑ verb)

Solen skiner.
(Solen ↑ subjekt, skiner ↑ verb)

Mina barn pratar.
(Mina barn ↑ subjekt, pratar ↑ verb)

Hennes mobil ringer.
(Hennes mobil ↑ subjekt, ringer ↑ verb)

Rak och omvänd ordföljd

En huvudsats kan ha *rak ordföljd* eller *omvänd ordföljd*.

En mening med *rak ordföljd* har ett subjekt på plats 1 och på plats 2 står ett verb. Ett subjekt kan vara ett eller flera ord.

plats 1 **subjekt**	**plats 2** **verb**	
Aina och hennes kille	dricker	kaffe på morgonen.
Utländska tidningar	är	billiga i deras butik.
Vi	köper	aldrig choklad.
De stora barnen	gick	hem när skolan slutade.

En mening med *omvänd ordföljd* kan ha olika satsdelar på plats 1 och på plats 2 står ett verb. På plats 1, som man kallar *fundament*, kan det till exempel stå ett tidsadverbial, platsadverbial, ett objekt eller en hel bisats.

plats 1 **fundament**	**plats 2** **verb**	
På morgonen	dricker	Aina och hennes kille kaffe.
I deras butik	är	utländska tidningar billiga.
Choklad	köper	vi aldrig.
När skolan slutade	gick	de stora barnen hem.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Huvudsats – en egen mening

En huvudsats är en "egen mening". Jämför med bisats som bara är en del av en mening. Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

När det blåser stannar vi inne. (bisats: *När det blåser*; huvudsats: stannar vi inne.)

Ali åker hem *eftersom han är trött.* (huvudsats: Ali åker hem; bisats: *eftersom han är trött.*)

I en huvudsats kan det, som sagt, finnas andra ord också, till exempel ord för tid och plats (adverbial) samt satsadverbial och objekt.

Klassen hade prov igår.
subjekt verb objekt tid

Anna sitter i soffan.
subjekt verb plats

De äter alltid massa kakor.
subjekt verb s.adverbial objekt

Bussen kommer snart.
subjekt verb s.adverbial

Här hittar du ett satsschema för huvudsatser.

Samordnande konjunktioner sätter ihop huvudsatser

Man kan sätta ihop huvudsatser med *samordnande konjunktioner*. (I fortsättningen skriver vi bara konjunktion.) Ett annat ord för konjunktion är sambandsord. Vanliga konjunktioner är *och*, *men*, *så*, och *för*.

huvudsats	**konjunktion**	**huvudsats**
Aldo läser sina mejl	och	Inez fixar kaffe.
Vincent förlorade	men	han var nöjd ändå.
Jag är sjuk	så	jag stannar hemma.
Hon fryser	för	det är kallt ute.

Frågor är också huvudsatser

En huvudsats kan också vara en *fråga*.
Efter en fråga sätter man frågetecken.

Är han hungrig? Är hennes granne trevlig?

Frågor som man kan svara ja eller nej på kallar man för *ja- och nejfrågor*.

Är han hungrig? Ja. Är hennes granne trevlig? Nej.

Frågor som börjar med ett frågeord kallar man för *frågeordsfrågor*.

Varför är det så dyrt? *Hur* mycket är klockan? *Vad* gör du?

Skannat med CamScanner

Nivå 2

Huvudsats – rak ordföljd

En huvudsats med *rak ordföljd* har subjekt på plats 1 och verb på plats 2.

Subjekt berättar vem eller vad som gör något. Ordet *det* fungerar ofta som subjekt. *Verb* berättar vad som händer. Subjektet och verbet står alltid tillsammans.

Maria (1, subjekt) läser (2, verb) både tidningar och böcker.

Det (1, subjekt) blåser (2, verb) mycket på hösten.

Obs! Verb på plats 1 betyder att det är en fråga som man kan svara ja eller nej på.

Läser (1) Maria både tidningar och böcker?

Blåser (1) det mycket på hösten?

Du kan läsa mer om huvudsatser och ordföljd på sidorna 145–146.

Övningar

A Stryk under och markera subjekt (s) och verb (v) i de här meningarna. Tänk på att ett subjekt kan vara flera ord.

Exempel: Solen (S) skiner (V) idag.

1 Du och jag är bäst.

2 Min dotter hjälper ofta mig.

3 Det var väldigt trevligt.

4 Hans mobil ligger i köket.

5 Jackan är för liten för Max.

6 Det regnade hela dagen.

7 Maten tog slut direkt.

8 Din hjälp betydde mycket för mig.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna. Finns det subjekt i alla meningar? Står subjekt och verb tillsammans? Står subjektet på plats 1? Står verbet på plats 2?

Exempel: Han köper en stor tårta. Rätt

Äter middag klockan sex. Fel

1 Dricker mycket kaffe på morgonen. ____
2 Jag så trött på kvällarna. ____
3 Hamid gillar dig jättemycket. ____
4 Åt på en fin restaurang. ____
5 Vi hela dagen pluggade hemma hos mig. ____
6 Hennes pappa jobbar på posten. ____
7 Hela familjen åkte på semester lite senare den veckan. ____
8 De gifta med varandra. ____

C Sätt **punkt** (.) eller **frågetecken** (?) efter meningarna.

Exempel: Han är trevlig . Glömde du dina nycklar ?

1 Förstår han ditt språk____
2 Det gick inte öppna fönstret____
3 Var det öppet så sent____
4 Brevet låg på skrivbordet____
5 Jobbet var väldigt stressigt____
6 Blev de förvånade____
7 Såg hon inte polisen____
8 Apoteket är stängt på söndagar____

D I de här meningarna saknas det subjekt ibland och verb ibland. Skriv dem igen så att det blir påståenden med subjekt eller verb som passar.

Exempel: Barnen glada.

Barnen är glada.

1 Pratar med min mamma.

____

Skannat med CamScanner

2 Vi tillbaka hem.

3 Klockan sju väcker mina barn.

4 Lyssnar hela lektionen.

5 Mina vänner snälla.

6 Det hans födelsedag idag.

7 Blåste mycket igår.

8 Hämtar barnen på förskolan.

E Skriv färdigt meningarna. Bestäm själv subjekt och verb.

Exempel: Min man städar på söndagar.
subjekt verb

1 ______ klockan åtta.
subjekt verb

2 ______ efter pausen.
subjekt verb

3 ______ i Sverige.
subjekt verb

4 ______ för två år sedan.
subjekt verb

5 ______ på vintern.
subjekt verb

6 ______ ibland.
subjekt verb

Glömmer du ofta att skriva subjekt i dina meningar? Då kan du öva extra på det i en övning på sidan 163.

Delar du ofta på subjekt och verb? Då kan du öva extra på det i en övning på sidan 166.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 4

Huvudsats med satsadverbial

Ett satsadverbial ändrar betydelsen på en hel sats. I en huvudsats kommer satsadverbial efter första verbet.

Vanliga satsadverbial är *inte, alltid, aldrig, ofta, sällan, kanske, bara, gärna, fortfarande, nog* och *redan.*

Jag förstår *inte* kinesiska. (förstår = verb 1, *inte* = satsadverbial)

De vill *alltid* stanna där. (vill = verb 1, *alltid* = satsadverbial)

Obs! Tänk på att inte dela på subjekt och verb.

På lördagar måste vi *alltid* jobba. (måste = verb 1, vi = subjekt, *alltid* = satsadverbial)

I Sverige är det *fortfarande* vinter. (är = verb 1, det = subjekt, *fortfarande* = satsadverbial)

Du kan läsa mer om huvudsatser och satsadverbial på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Arifa hittar inte sin penna. Rätt

1 Det går nog bättre nästa gång. ______
2 Lena jobbar fortfarande på samma avdelning. ______
3 Jag måste hämta bara en grej först. ______
4 Sedan behöver du inte ändra det igen. ______
5 På sommaren blir sällan det så kallt. ______
6 Jag skyndade mig så jag är redan klar. ______
7 Tack, vi gärna kommer på festen. ______
8 I Stockholm är det alltid mycket folk ute. ______

Skannat med CamScanner

B I de här meningarna står adverbialet på fel plats. Rätta meningarna.

Exempel: **Fel:** Hon inte bor i Lund.
Rätt: Hon bor inte i Lund.

1 De behövde hjälpa aldrig oss.

____

2 Efter jobbet går ofta jag till biblioteket.

____

3 Chefen alltid är trött på måndagar.

____

4 Det aldrig snöar i mitt land.

____

5 Nu bara ska vi låsa alla dörrar.

____

6 Hon hade gjort redan läxan.

____

7 Nästa dag var fortfarande det kallt och regnigt.

____

8 Jag dricker kaffe gärna efter maten.

____

C Skriv meningar med rak ordföljd. Börja med **subjektet**, som står i fet stil. Glöm inte punkt.

Exempel: pratade med Alice **vi** igår inte
Vi pratade inte med Alice igår.

1 fortfarande **våra familjer** varje sommar träffas

____

2 tycker om **Ivan** att gå på stora fester inte

____

3 gärna titta på fler spanska filmer vill **jag**

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 en liten stund bara tar att skriva **det**

____

5 före klockan sex **hennes föräldrar** är hemma sällan

____

6 **personalen** alltid svara måste på kundernas frågor

____

7 är intresserad av nog **hon** ditt nya förslag

____

8 sitt rum aldrig städa **min dotter** vill

____

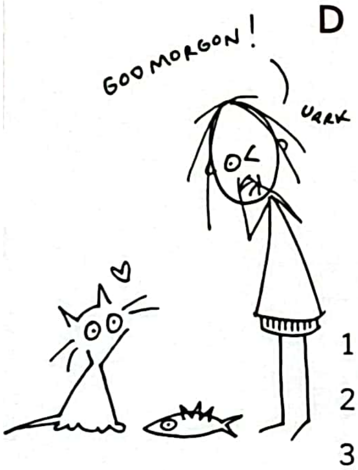

D Skriv fyra egna meningar med satsadverbial. Du kan till exempel svara på de här frågorna:
Vad gör du aldrig på morgonen? Vad gör du sällan i skolan?
Vad gör du inte på natten? Vad gör du bara på sommaren?
Glöm inte punkt.

Exempel: Jag äter *aldrig* fisk på morgonen.

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

4 ______________________________

Skannat med CamScanner

Frågor med frågeord

Man kan göra frågor med frågeord. Då står först ett frågeord. Sedan kommer ett verb.

Men obs! Efter frågeordet *vilken* (*vilket, vilka*) kommer först ett substantiv.

Vad blir det till middag?
Var ligger Umeå?
Vart ska du gå?
Vem pratade du med?
Varför gick du hem?
När börjar filmen?
Vilken musik *gillar* du? ***Vilket*** bord *vill* du *ha*? ***Vilka*** kryddor *gillar* du?
Hur gör man?
Hur många barn *har* du?
Hur mycket pengar *behöver* du?
Hur ofta äter du?
Hur länge stannar ni?

Du kan läsa mer om huvudsatser och frågor på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Var bor Sonja? Rätt

1 Varför sitter du här? ______
2 När bussen kommer? ______
3 Var finns frukten? ______
4 Vad kaffet kostar? ______
5 Vem var det? ______
6 Vart reste de? ______
7 Vilken dag det är möte? ______
8 Hur kunde du göra så? ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B Svara på frågorna. Glöm inte punkt.

Exempel: Vad sitter du på? En stol.

1 Vad har du i din väska?

____

2 Vilken färg har dina skor?

____

3 Varför svarar du på de här frågorna?

____

4 Vart vill du åka på semester?

____

5 Var sover du på natten?

____

6 Hur kokar man ris?

____

7 Vem pratar du ofta med?

____

8 När dricker du kaffe?

____

C Skriv **vad**, **var**, **vart**, **vem**, **varför**, **när**, **hur** och **vilken** där de passar.

Exempel: Vad heter du? Karin.

1 __________ börjar nästa lektion? Klockan tio.
2 __________ ska de åka? Till Spanien.
3 __________ är Elise? På jobbet.
4 __________ gick det på provet? Bra.
5 __________ buss går till Holma? Buss 33.
6 __________ gör du efter skolan? Jag går hem.
7 __________ sitter du bredvid? Leon.
8 __________ behöver han pengar? Han vill köpa en ny mobil.

Skannat med CamScanner

D Skriv egna frågor. Glöm inte frågetecken (?).

Exempel: Vad läser du?

1 Vad ______
2 När ______
3 Hur ______
4 Varför ______
5 Vart ______
6 Var ______
7 Vilken ______
8 Vem ______

Ja- och nej-frågor

Frågor som man kan svara ja eller nej på börjar med ett verb. En mening som börjar med ett verb är nästan alltid en fråga.

Ringde du Milo? *Bor* Nora i Lund? *Kom* han i tid? *Betalade* de?

I informella texter, till exempel sms, skriver man ibland meningar med verbet först, när man menar jag. Men det fungerar inte så bra när man talar.

(Jag) Sticker hem nu. (Jag) Köper fika till oss.

Imperativ börjar också med verb. *Skriv*! *Ät* nu! *Kom* hit!

Jämför med ditt språk

I många språk är det samma ordföljd i både fråga och påstående. När man talar går man upp i tonen i slutet för att signalera att det är en fråga.

Du behöver hjälp = påstående ↘ Du behöver hjälp = fråga ↗

I svenskan är det i normala fall bara ordföljden som signalerar att det är en fråga. Man kan använda en ton upp i slutet för att visa att man är förvånad eller upprörd.

Du behöver hjälp = påstående ↘ Behöver du hjälp = fråga ↘

Hur är det i ditt språk?

Du kan läsa mer om huvudsatser och frågor på sidorna 145–146.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Gillar du fisk? Rätt

1 Förstår hon engelska? ______
2 Du har betalat räkningarna? ______
3 Är du hemma nu. ______
4 Går den här bussen till Hyllie? ______
5 Bor i Malmö. ______
6 Han var snäll? ______
7 Har du varit i Göteborg? ______
8 Träffade ni varandra där? ______

B Ändra de här påståendena till frågor. Glöm inte frågetecken (?).

Exempel: Joel tränar på gym varje dag.
Tränar Joel på gym varje dag?

1 Sally är gift med en polsk kille.
______

2 Din hund blev rädd för katten.
______

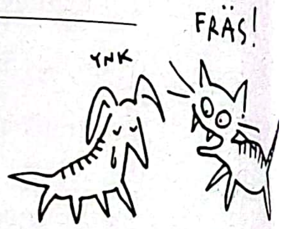

3 Soporna står i hallen.
______

4 Det blåser mycket idag.
______

5 Dina räkningar är betalda nu.
______

6 Killarna i klassen brukar prata om pengar.
______

7 Lucy glömde hämta sin dotter.
______

8 Annas föräldrar ville inte komma.
______

Skannat med CamScanner

C Ändra de här frågorna till påståenden. Glöm inte punkt.

Exempel: Gick det bra på provet?

Det gick bra på provet.

1 Sökte han jobbet på sjukhuset?

___

2 Var hon ledig i torsdags?

___

3 Behöver du lite mer kryddor?

___

4 Låg nycklarna på bordet?

___

5 Har alla eleverna kommit?

___

6 Ska de läsa hela boken?

___

7 Fungerar den nya datorn bra?

___

8 Måste alla som röker stanna ute?

___

D Skriv åtta ja- och nej-frågor till en kompis som du ska intervjua. Glöm inte frågetecken (?).

Exempel: Gillar du smink?

1 ___

2 ___

3 ___

4 ___

5 ___

6 ___

7 ___

8 ___

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 4 Huvudsats – omvänd ordföljd med tid på plats 1

I en huvudsats kan en *tid* (tidsadverbial) stå på plats 1. På plats 2 kommer då ett verb i presens (nu) eller preteritum (då) och på plats 3 kommer ett subjekt. Subjektet och verbet står ju alltid tillsammans.

1 2
Idag kommer Natalia hem. (Idag = tidsadverbial, kommer = verb, Natalia = subjekt)

På helgerna träffade vi våra vänner. (På helgerna = tidsadverbial, träffade = verb, vi = subjekt)

Varje eftermiddag mellan klockan tre och fyra fikar vi. (Varje eftermiddag mellan klockan tre och fyra = tidsadverbial, fikar = verb, vi = subjekt)

Du kan läsa mer om huvudsats och ordföljd på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Igår var det lördag. Rätt

1 Efter två timmar vi blev trötta. ______
2 Om en kvart ska vi hämta barnen. ______
3 Efter maten vilade jag lite. ______
4 Idag är det lördag. ______
5 För några år sedan han gifte sig. ______
6 På förmiddagen läste hon tidningen. ______
7 I fredags det regnade mycket. ______
8 En gång i veckan han hjälper mig. ______

Skannat med CamScanner

B Ändra meningarna så att **tiden** kommer först.

Exempel: Träningen börjar *snart*.
Snart börjar träningen.

1 Jag lånade böckerna *i morse*.

2 Vera badar *en gång i veckan*.

3 Min son hälsar på oss *på helgerna*.

4 Du måste komma *senast klockan fyra*.

5 Vår dotter flyttade *förra året*.

6 De brukar stanna här *en timme*.

7 Jag och min sambo tar det lugnt *på kvällarna*.

8 De hade möte *i tisdags*.

C I de här meningarna är ordföljden fel. Rätta meningarna. Tänk på att **tiden** ska stå först.

Exempel: **Fel:** Idag jag är trött.
Rätt: Idag är jag trött.

1 Varannan vecka de går på bio.

2 På eftermiddagen barnen gör sina läxor.

3 Efter semestern alla börjar jobba igen.

4 På tisdagar vi brukar äta soppa.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

5 Snart första lektionen börjar.

____

6 På kvällen vi äter lite frukt.

____

7 Vid sjutiden hon ringer sin fästman.

____

8 En gång i månaden Tomas och hans fru kommer och hälsar på oss.

____

____

D Skriv egna meningar i presens eller preteritum. Du har fått hjälp med de första meningarna. Tänk på att börja meningarna med **en tid**.

Tid — verb — subjekt

1 Ibland tittar barnen på tv.

2 Igår kväll ________________________________.

3 Klockan fyra ________________________________.

4 ____

5 ____

6 ____

7 ____

8 ____

E Skriv en kort text om när du senast åkte tåg. Börja några meningar med subjekt och några meningar med **tid**.

Exempel på hur dina meningar kan börja:

För två veckor sedan ... Jag och min kompis ... Klockan ... Vi ... Sedan ...

____

____

____

____

____

Skannat med CamScanner

Nivå 4

Huvudsats – omvänd ordföljd med plats på plats 1

I en huvudsats kan en *plats* (ett platsadverbial) stå på plats 1. På plats 2 kommer då ett verb i presens (nu) eller preteritum (då) och på plats 3 kommer ett subjekt. Subjektet och verbet står ju alltid tillsammans.

1 *På restaurangen* (plats) 2 serverar (verb) 3 de (subjekt) indisk mat. 1 *Där* (plats) 2 jobbade (verb) 3 min kompis (subjekt).

Du kan läsa mer om huvudsats och ordföljd på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: I skogen såg jag många djur. Rätt

1 Här det står allt om skolan. ______
2 På toaletten finns det inget ljus. ______
3 I min sallad har jag ost och nötter. ______
4 I kylskåpet du hittar kallt vatten. ______
5 På gården barnen brukar leka. ______
6 Utomhus det är kallt och blåsigt. ______
7 Bakom skrivbordet sitter rektorn. ______
8 Nära stationen ligger en fin park. ______

B Ändra meningarna så att **platsen** kommer först.

Exempel: En bok ligger *på bordet.*
På bordet ligger en bok.

1 Ester sover *i den minsta sängen.*

______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

2 Flickan har en röd blomma *i håret.*

3 Någon har glömt en väska *i hissen.*

4 Amir väntar med bilen *på gatan.*

5 De kan nog få hjälp *där.*

6 Det finns många bänkar *i klassrummet.*

7 Jag vill stanna *här.*

8 Alla kuddar låg *på golvet.*

C I de här meningarna är ordföljden fel. Rätta meningarna. Tänk på att **platsen** ska stå först.

Exempel: På golvet en matta ligger.

Rätt: På golvet ligger en matta.

1 I min väska jag har många saker.

2 På huvudet han hade en mössa.

3 Där man kan titta på film.

4 I fickan Mary hittade sin biljett.

5 På dörren en lapp sitter.

6 I affären du kan köpa nya möbler.

7 Under sängen vi hittade hennes nalle.

Skannat med CamScanner

8 På lekplatsen det finns många barn.

____

D Skriv åtta egna meningar i presens eller preteritum. Tänk på att det ska stå en **plats** först.

Exempel: I skolan träffade jag mina klasskamrater.
(I skolan = plats, träffade = verb, jag = subjekt)

1 Där ______________________________________.
2 På caféet __________________________________.
3 ______________________________________
4 ______________________________________
5 ______________________________________
6 ______________________________________
7 ______________________________________
8 ______________________________________

Subjekt i alla meningar

Det måste finnas *subjekt* i alla meningar. Subjekt är någon eller något som gör något. Subjekt står alltid tillsammans med ett *verb*.

Maria äter frukost på morgonen. (Maria = subjekt, äter = verb)

Det regnar ofta på hösten. (Det = subjekt, regnar = verb)

På morgonen äter Maria frukost. (äter = verb, Maria = subjekt)

På hösten regnar det ofta. (regnar = verb, det = subjekt)

Du kan läsa mer om huvudsats och ordföljd på sidorna 145–146.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Efter det äter barnen frukt. Rätt

1 Snart kommer vi till stationen. ______
2 Kan jobba imorgon? ______
3 Efter maten vilade pojken i soffan. ______
4 I affären köpte bröd och ost. ______
5 Hämtar mina barn på förskolan. ______
6 Din väska ligger på golvet. ______
7 Sen ska göra min läxa. ______
8 Nu behöver du inte göra mer. ______

B Skriv egna meningar med olika subjekt. Tänk på att skriva verbet i rätt tempus (tid).

Exempel: Ibland tittar vi på tv.
↑ tid ↑ verb ↑ subjekt

1 Varje dag ______________________.
2 Klockan fyra ______________________.
3 Efter skolan ______________________.
4 Sedan ______________________.
5 Förra veckan ______________________.
6 På kvällen ______________________.
7 Nu ______________________.
8 Efter det ______________________.

Skannat med CamScanner

C I de här meningarna saknas det ett subjekt. Skriv meningarna igen med ett subjekt som passar.

Exempel: På restaurangen åt lunch.
På restaurangen åt vi lunch.

1 I Turkiet köpte ______ många presenter.
2 På vintern längtade ______ efter solen.
3 Sen måste ______ hämta bilen.
4 På morgonen tycker ______ om att dricka te.
5 På gården kan ______ leka.
6 Efter testet kände ______ sig trött.
7 För det mesta gör ______ ingenting.
8 Efter en lång dag på jobbet vill ______ bara ta det lugnt.

D Skriv en kort text om vad du gör i skolan. Du har fått lite hjälp. Glöm inte subjektet.

Min första lektion börjar ______________________________
____
Då brukar ______________________________
____
Klockan ______________________________
____
Efter pausen ______________________________
____

Du kan läsa mer om huvudsats och ordföljd på sidorna 145–146.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Tiden först eller sist – dela inte på subjekt och verb

Subjekt och verb står alltid tillsammans. I rak ordföljd står subjektet alltid *före* verbet. I omvänd ordföljd står subjektet *efter* verbet.

rak ordföljd
Jag köpte en present *igår*.
subjekt verb tid

omvänd ordföljd
Igår köpte jag en present till min vän.
tid verb subjekt

Du kan läsa mer om huvudsats och ordföljd på sidorna 145–146.

Övningar

Obs! Dessa övningar handlar om när tiden står först eller sist i en mening.

A Stryk under tiden i de här meningarna.

Exempel: Sen efter maten brukar vi dricka kaffe.

1 Personalen har möte varannan vecka.
2 Jag brukade vakna mitt i natten.
3 Strax efter tre brukar de ta en snabb fika.
4 På våren är det kallt här.
5 Hon hade inga vänner här det första året.
6 Efter en liten stund ringde klockan.
7 I pausen köpte vi något att dricka.
8 Tiden gick fort den första dagen.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Efter lunchen gick de ut. Rätt

1 Vi efter bion åkte hem till Monika. ______
2 Jag hade på min födelsedag en stor fest. ______

Skannat med CamScanner

3 Efter pausen fick vi besök av rektor. ______

4 Deras semester började i måndags. ______

5 Era barn lekte igår kväll på gården. ______

6 Nästan hela veckan var jag sjuk. ______

7 Maya och Diego spelar kort på kvällarna. ______

8 Min vän nästan varje dag äter pasta. ______

C Skriv meningar med orden, en mening med **tiden** sist och en mening med **tiden** först.

Exempel: träffade Ali vi igår

a Vi träffade Ali igår.

b Igår träffade vi Ali.

1 förra året   deras bästa vänner   till Frankrike   flyttade

a ______

b ______

2 vi   jättenervösa   var   före provet

a ______

b ______

3 brukar   fisk   äta   en gång i veckan   jag

a ______

b ______

4 duscha och tvätta håret   efter träningen   jag   ska

a ______

b ______

5 börjar   mitt favoritprogram på tv   om en liten stund

a ______

b ______

6 bodde   de flesta människor   förr i tiden   på landet

a ______

b ______

Fler övningar med huvudsatser.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Konjunktioner – *och*

Korta meningar kan du sätta ihop med konjunktionen *och*.

Meningar med ett subjekt

Jag ligger i soffan. Jag läser. → *Jag* ligger i soffan och läser.
(ligger ↑ presens; läser ↑ presens → ligger ↑ presens; läser ↑ presens)

Snart ska Tina betala notan. Tina ska gå hem.
(betala ↑ infinitiv; gå ↑ infinitiv)

→ Snart ska Tina betala notan och gå hem.
(betala ↑ infinitiv; gå ↑ infinitiv)

Obs! Han lagade mat. Sedan diskade han.
→ *Han* lagade mat och sedan diskade *han*.

Meningar med flera subjekt

[Han lagar middag.]huvudsats 1 [Du diskar.]huvudsats 2 → [*Han* lagar middag]huvudsats 1 och [*du* diskar.]huvudsats 2
(lagar ↑ presens; diskar ↑ presens → lagar ↑ presens; diskar ↑ presens)

Meningar med flera verb

Jag gör läxan, städar lite, fixar några smörgåsar och kokar en kopp te.

Obs! Använd kommatecken (,). Skriv inte *och … och …*

> ***Tips!*** Tänk på att konjunktionen *och* står utanför satsen. När du tänker att ett verb ska stå på plats 2, då ska du **inte** räkna med *och*.
>
> **Rätt:** Och jag gillar musik. **Fel:** Och gillar jag musik.
>
> Om du känner dig lite osäker på ordföljd, börja inte en mening med *och*.

Du kan läsa mer om huvudsatser och konjunktioner på sidorna 145–146.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Sedan tittar vi på film och äter chips. Rätt

1 Efter pausen går vi tillbaka till klassrummet och övar på grammatik. ______
2 Jag cyklade till biblioteket och lånade jag några böcker. ______
3 Våra vänner kommer snart och hälsar på oss. ______
4 Han ringer och boka en tid. ______
5 Vi läser texten och svarar på frågor och diskuterar och skriver. ______
6 Sedan tog jag mobilen, kollade mina sms och ringde ett samtal. ______
7 Du måste läsa och gör alla uppgifter. ______
8 På morgonen brukar jag äta en omelett och dricka en kopp te. ______

B Sätt ihop de här meningarna med **och**. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag äter en smörgås. Jag dricker ett glas mjölk.
Jag äter en smörgås och dricker ett glas mjölk.

1 Hon går ut i köket. Hon hämtar mjölken.
____

2 Igår var vi hemma. Vi tog det lugnt.
____

3 Stefan och hans fru fixar maten. Vi ordnar efterrätten
____

4 John borstar tänderna. John tvättar sig. John rakar sig.
____

5 Sedan fikade vi. Vi spelade kort.
____

6 Hon berättade om sina problem. Vi lyssnade.
____

7 Anna går in på banken. Hon tar en kölapp.
____

8 Jag brukar koka ägg. Jag brukar steka korv.
____

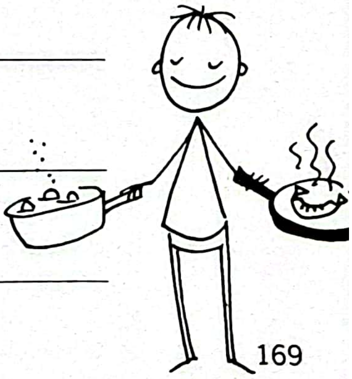

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Ändra den här texten till tre meningar. Använd konjunktionen **och**. Glöm inte punkt.

Jag tvättar mig. Jag klär på mig. Sedan dricker jag kaffe. Jag äter en smörgås. Klockan halv nio låser jag dörren. Jag springer till bussen.

Jag tvättar mig och ______

______

______

______

D Skriv en egen kort text om vad du gör när du kommer till skolan. Använd konjunktionen **och**. Glöm inte punkt.

Så här kan du börja:

Jag och mina klasskamrater står utanför klassrummet och väntar på läraren. Vi pratar lite *och* ______

______

______

______

______

______

Skannat med CamScanner

Konjunktioner – men

Du kan sätta ihop en ”positiv” mening och en ”negativ” mening med konjunktionen *men*. Det är nästan alltid samma tempus i hela meningen.

huvudsats 1 / huvudsats 2
Louise har mycket godis. Hon bjuder inte.

huvudsats 1 / huvudsats 2
→ Louise har mycket godis *men* hon bjuder inte.

huvudsats 1 / huvudsats 2
Amir glömde mobilen på bussen. Han fick tillbaka den igen.

huvudsats 1 / huvudsats 2
→ Amir glömde mobilen på bussen *men* han fick tillbaka den igen.

Jag gillar att cykla. Jag gillar inte att cykla på vintern.
→ Jag gillar att cykla *men* inte på vintern.
(här behöver man inte upprepa gillar att cykla)

> ***Tips!*** Tänk på att konjunktionen *men* står utanför satsen. När du tänker att ett verb ska stå på plats 2, då ska du *inte* räkna med *men*.
>
> **Rätt:** Men hon svarade inte. **Fel:** Men svarade hon inte.
>
> Om du känner dig lite osäker på ordföljd, börja inte en mening med *men*.

Du kan läsa mer om huvudsatser och konjunktioner på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Hon visade mig men jag förstod inte. Rätt

1 De gillar varandra men de bråkar ofta. ______

2 Han var nervös men gick testet bra. ______

3 Amanda ligger i sängen men hon kan inte sova. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 I början förstod jag ingenting men jag lärde mig snabbt. ______

5 På dagarna var vi varma och svettiga men på kvällarna fryser vi. ______

6 Vi gick på alla lektionerna men vi lärde oss inget. ______

7 Barnen leker med varandra men de skrattar mycket. ______

8 Först regnade det men blev det fint väder på eftermiddagen. ______

B Stryk under det slut som passar bäst.

Exempel: Det är kallt ute men — jag fryser inte. / jag fryser.

1 Jag ringde dit men — det var ingen som svarade. / det var någon som svarade.

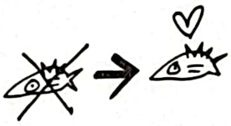

2 Innan gillade jag inte fisk men — nu tycker jag inte att det är gott. / nu tycker jag att det är gott.

3 Han gjorde fel men — ingen var nöjd. / alla var nöjda.

4 Jag hjälpte honom men — han sa inte tack. / han sa tack.

5 Babyn skrek högt men — ingen vaknade. / någon vaknade.

6 Tröjan var gammal och ful men — den var inte varm och skön. / den var varm och skön.

7 Förr var vi ofta ute och dansade men — det gör vi aldrig nu. / det gör vi ofta nu.

8 Festen var tråkig men — maten var inte god. / maten var god.

C Skriv ett slut som passar till meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen. Glöm inte punkt.

Exempel: Han får allt han vill ha men han är aldrig nöjd.

1 Jag ringde på dörren men ______

2 Robin är sjuk men ______

3 Det regnar och blåser ute men ______

Skannat med CamScanner

4 Samira gick till affären men ______________________

5 Solen skiner men ______________________

6 Jag missade bussen men ______________________

7 Vi har inga pengar men ______________________

8 Han fick många sms men ______________________

D Berätta om något som var både positivt och negativt när du var liten. Använd konjunktionen **men.** Skriv i preteritum. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag gillade att äta godis *men* jag fick bara godis på lördagar.

1 ______________________

____

2 ______________________

____

3 ______________________

____

4 ______________________

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Konjunktioner – så

Konjunktionen *så* betyder ungefär samma som *därför*. *Så* sätter bara ihop huvudsatser. Det är nästan alltid samma tempus i hela meningen.

huvudsats 1 | huvudsats 2

Jag har en nyckel. Jag kan öppna dörren.

huvudsats 1 | huvudsats 2

→ Jag har en nyckel *så* jag kan öppna dörren.

(Jag har nyckel. Därför kan jag öppna dörren.)

huvudsats 1 | huvudsats 2

Adrian hade pluggat mycket. Han fick bra resultat på provet.

huvudsats 1 | huvudsats 2

→ Adrian hade pluggat mycket *så* han fick bra resultat på provet.

(Amir hade pluggat mycket. Därför fick han bra resultat på provet.)

Du kan läsa mer om huvudsatser och konjunktioner på sidorna 145–146.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag missade bussen så jag kom försent. Rätt

1 Ellie har fått jobb i Stockholm så vi ska flytta dit. ______
2 Sven kom försent till jobbet så chefen blev arg. ______
3 Hon är ledsen så hon skrattar jättemycket. ______
4 Mitt hår är för långt så ska jag gå till frisören och klippa mig. ______
5 Allting är klart så du behöver inte göra något. ______
6 Mina klasskamrater är jättetrevliga så jag gillar dem. ______
7 Vi trivs bra här så vi vill inte flytta. ______
8 Hans mamma är gammal och sjuk så behöver hjälp. ______

Skannat med CamScanner

B Stryk under det slut som passar bäst.

Exempel: Det är jättevarmt så	jag är svettig. jag fryser.
1 Tim var mätt så	han åt mycket mat. han åt bara lite mat.
2 Jag har druckit en flaska vatten så	jag är inte törstig. jag är törstig.
3 Du frågade mig så	svarade jag dig. jag svarade dig.
4 Det var roligt så	hon blev ledsen. hon skrattade.
5 Brödet är slut så	du får äta en smörgås. du får äta en omelett.
6 Hon har bett om ursäkt så	känns det bra nu. det känns bra nu.
7 Vi har massa mat hemma så	du behöver inte handla. du måste handla.
8 Goran jobbar på lördag kväll så	han kommer inte på festen. han kom på festen.

C Skriv ett slut som passar till meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen. Glöm inte punkt.

Exempel: Luis är min vän så han hjälper mig.

1 Jag jobbar mycket så ______________________

2 Det var mörkt ute så ______________________

3 De förlorade matchen så ______________________

4 Mary gör aldrig sin läxa så ______________________

5 Stefan hade glömt sin mobil så ______________________

6 Vår tv fungerar inte så ______________________

7 Vi hade mycket pengar så ______________________

8 Snart är det vinter så ______________________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv fyra egna meningar med **så**. Du kan till exempel berätta och förklara något om din erfarenhet som elev. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag har en lång dag i skolan så jag är mycket trött på kvällen.

1 ______________________________
____

2 ______________________________
____

3 ______________________________
____

4 ______________________________
____

Konjunktioner – *för*

Med konjunktionen *för* kan du förklara varför. I huvudsats 1 påstår du något och i huvudsats 2 förklarar du varför. (Jämför med konjunktionen *så*, där det är tvärtom.)

Det är nästan alltid samma tempus i hela meningen.

huvudsats 1 — huvudsats 2

Han gråter *för* han har jätteont i magen.

huvudsats 1 — huvudsats 2

Hon var nöjd *för* hon fick bestämma.

Jämför: Han har jätteont i magen *så* han gråter. Hon fick bestämma *så* hon var nöjd.

Du kan läsa mer om huvudsatser och konjunktioner på sidorna 145–146.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Vi måste tvätta idag för alla kläder är smutsiga. Rätt

1 Jag lånade 20 kronor av Simon för jag hade glömt mina pengar hemma. ______

2 Sofia kunde inte sluta läsa för boken var så spännande. ______

3 Du får hämta barnen idag för hinner jag inte. ______

4 Kevin äter inte frukost för han är hungrig. ______

5 Vi förstod inte varandra för vi pratade olika språk. ______

6 Leah är nervös för hon har snart prov. ______

7 Jag tar bussen till jobbet för jag gillar inte att cykla. ______

8 Han blev glad för han får en fin present. ______

B Stryk under det slut som passar bäst.

Exempel: Eva pluggar mycket för	hon har prov imorgon. har hon prov imorgon.
1 Han åt fem smörgåsar för	han var mycket mätt. han var mycket hungrig.
2 Mjölken är slut för	du måste köpa mer. du har druckit upp den.
3 Vi var ute hela dagen för	det var så fint väder. var det så fint väder.
4 Jag vaknade tidigt i morse för	grannens baby skrek så mycket. jag var trött hela dagen.
5 Veronica behöver hjälp för	jag går hem till henne efter jobbet. hon är gammal och sjuk.
6 Du behöver nya glasögon för	din syn är sämre nu. vi går till optikern.
7 Vi fick sluta tidigt idag för	jag kom hem klockan ett. läraren blev sjuk.
8 Ante ska köpa en ny mobil för	hans gamla mobil är sönder. nu kan han ringa igen.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

C Skriv ett slut som passar till meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag tränar mycket för det är bra för hälsan.

1 Jag går till biblioteket för ______________________

2 Martin var trött för ______________________

3 Jag måste gå hem nu för ______________________

4 Doris ska köpa en present för ______________________

5 Jag kom försent till jobbet för ______________________

6 Alex hade inte tid att prata med mig för ______________________

7 Stina känner sig varm och svettig för ______________________

8 Barnen måste gå och lägga sig tidigt ikväll för ______________________

D Skriv fyra egna meningar med **för**. Du kan till exempel först berätta vad du gör med dina pengar och sedan förklara varför. Glöm inte punkt.

Exempel: Jag köper kaffe och en smörgås *för* jag är lite hungrig.

1 ______________________

2 ______________________

3 ______________________

4 ______________________

Fler övningar med konjunktioner.

Skannat med CamScanner

Bisatser

Med hjälp av bisatser kan man skriva längre meningar. Bisatser kan till exempel berätta om tid och förklara varför.

bisats: *när klockan ringer* — huvudsats: Jag vaknar — huvudsats: Jag vaknar — huvudsats: Klockan ringer

Jag vaknar *när klockan ringer*. (Jämför: Jag vaknar. Klockan ringer.)

bisats: *Eftersom Basir hade pengar* — huvudsats: bjöd han — huvudsats: Basir hade pengar — huvudsats: Han bjöd

Eftersom Basir hade pengar bjöd han. (Jämför: Basir hade pengar. Han bjöd.)

En bisats är en del av en mening så den står inte ensam. Det är ofta samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid. En bisats kan stå först eller sist i en mening.

En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Om det finns ett satsadverbial kommer det före verbet.

bisatsinledare	**subjekt**	**satsadverbial**	**verb**	
när	vi	inte	kommer	hem
eftersom	de	alltid	gjorde	det
innan	Monir	kanske	ser	tårtan

Det finns många *bisatsinledare* (kallas också subjunktioner). Här hittar du en lista med de vanligaste bisatsinledarna.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 5 Bisatsinledare – *när*

Bisatsinledaren *när* berättar om *tid*. En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

bisats
Jag vilar *när* jag kommer hem.
bisatsinledare subjekt verb

bisats
Malte gick hem *när* skolan slutade.
bisatsinledare subjekt verb

En bisats är bara en "halv" mening, så en bisats kan inte stå ensam som mening. Men i tal är det vanligt att man svarar någon med bara en bisats.

När kommer du hem? När jag är klar.

Jämför med ditt språk

Använder man *när* på samma sätt i ditt språk?

I många språk säger man: *Efter tränar jag duschar.*

På svenska säger man: ***När** jag har tränat duschar jag.*

Du kan läsa mer om bisatser på förra sidan.

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna.

Exempel: Vi läser <u>när vi har tid.</u>

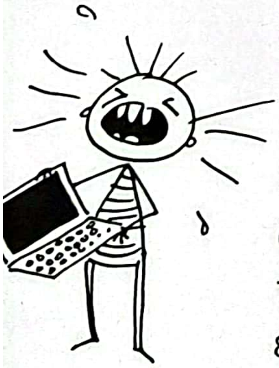

1 Hon pluggar när barnen sover.
2 Jag ringer dig när jag har tid.
3 Vår familj brukar grilla när det är fint väder.
4 Du kan ringa till mig när du kommer fram.
5 Tilde undrade när vi kom hem.
6 Jag blev arg när datorn inte fungerade.
7 Det är roligt när alla är nöjda.
8 Vi fikar när du kommer.

Skannat med CamScanner

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Du kan diska när vi har ätit. Rätt

1 De skrattade när sa jag fel. ______
2 Hon vill bli polis när blir hon stor. ______
3 Jag arbetar inte när jag har semester. ______
4 Han gick till apoteket när barnen behövde medicin. ______
5 Det är tråkigt när regnar. ______
6 Alla satt tysta när de lyssnade. ______
7 Du får göra vad du vill när du vuxen. ______
8 Tårtan var slut när jag kom. ______

C Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag klär på mig när jag har duschat.

1 ______ när de kommer hem.
2 ______ när han har ätit.
3 ______ när pengarna är slut.
4 ______ när jag såg dig.
5 ______ när vi hade ett test.
6 ______ när mobilen gick sönder.
7 ______ när bussen kom för sent.
8 ______ när tvätten är klar.

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag gillar när du sjunger.

1 Jag sover mycket när ______
2 De köper nya kläder när ______
3 Min son spelade tennis när ______
4 Jag lånade böcker när ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

5 Familjen åt på restaurang när ______

6 Vi drack kaffe när ______

7 Det var kallt och mörkt när ______

8 Barnen badade när ______

E Skriv fyra egna meningar med bisatsinledaren **när**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Jag läser *när* jag har tid. (nutid)
Han var trött *när* han kom hem. (dåtid)

1 ______

2 ______

3 ______

4 ______

Nivå 5 Bisatsinledare – *eftersom*

Bisatsinledare *eftersom* berättar om varför. En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

Jag dricker *eftersom* jag är törstig. (bisats: *eftersom* = bisatsinledare, jag = subjekt, är = verb)

Vi hade en vikarie *eftersom* läraren var sjuk. (bisats: *eftersom* = bisatsinledare, läraren = subjekt, var = verb)

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna. Obs! Det finns inte bisatser i alla meningar.

Exempel: Han köpte inget eftersom han hade glömt pengarna hemma.

1 Jag är ledsen eftersom du säger dumma saker till mig.
2 Flickan kunde inte prata eftersom hon bara var ett år.
3 Han fick en present eftersom han fyllde år.
4 Hon vilade en stund efter träningen.
5 De gör sina läxor efter mellanmålet.
6 Vi frågade eftersom vi inte förstod något.
7 Hon har ont i magen eftersom hon har ätit för mycket godis.
8 Pappa är arg eftersom vi bråkar så mycket.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Han var trött eftersom han hade jobbat hela dagen. Rätt

1 Vi köpte inget eftersom allt var så dyrt. ______
2 Jag kan inte se så bra eftersom har glömt mina glasögon. ______
3 Nu funkar bilen igen eftersom de har reparerat den. ______
4 Han ser inget eftersom det är så mörkt. ______
5 Barnen skriker eftersom de var hungriga. ______
6 Lovis kom försent eftersom hon missade bussen. ______
7 Sedan blev de glada igen eftersom fick glass. ______
8 Hon stannade inte så länge eftersom hade hon ett möte. ______

C Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag hämtar mitt paraply eftersom det regnar ute.

1 ______________________ eftersom han behövde sin medicin.
2 ______________________ eftersom det är söndag idag.
3 ______________________ eftersom hon hade tränat mycket.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

4 ________ eftersom mitt kylskåp var sönder.
5 ________ eftersom solen skiner.
6 ________ eftersom jag vill köpa en bil.
7 ________ eftersom han inte kunde betala.
8 ________ eftersom pengarna var slut.

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Julian satte på teven eftersom han ville titta på nyheterna.

1 Banken var stängd eftersom ________
2 Vi åker till stranden eftersom ________
3 Mjölken är varm eftersom ________
4 Vi har ingen lektion idag eftersom ________
5 Jag ska köpa en ny jacka eftersom ________
6 Han äter mycket eftersom ________
7 Jag är trött eftersom ________
8 Omar missade bussen eftersom ________

E Skriv fyra egna meningar med **eftersom**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Jag äter *eftersom* jag är hungrig. (nutid)
Han drack *eftersom* han var törstig. (dåtid)

1 ________
2 ________
3 ________
4 ________

Skannat med CamScanner

Nivå 5

Bisatsinledare – medan

Bisatsinledare *medan* berättar om något som händer samtidigt. En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

Jag läser en tidning *medan* jag väntar. (bisats: *medan* jag väntar; bisatsinledare: medan, subjekt: jag, verb: väntar)

Barnen tittade på tv *medan* vi fixade mat. (bisats: *medan* vi fixade mat; bisatsinledare: medan, subjekt: vi, verb: fixade)

> ***Tips!*** Det går ofta bra att använda *när* istället för *medan*. Om du är osäker på vad du ska välja – *medan* eller *när* – välj *när*.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna.

Exempel: Jag väntar här <u>medan du handlar.</u>

1 Nelly brukar lyssna på musik medan hon pluggar.
2 Du kan vila lite medan jag diskar.
3 Man får inte kolla på mobilen medan man kör.
4 Lena stekte en korv medan pastan kokade.
5 Kaffet blir kallt medan du pratar.
6 Jag kan hålla din väska medan du går på toaletten.
7 Eva sminkade sig medan Jon rakade sig.
8 Ali brukar passa barnen medan jag är på kursen.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag lagade middag medan du var ute och sprang. Rätt

1 Vi lagar din cykel medan du väntar. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

2 Eleverna antecknade medan pratade läraren. ______
3 Jag gillar att lyssna på musik medan jag städa. ______
4 Sitt stilla medan jag borstar ditt hår. ______
5 Kan du vara tyst medan jag pratar? ______
6 Vi kan stå här under trädet medan regnar det. ______
7 Anita betalade notan medan jag var på toaletten. ______
8 Måste du titta på mobilen medan jag talar med dig? ______

C I de här meningarna finns det något fel i bisatserna. Rätta meningarna.

Exempel: Vad gjorde du medan var jag ute?

Rätt: Vad gjorde du medan jag var ute?

1 Vi åt frukost medan barnen sover.

______

2 Inez kollar sina sms medan hon vänta på bussen.

______

3 Hon tänker på sin bror medan tittar hon på tv.

______

4 Prata inte med mig medan tänker jag.

______

5 Det måste vara tyst och lugnt medan pluggar jag.

______

6 Han ringde medan du är i tvättstugan.

______

7 Lyssna ordentligt medan förklarar jag för dig.

______

8 Förr skulle barn vara tysta medan de sitter vid matbordet.

______

Skannat med CamScanner

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag spelar på min mobil medan jag väntar på dig.

1 Alice röker medan ______________________
2 Vi dricker kaffe medan ______________________
3 Jag städar medan ______________________
4 Jag kan passa dina barn medan ______________________
5 Du kan sitta här medan ______________________
6 Han diskade medan ______________________
7 Du måste koncentrera dig medan ______________________
8 Goran promenerar runt i rummet medan ______________________

E Skriv fyra egna meningar med **medan**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Han sjunger medan han duschar. (nutid)
Barnen skrek medan de lekte. (dåtid)

1 ______________________
2 ______________________
3 ______________________
4 ______________________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 5

Bisatsinledare – *innan*

Bisatsinledaren *innan* berättar om tid. En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

bisats

Jag äter frukost *innan* jag borstar tänderna.

bisatsinledare subjekt verb

bisats

Han lämnade barnen på förskolan *innan* han gick till jobbet.

bisatsinledare subjekt verb

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna.

Exempel: Jag handlade innan jag gick hem.

1 Vi fikade innan du kom.
2 Ät inte godis innan det är lunch.
3 Barnen gör läxan innan de äter mellanmål.
4 Han tänkte länge innan han svarade.
5 Vad ska du göra innan mötet börjar?
6 Vi städade innan gästerna kom.
7 Alex duschade innan han gick och la sig.
8 Solen sken innan det började regna.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Anky ringde sin man innan hon gick hem. Rätt

1 André läste lite innan han somnade. ______

Skannat med CamScanner

2 Fundera lite innan du bestämmer dig! ______
3 Sarah jobbade på bank innan hon flyttade till Sverige. ______
4 Jag tvättar händerna innan äter. ______
5 José byter om innan han tränade. ______
6 De var förlovade två år innan de gifte sig. ______
7 Han smakade på maten innan han kryddade mer. ______
8 Du måste vänta en stund innan blir det din tur. ______

C Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag låser dörren innan jag går hemifrån.

1 ________________ innan vi äter dessert.
2 ________________ innan han reser utomlands.
3 ________________ innan affären stängde.
4 ________________ innan polisen kom.
5 ________________ innan jag duschar.
6 ________________ innan han städade.
7 ________________ innan jag går hem.
8 ________________ innan solen går ner.

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Jag dricker en kopp kaffe innan jag ringer min chef.

1 Jag svarar på ett sms innan ________________
2 Josef vilar en stund innan ________________
3 Vi ska stanna här några dagar innan ________________
4 Ni måste ta av er skorna innan ________________
5 Jag betalade notan innan ________________
6 Vi trivdes bra här innan ________________
7 Fanny väntade en stund innan ________________
8 Allt gick bra innan ________________.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

E Skriv fyra egna meningar med **innan**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Jag hjälper barnen *innan* jag tar en paus. (nutid)
Det tog lång tid *innan* de hittade en lägenhet. (dåtid)

1 ____
____

2 ____
____

3 ____
____

4 ____
____

Nivå 5

Bisatsinledare – *om*

Bisatsinledaren *om* kan berätta om villkor för att något ska hända.

Jag blir glad [*om* jag får jobbet.]bisats
(*om* = bisatsinledare, jag = subjekt, får = verb)

Vi kan äta ute [*om* det blir fint väder.]bisats
(*om* = bisatsinledare, det = subjekt, blir = verb)

En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

Man använder bisatsinledaren *om* vid indirekta frågor också.

Direkt fråga: Behöver du hjälp?

Indirekt fråga: Jag undrar *om* du behöver hjälp.

Du kan öva mer på indirekt tal på sidan 215.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna. Obs! Det finns inte bisatser i alla meningar.

Exempel: Jag kan diska om du lagar mat.

1 Vi kan spela schack om du vill.
2 Jag läste om nyheten i tidningen igår.
3 De frågade mig om jag ville jobba extra.
4 Vad händer om man inte betalar hyran?
5 Sonja tycker om att springa i parken.
6 Du kan låna pengar av oss om du behöver.
7 Dragan undrade om du kommer ikväll.
8 Han skriver ofta om sina texter flera gånger.

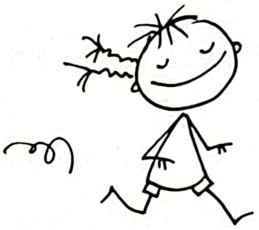

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag blir arg om du lurar mig. Rätt

1 Vi tog bussen om regnade. ______
2 Du hinner i tid om du skynda dig. ______
3 Jag tackar inte nej om de bjuder. ______
4 Vi ska resa om vi får pengar. ______
5 Jag kan gå till apoteket om du behöver medicin. ______
6 Paul gav godis till barnen om var de snälla. ______
7 Du kan låna min tröja om det blir kallt. ______
8 Polisen frågade om någon var skadad. ______

C I de här meningarna finns det något fel i bisatserna. Rätta meningarna.

Exempel: Jag suddar om skriver jag fel.
Rätt: Jag suddar om jag skriver fel.

1 Jag vet inte om fungerar datorn.

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

2 Det blir godare om du salta lite mer.

____

3 Jag väntar här om det okej.

____

4 Hon blev arg om gjorde fel.

____

5 Jag ska fråga om de ha öppet på söndagar.

____

6 Du får inte öppna om ringer det på dörren.

____

7 Det går snabbare om jag hjälpte dig.

____

8 Vet du om går bussen till Holma?

____

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Han frågade om jag ville komma.

1 Elvir blir glad om ____________________

2 Hon undrade om ____________________

3 Jag vill veta om ____________________

4 Vi ska flytta till Göteborg om ____________________

5 Du klarar testet om ____________________

6 Han bjuder på tårta om ____________________

7 Du blir tjock om ____________________

8 Kan du fråga Amir om ____________________

Skannat med CamScanner

E Skriv fyra egna meningar med **om**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Du mår nog bättre *om* du vilar lite. (nutid).
Han blev glad *om* han vann. (dåtid)

1 ______________________________

2 ______________________________

3 ______________________________

4 ______________________________

Nivå 5

Bisatsinledare – *trots att* och *fastän*

Bisatsinledarna *trots att* och *fastän* fungerar ungefär som konjunktionen *men*. Läs meningarna så förstår du vad de betyder.

bisats

Vi gick ut *trots att* det regnade. = Det regnade men vi gick ut ändå.

bisatsinledare subjekt verb

bisats

Han brukar skratta *fastän* han känner sig ledsen.

bisatsinledare subjekt verb

= Han känner sig ledsen men han brukar skratta ändå.

En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna.

Exempel: Det var kallt <u>trots att det var sommar.</u>

1 Alicia jobbar trots att hon är mycket förkyld.
2 Varför fortsätter du att ringa trots att ingen svarar?
3 Vi dansar fastän vi inte har någon musik.
4 Viktor tittar på finska tv-program trots att han inte förstår finska.
5 Jag försöker fastän det är jättesvårt.
6 Vi beställde pizza trots att vi inte var hungriga.
7 Hon tycker om mig fastän jag är dum ibland.
8 Adam köpte nya skor trots att han redan hade 20 par.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag vill se hela filmen trots att den är tråkig. Rätt

1 Jag fryser trots att det var varmt. ______
2 Lucy äter bara lite trots att är maten jättegod. ______
3 Han skrattade åt skämten fastän de inte var roliga. ______
4 Jag gillade boken trots att jag inte förstå allt. ______
5 Ahmed klarade inte provet fastän han hade pluggat jättemycket. ______
6 Det var mörkt i rummet trots att alla lampor var tända. ______
7 Min dotter pratar mycket fastän hon bara är två år. ______
8 Jag har inga rena byxor trots att pappa tvätta två gånger i veckan. ______

C I de här meningarna finns det något fel i bisatserna. Rätta meningarna.

Exempel: Han har ingen jacka på sig fastän är det mycket kallt.
Rätt: Han har ingen jacka på sig fastän det är mycket kallt.

Skannat med CamScanner

1 Ester går ofta på disco trots att är hon gammal.

____

2 De vaknar inte trots att grannarna spela hög musik.

____

3 Han kom inte fastän hade han lovat det.

____

4 Barnen gick själva till lekplatsen trots att var de så små.

____

5 Jag cyklar till skolan fastän snöar det.

____

6 Vi förstår varandra trots att vi inte tala samma språk.

____

7 Hon bär tunga kassar med mat trots att hon hade ont i ryggen.

____

8 Max läser boken igen fastän har han läst den två gånger innan.

____

D Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Exempel: Hon kör trots att hon inte har körkort.

1 Amir röker fastän _______________

2 Hon sa ja fastän _______________

3 De stannade hemma hela dagen trots att _______________

____

4 Vi ska ha fest trots att _______________

5 Fabian stannar i sängen fastän _______________

6 Jag är mätt fastän _______________

7 Stella promenerar trots att _______________

8 Maja är glad trots att _______________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

E Skriv fyra egna meningar med **trots att** eller **fastän**, två meningar i nutid och två meningar i dåtid.

Exempel: Han vill ha mer mat *trots att* han är mätt. (nutid)
Jag såg inte *fastän* jag hade mina glasögon på. (dåtid)

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

4 ____

____

Nivå 5 Bisatsinledare – *att*

Ordet *att* kan vara en bisatsinledare. Man använder ofta bisatsinledaren *att* för att berätta vad någon säger eller tycker.

bisats: *att* Ahmed jobbar på ett café

Hon säger *att* Ahmed jobbar på ett café.

att = bisatsinledare, Ahmed = subjekt, jobbar = verb

bisats: *att* fotboll är kul

Jag tycker *att* fotboll är kul.

att = bisatsinledare, fotboll = subjekt, är = verb

En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

Ibland är *att* ett infinitivmärke (läs mer om det på sidan 44). Jämför följande två meningar:

bisats: *att* skolan ligger i centrum

Amal gillar *att* skolan ligger i centrum.

att = bisatsinledare, skolan = subjekt, ligger = verb

Amal gillar *att* plugga.

att = infinitivmärke

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under **att** som bisatsinledare. Obs! Det finns inte bisatsinledare i alla meningar.

Exempel: Jag sa att vi kommer.

1 Vi tycker inte om att stressa.
2 Han sa att det var bra.
3 Det är tråkigt att vänta.
4 Jag väntar på att de ska bli klara.
5 Tror du att det går bra?
6 Det var jätteroligt att du vill komma.
7 Simon gick hem för att hämta bilen.
8 Då svarade jag att det var lätt.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Tycker du att boken var bra? Rätt

1 Det var snällt att du hjälpte honom. ______
2 Vi hoppas att det bli bättre snart. ______
3 Jag tror att Ibrahim ledsen igår. ______
4 Varför vill du inte att jag visar dig? ______
5 Vilken tur att du köpa så många kakor. ______
6 Jag vill bara att han lyssna på mig. ______
7 Tror du att maten räcker till alla gästerna? ______
8 Vem sa att barnen var sjuka? ______

C Skriv färdigt de här meningarna. Skriv bisatser.

Exempel: Jag vill att vi går hem nu.

1 Jag vet att ______
2 Ella berättade att ______
3 Jag tycker att ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR
Skannat med CamScanner

4 Nicholas väntar på att ___

5 Vi hoppas att ___

6 Läraren säger att ___

7 Julia skrev att ___

8 Det är bäst att ___

D Skriv fem meningar om när du pratade i telefon med en vän. Använd bisatsinledaren **att**.

Så här kan du börja dina meningar:

Han sa *att* ... Hon tyckte *att* ... Han ville *att* ... Hon svarade *att* ... Han berättade *att* ...

1 ___

2 ___

3 ___

4 ___

5 ___

Skannat med CamScanner

Nivå 5

Bisatsinledare – *frågeord*

Frågeord kan också vara bisatsinledare.

En bisats har alltid samma ordföljd: bisatsinledare + subjekt + verb. Det är ofta samma tempus i hela meningen, nutid eller dåtid.

bisats

De undrar *vad* det blir till middag idag. Jämför: *Vad* blir det till middag idag?

bisatsinledare subjekt verb

bisats

Ingen vet *när* han kommer.

bisatsinledare subjekt verb

Han frågar *hur* man gör.

Ali undrar *varför* maten är så dyr.

Alla vill veta *vem* André gillar.

Där står det *vilken* dag vi börjar.

Jag vet inte *var* min mobil är.

Vi frågade *vart* hon ville åka. (vart = var till)

Tina berättade *vem* ***som*** vann. *Obs! vem + som*

Vi undrade *vilken* mat ***som*** var godast.
Obs! vilken + som

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Stryk under alla *frågeord* som är bisatsinledare. Obs! Det finns inte bisatsinledare i alla meningar.

Exempel: Jag vet <u>när</u> vi har test nästa gång.

1 Jag undrar hur de mår nu.

2 Deras son sa inte varför de bråkade.

3 Här måste du skriva vart ni vill resa.

4 När kommer bussen?

5 Carl och hans yngsta dotter var på vårdcentralen.

6 Hon frågade vilken tid festen började.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

7 Vi berättade för henne var klassrummet låg.

8 Jag vet var Borås ligger.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Jag vill veta var han är. Rätt

1 Jag frågade vad betyder det. ______

2 Hon berättade var bodde hon. ______

3 Arvid visste inte vart de skulle gå. ______

4 Barnen var hungriga när de kom hem. ______

5 Jag hade ingen aning om varför hon blev arg. ______

6 Lucy ska visa dig hur maskinen fungerar. ______

7 Du kan fråga henne vem som ska stanna här. ______

8 Vi pratar om vad hände i skolan. ______

C Skriv färdigt de här meningarna.

Exempel: Jag frågar när vi är lediga.

1 Malin vill veta när ______

2 Jag undrar varför ______

3 Finns det någon som vet var ______

4 Jag vet inte hur ______

5 Erik berättade vad ______

6 Vi undrar vem ______

7 Han sa inte vart ______

8 Ingen vet vilken ______

D Ändra frågor till påståenden. Tänk på att ändra frågeorden till bisatsinledare.

Exempel: Vad gillar du?

Jag undrar vad du gillar.

Så här kan du börja dina meningar:

Jag undrar ... Hon frågar ... Vi vill veta ...

Skannat med CamScanner

1 Var är mina nya skor?

____

2 Hur visste du det?

____

3 Varför stannade du kvar i skolan?

____

4 Vart ska vi åka på semestern?

____

5 Vem sitter bredvid Jim?

____

6 Vilka leksaker är Davids?

____

7 När slutar lektionen?

____

8 Vad heter din yngsta dotter?

____

Nivå 5 Bisatsinledare – *som*

Bisatsinledaren *som* syftar tillbaka på ordet som står före. Ibland är *som* både bisatsinledare och subjekt på samma gång.

Jag har en son *som* heter Derek. (Skriv inte: Jag har en son. Min son heter Derek.)
Sonen heter Derek.

Du ska ta bussen *som* går mot Fosie. Vi ska flytta till ett hus *som* har hiss.

Där finns ett café *som* jag gillar. Vi ska äta en tårta *som* Peter har bakat.

Obs! *Som* använder man också för att jämföra något. Då är *som* inte en bisatsinledare.

Maria är lika lång *som* Ali. Jordgubbar smakar *som* godis.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna. Obs! Det finns inte bisatser i alla meningar.

Exempel: Jag vill titta på teckningen som Jorge har gjort.

1 Vad heter hon som sitter bredvid dig i skolan?
2 Han är nästan lika snäll som min storebror.
3 Var ligger huset som du berättade om?
4 Här är några artiklar som du kan läsa.
5 Kan du förklara orden som jag inte förstår?
6 Han pratade som ett litet barn.
7 Jag vill träffa en kvinna som har mycket pengar.
8 Hon berättade om sin barndom som var mycket lycklig.

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Det är en film som alla gillar. Rätt

1 Alex hälsar på sin syster som hon bor i Tyskland. ______
2 Det var hon som började bråka med mig. ______
3 Här är stolarna som du kan låna. ______
4 Jag kastade maten som gillade ingen. ______
5 Luleå är en stad som ligger i norra Sverige. ______
6 Vad är det för musik som du lyssna på? ______
7 Hon ville visa mig en leksak som hon hade fått. ______
8 Vad kostade tröjan som du köpte till Elis? ______

C Skriv färdigt meningarna.

Exempel: Vi såg en man som hade en grön hatt på sig.

1 Han visade mig en dator som ______
2 Jag vill ha en väska som ______
3 Jan har en granne som ______

Skannat med CamScanner

4 De såg en film som ______________________________

5 Vid torget finns det restauranger som ______________________________

____

6 I källaren har vi saker som ______________________________

7 Här får du tillbaka boken som ______________________________

8 Jag känner en kille som ______________________________

D Skriv fyra egna meningar med **som**. Du kan till exempel berätta vad du har i din garderob.

Exempel: Jag har en tröja som jag har fått av min pappa.

1 ______________________________

____

2 ______________________________

____

3 ______________________________

____

4 ______________________________

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 5 Bisats först i mening

En mening kan börja med ett subjekt och då är det *rak ordföljd*. En mening som börjar med ett tidsadverbial, ett platsadverbial eller en hel bisats har *omvänd ordföljd*. I alla meningarna kommer ett verb i presens eller preteritum på plats 2.

Nu kommer det en gång till; en hel bisats kan stå på plats 1 och på plats 2 står då ett verb!

plats 1 fundament	**plats 2 verb**	
Jag	lagar	mat.
På kvällen	lagar	jag mat.
I köket	lagar	jag mat.
När jag kommer hem	lagar	jag mat.

Det är ofta samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

När jag kommer hem lagar jag mat.
(kommer ↑ presens, lagar ↑ presens)

När hon tittade på mig blev jag nervös.
(tittade ↑ preteritum, blev ↑ preteritum)

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: När det var rea köpte vi kläder till barnen. Rätt

1 När de förlorade blev vi ledsna. ______
2 När festen var slut jag gick hem. ______
3 När kläderna är smutsiga tvättar han dem. ______
4 När hon har duschat hon äter frukost. ______
5 När vi har semester stanna vi hemma. ______
6 När du är dum blir jag ledsen. ______
7 När jag förklarar måste du lyssna. ______
8 När hunden skällde blev han rädd. ______

Skannat med CamScanner

B Stryk under rätt slut till meningarna.

Exempel: När vi har fest — vi dansar hela natten. / dansar vi hela natten.

1 När jag känner mig ensam — ringer jag min vän. / ringde jag min vän.

2 När han sitter på tåget — kollar han på film. / kolla han på film.

3 När du tar så mycket chili — blev maten jättestark. / blir maten jättestark.

4 När det är sommar — är nätterna korta. / nätterna är korta.

5 När vattnet var kallt — jag ville inte bada. / ville jag inte bada.

6 När jag berättar roliga historier — skratta han jättemycket. / skrattar han jättemycket.

7 När vi blev hungriga — beställer vi pizza. / beställde vi pizza.

8 När vi har ätit — diskar jag. / jag diskar.

C Skriv färdigt de här meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: När jag väntade på bussen träffade jag min granne.

1 När hon behöver hjälp __________

2 När filmen var slut __________

3 När jag får pengar __________

4 När läraren kom __________

5 När solen skiner __________

6 När jag fick lön __________

7 När du fyller år __________

8 När jag var klar med läxan __________

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Ändra meningarna så att bisatserna kommer först.

Exempel: Jag fick en cykel när jag fyllde tio år.
När jag fyllde tio år fick jag en cykel.

1 Han hjälpte henne när hon var sjuk.
____

2 Vi brukade leka med varandra när vi var små.
____

3 Han tog av sig skorna när han kom in.
____

4 Jag ringer dig när jag har tid.
____

5 Det blir kallare när hösten kommer.
____

6 Han lyssnade på opera när han kände sig deppig.
____

7 Jag kan inte koncentrera mig när jag är trött.
____

8 Vi tar trappan när hissen är sönder.
____

E Skriv sex egna meningar. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: När de kommer hem vilar de en stund.

1 När _______________
2 När _______________
3 När _______________
4 När _______________
5 När _______________
6 När _______________

Skannat med CamScanner

Nivå 5

Öva mer på bisats först i meningen

Det kan ta tid att lära sig rätt ordföljd i meningar som börjar med bisats. Därför får du öva lite mer här.

Efter en bisats kommer ett verb i *presens* eller *preteritum*. Sedan kommer ett subjekt. Det är ofta samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

plats 1 **bisats**	**plats 2** **verb**	**plats 3** **subjekt**	
Om du lagar mat	diskar	jag.	
Eftersom han var så trött	stannade	han	i sängen.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Om du är snäll får du en glass. Rätt

1 Eftersom riset var slut vi åt pasta. ______
2 Eftersom min kompis bor i Örebro kan vi inte träffas så ofta. ______
3 Om jag läser en saga för honom somna han. ______
4 Om du bjuder Alex på festen stannar jag hemma. ______
5 Eftersom du är så trevlig gillar alla dig. ______
6 Eftersom ingen öppnade gick jag hem igen. ______
7 Om han kom i tid alla förvånade. ______
8 Om läraren var arg fick vi mycket läxor. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B De här meningarna är fel. Rätta dem.

Exempel: Eftersom det regnar jag tar ett paraply.

Eftersom det regnar tar jag ett paraply.

1 Om vi missar bussen ta vi en taxi.

2 Eftersom hon jobbade så mycket vi träffades inte så ofta.

3 Eftersom du förklarar så bra förstå jag allt.

4 Om du undrar över något du kan ringa mig.

5 Om jag får jobbet jag jätteglad.

6 Eftersom han vill gå ner i vikt han äter inte fet mat.

7 Eftersom hon lurade mig jag förlorade mina pengar.

8 Om du gör som jag säger gå allt bra.

C Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: Om du hjälper mig blir jag glad.

1 Om datorn går sönder ______

2 Eftersom det är kallt och blåsigt ute ______

3 Om de har billiga jordgubbar ______

4 Eftersom han röker mycket ______

5 Om bebisen skriker ______

6 Eftersom han är frisk igen ______

7 Om du glömmer dina glasögon ______

8 Eftersom min son är så liten ______

Skannat med CamScanner

D Ändra meningarna så att bisatserna kommer först.

Exempel: Han läste hennes sms eftersom han var så nyfiken.
Eftersom han var så nyfiken läste han hennes sms.

1 Jag kan vänta på dig om du vill.

______

2 Det var svårt att sova eftersom grannarna spelade hög musik.

______

______

3 Du får rabatt om du är medlem.

______

4 Vi fick gå igen eftersom alla bord var upptagna.

______

5 Det blir kallt i rummet om fönstret står öppet hela natten.

______

______

6 De vill gifta sig eftersom de är mycket kära i varandra.

______

______

7 Du måste skaffa ett lånekort om du vill låna böcker.

______

8 Det började brinna eftersom hon glömde att släcka stearinljuset.

______

______

E Skriv sex egna meningar. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: Eftersom det är så kallt fryser alla.

1 Eftersom ______

2 Eftersom ______

3 Eftersom ______

4 Om ______

5 Om ______

6 Om ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Nivå 5 Öva ännu mer på bisats först i meningen

Det kan ta tid att lära sig rätt ordföljd i meningar som börjar med bisats. Här får du öva på bisatser med flera olika bisatsinledare.

Efter en bisats kommer ett verb i *presens* eller *preteritum*. Sedan kommer ett subjekt. Det är ofta samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

plats 1 **bisats**	**plats 2** **verb**	**plats 3** **subjekt**	
Trots att musiken är dålig	dansar	alla.	
Innan vi gifte oss	var	vi	förlovade i två år.
Medan de städade	kollade	jag	på YouTube.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Stryk under bisatserna i meningarna. Obs! Det finns inte bisatser i alla meningar.

Exempel: <u>När alla är här</u> börjar vi äta.

1 Fastän han är så liten kan han gå långt.
2 Medan Per rakade sig lekte barnen med hans mobil.
3 När öppnar ni på söndagar?
4 Om det är okej för er stannar jag lite till.
5 Efter maten gick vi ut och promenerade.
6 Innan bodde han och hans fru på landet.
7 Eftersom fisken var så dyr köpte jag kyckling.
8 Trots att klockan var mycket fortsatte vi att jobba.

Skannat med CamScanner

B Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Om du vill röka får du gå ut på balkongen. Rätt

1 Medan Mohammed diskade ringer Miriam sin väninna. ______
2 Trots att allt var billigt köpte vi inget. ______
3 Fastän han fick så hög lön han inte nöjd. ______
4 Innan du går hemifrån måste du släcka alla lampor. ______
5 När det är sommar jag använder inte strumpor. ______
6 Om du skyndar dig hinner du med bussen. ______
7 Eftersom Elina är på gott humör bjuder hon på tårta. ______
8 Trots att han hellre ville stanna hemma följde han med sin bror. ______

C Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: Innan de gick till lekplatsen köpte de glass.

1 Medan jag fixade fika till oss ______
2 Trots att de hade lite pengar ______
3 Innan han gick till jobbet ______
4 Om det är dåligt väder ______
5 När mina barn bråkar ______
6 Fastän hon har många vänner ______
7 Medan läraren skrev på tavlan ______
8 Trots att han har mycket kläder ______

D Ändra meningarna så att bisatserna kommer först.

Exempel: Hon drack inget fastän hon var mycket törstig.
Fastän hon var mycket törstig drack hon inget.

1 Min dotter satt i väntrummet medan jag var inne hos doktorn.

______

______

2 Vi kan fika hos mig om du har lust.

______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

3 Jag läste noga igenom papperet innan jag skrev under.

4 Hon blev irriterad trots att alla gjorde sitt bästa.

5 Du kan väcka mig när det är dags att gå.

6 Han hör vad de säger fastän de pratar så tyst.

7 Jag kan inte använda mitt kort eftersom jag har glömt koden.

8 Det gick ganska bra trots att jag var så nervös.

E Skriv sju egna meningar. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: När läraren kommer börjar lektionen.

1 Trots att

2 Medan

3 Innan

4 När

5 Om

6 Fastän

7 Eftersom

Skannat med CamScanner

Nivå 5

Bisats med satsadverbial

Ett satsadverbial ändrar betydelsen på en hel sats. I en bisats kommer satsadverbial före första verbet. Vanliga satsadverbial är *inte, alltid, aldrig, ofta, sällan, kanske, bara, gärna, fortfarande, nog* och *redan*.

huvudsats	bisats				
	bisatsinledare	**subjekt**	**satsadverbial**	**verb**	**övrigt**
Läraren blir arg	när	de	inte	kommer	i tid.
Inez kommer ofta försent	eftersom	hon	alltid	försover	sig.
Jag tror	att	han	redan	är	klar.

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Det är tråkigt när det alltid regnar. Rätt

1 Omar meddelade oss att det inte fanns fler lediga platser. ______
2 Han stannade hemma trots att han bara var lite förkyld. ______
3 Ät nu medan maten är fortfarande varm. ______
4 Det är jobbigt när de alltid bråkar. ______
5 Paul sa att du alltid såg så glad ut. ______
6 Jag bjöd eftersom han hade aldrig pengar. ______
7 Chefen undrar vem som låser aldrig dörren. ______
8 Hon förklarade varför de inte kunde komma. ______

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

B I de här meningarna står satsadverbialet fel. Rätta meningarna.

Exempel: Carla är glad trots att hon vinner aldrig.
Rätt: Carla är glad trots att hon aldrig vinner.

1 Vi önskade att vi hade inte stannat så länge.

____

2 Jag undrar varför hon glömmer alltid sina nycklar.

____

3 Det var på den tiden när vi hade sällan pengar.

____

4 Du får dåligt betyg om du gör aldrig din läxa.

____

5 Han sökte nytt jobb för att hans kollegor bråkade alltid.

____

____

6 De anställde en ny kock trots att de hade redan två.

____

____

7 Vi hämtar er om bussen kommer inte.

____

8 Jag tror att de är fortfarande intresserade.

____

C Skriv färdigt meningarna. Sätt in ett satsadverbial i bisatsen. Du kan använda dessa:

inte	alltid	aldrig	ofta	sällan	kanske	bara	gärna
nog	fortfarande	redan					

Exempel: Anita är besviken eftersom hon inte har fått något jobb.

1 Du kan få min cykel eftersom ______________________________

2 Det är bäst att ______________________________

3 Ahmed blir arg om ______________________________

4 Jag köper mest grönsaker för att ______________________________

Skannat med CamScanner

5 Vår granne vattnar våra blommor när ______

6 Det var en liten fest därför att ______

7 Han sparade tidningarna som ______

8 Jag kände mig trött trots att ______

D Skriv fyra egna meningar med satsadverbial i bisatsen. Du kan till exempel börja dina meningar med *Jag tycker att ...* eller *Jag blir arg/glad om ...*

Exempel: Jag tycker att du *alltid* är så trevlig.

1 ______

2 ______

3 ______

4 ______

Nivå 5

Indirekt tal

Indirekt tal betyder att man berättar vad någon annan har sagt. Då använder man ofta verben *säger*, *berättar* och *påstår* och sedan kommer en att-bisats.

Ibland måste man ändra pronomenen i det indirekt talet så att man syftar på rätt person.

Det är ofta samma tid i hela meningen, nutid eller dåtid.

Farid säger [att *han* slutar klockan ett.]bisats (direkt tal: *Jag* slutar klockan ett.)

Marie och hennes man berättade [att *de* hade varit i Finland.]bisats
(direkt tal: *Vi* har varit i Finland.)

Du kan läsa mer om bisatser på sidan 179.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Övningar

A Skriv **Rätt** eller **Fel** efter meningarna.

Exempel: Ella sa att hon var trött. Rätt

1 Läraren påstår att han har rättat alla prov. ______
2 Jag har sagt att jag inte vill stanna här. ______
3 Sima berättade att hennes hund sjuk. ______
4 Rektorn sa att vi skulle få inte någon vikarie. ______
5 Vem påstod att jag inte låsa dörren? ______
6 Sedan sa de att hotellet var stängt. ______
7 Varför säger du att det aldrig funkar? ______
8 Ahmed berättar att åker han ofta till Göteborg. ______

B Skriv färdigt meningarna. Tänk på att ha samma tempus i hela meningen.

Exempel: Andrei säger att han är hemma.

1 Lina påstår att hon ______
2 Orhan sa att han ______
3 Min granne berättade att han ______
4 Mona säger att hon ______
5 Polisen sa att alla ______
6 Hennes pappa har sagt att vi ______
7 Servitören påstod att de ______
8 Du sa att du ______

C Ändra direkt tal till indirekt tal. Tänk på tempus och ordföljd.

Exempel: Jag gillar inte korv. Hon sa att hon inte gillade korv.

1 Jag mår bra.
Hon påstår ______
2 Vi äter pizza varje lördag.
De berättade ______

Skannat med CamScanner

3 Bensinen är slut.

Stella sa ______________________________

4 De kan inte komma på festen.

Han säger ______________________________

5 De glömmer alltid att låsa.

Sami påstår ______________________________

6 Det är alltid mycket folk på torget.

Sonja sa ______________________________

7 Väskan låg kvar på golvet.

Helen påstod ______________________________

8 Barnen behöver ofta nya kläder.

Erin sa ______________________________

D Ändra direkt tal till indirekt tal. Berätta vad personerna sa. Skriv i dåtid.

Exempel: Molly och Alex: Vi har inte gjort läxan.

Molly och Alex sa att de inte hade gjort läxan.

1 Inez: Jag köpte en ny cykel igår.

____

2 Mamma: Jag lägger korven i kylen.

____

3 Sofie och Malin: Vi längtar efter sommaren.

____

4 José: Jag kan inte sova så bra.

____

5 Monika: Jag vill gärna se programmet.

____

6 Hamid: Jag ska flytta till Västerås.

____

7 Fikret: Det är alltid problem med diskmaskinen.

____

8 Gunnel och Selma: Vi har aldrig varit i Iran.

____

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

D Skriv fyra egna meningar med indirekt tal. Du kan till exempel berätta för din sjuka klasskamrat vad din lärare sa på lektionen igår.

Exempel: Läraren sa att vi skulle prata svenska med varandra.

1 ____

____

2 ____

____

3 ____

____

4 ____

____

Fler övningar med bisatser.

Skannat med CamScanner

Facit

I facit hittar du rätt svar på övningarna i boken. Till de övningar där du själv ska skriva egna meningar finns det förslag på svar som du kan jämföra dina egna svar med. Facit finns i det digitala läromedlet.

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

Grammatiska termer

adjektiv – ordklass som beskriver substantiv och pronomen (en *söt* kaka / Jag är *glad*.).

adverb – ordklass som är bestämning till ett verb, adjektiv eller annat adverb (pratar *högt*, *väldigt* dyr, *mycket* fint).

adverbial – satsdel som säger till exempel var, när eller hur något hände (*På grillen* låg två biffar. / *Efter maten* spelade de kort.).

agent – används tillsammans med *av*, i sats med passiv form för att berätta vem som gör något (Mejlen läses av *personalen*.)

aktiv form – subjektet (någon) gör något aktivt (*Han läste mejlen.*) aktiv ≠ passiv.

avledning – när man använder prefix eller suffix för att bilda nya ord (*o*-vän-*lig* / *miss*-tänk-*sam*).

bestämdhet – substantiv kan stå i obestämd form (en flaska, flera flaskor) eller i bestämd form (flask*an*, flask*orna*).

bisats – en sats som är en del av en annan sats, inleds av en bisatsinledare (… *att* vi kommer / *när* jag är trött …).

bisatsinledare – står först i en bisats. (*eftersom* han var sen / *trots* att de bjöd).

då-fokus – samma som dåtidssystemet, här ingår tre tempus: preteritum, pluskvamperfekt och futurum preteritum (Vi *åt* mat som jag *hade lagat* och sen *skulle* Maryam *bjuda* på glass.).

frågeord – ord som står först i en fråga (*Vad* är klockan? / *Vem* kom först?).

frågeordsfråga – fråga som börjar med ett frågeord (*Vad* heter han? *Hur* gick det?).

fundament – plats 1 i en sats. Ett fundament kan vara de flesta satsdelar (*Deras son* är gift. / *Igår* regnade det mycket. / *Där* bor vi.).

futurum – tempus för framtid (De ska åka. / Vi kommer att sakna er. / Jag ringer ikväll.).

indirekt fråga – ett påstående med en fråga som man inte väntar sig ett svar på (Jag undrar vad de gör. / Han frågar varför vi måste stanna.).

indirekt tal – när man berättar vad någon säger eller sa (Ali säger att han är nöjd. / De sa att mötet var inställt.).

Skannat med CamScanner

infinitiv – verbets grundform som man kan sätta *att* framför (att *cykla* / att *äta* / att *berätta*).

infinitivmärke – *att*, som kan står framför verb i infinitiv (*att* cykla / *att* äta / *att* berätta).

grammatik – regler för hur man bildar och böjer ord och hur man sätter ihop ord till satser och meningar.

hjälpverb – verb som står tillsammans med ett huvudverb (*måste* diska / *har* hjälpt).

huvudsats – en sats med ett subjekt och verb som ensam kan bilda en mening (Jag läser. / Sedan pratade vi om boken.) .

huvudverb – det viktiga verbet i en sats, med mest information (väntar / diska / hjälpt / bodde).

interjektion – ordklass. Korta ord för något man ropar, för att uttrycka känslor eller hälsa, ofta tillsammans med ett utropstecken (aj! / usch! / hurra! / hej! / hallå där!).

ja- och nej-fråga – en fråga som man kan svara ja eller nej på (Har du körkort? / Vill du ha kaffe?).

komparativ – när man jämför adjektiv finns det tre former. Komparativ är den andra formen där man lägger till *-are* för att berätta att det är mer (dyrare / lättare / godare).

komparera – att jämföra adjektiv. Man lägger till *-are* och *-ast* för att berätta att det är mer och mest (fin, finare, finast).

komplement – används ofta i satsschema för platsen där objekt och så kallat predikativ (ofta adjektiv) kan stå.

kongruens – när adjektiv, perfekt particip eller possessivt pronomen ändrar sin form efter det substantiv som det beskriver (en *fin* dag–ett *fint* hus / två *fina* tröjor–*min* tröja / en *bakad* kaka–ett *bakat* bröd / *mitt* hus–*mina* kläder).

konjunktion – en ordklass och sambandsord som sätter ihop satser av samma sort (äter *och* sover / glass *eller* godis / nöjd *men* trött).

nu-fokus – samma som nutidssystemet. Här ingår tre tempus: presens, perfekt och futurum (Vi *äter* mat som jag *har lagat* och sen *ska* Maryam *bjuda* på glass.).

objekt – en satsdel som berättar om *någon* eller *något* som inte själv gör något i en sats (i motsats till *subjekt*, som gör något) (Jag hjälpte *pappa*. / Han lånade *pennan*.).

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

omvänd ordföljd – när en sats börjar med något annat än subjekt, till exempel tid eller plats (*Idag* har vi test. / *På huvudet* hade hon en keps.).

ordbildning – när man bildar ord med avledning eller sammansättning (van-trivs / vän-lig / fot-boll).

ordklass – ord som har likheter med varandra, till exempel ord som man kan säga *en* eller *ett* framför är substantiv. Svenskan har nio ordklasser.

partikel – kort betonat ord, ofta samma som preposition, som tillsammans med verb bildar partikelverb (gå *av* / höra *upp* / se *till*).

partikelverb – verb + betonad partikel som ändrar verbets ursprungliga betydelse (göra om = göra igen / gå till = fungera).

passiv form – subjektet (någon) gör inte något aktivt. (*Köttet grillades.*) passiv ≠ aktiv.

perfekt – tempus med nu-fokus som berättat om tid före presens, nutid. Bildas med *har* + *supinum* (har vaknat / har sett / har ätit).

perfekt particip – ord som bildas av verb och fungerar som adjektiv (en kokt korv / en sminkad tjej / huset är sålt).

personliga pronomen – pronomen används för att slippa upprepa substantiv. Personliga pronomen är *jag-mig*, *du-dig*, *ni-er*, *han-honom*, *hon-henne*, *den*, *det* och *de-dem*.

plural – flertal av substantiv (pojkar / väskor / gardiner).

pluskvamperfekt – tempus med då-fokus som berättar om tid före preteritum, dåtid. Bildas med *hade* + *supinum* (hade varit / hade gjort / hade tittat).

positiv – när man jämför adjektiv finns det tre former. Positiv är den första formen, grundformen (dyr / lätt / god).

possessiva pronomen – ordklass. Pronomen används för att slippa upprepa substantiv. Possessiv betyder att någon äger något (min / deras / hennes).

predikat – satsdel som berättar vad som händer i en sats. Ett predikat är alltid ett verb (Ali *cyklar* hem. Tanja *jobbar* mycket.).

prefix – förstavelse som står före en ordstam och som ändrar ordets betydelse. Ett positivt ord kan bli negativt (*o*-vän / *miss*-tänka / *van*-trivas).

preposition – ordklass, kort ord som berättar om läge eller riktning, står ofta tillsammans med verb (*i* köket / *till* skolan / väntar *på*).

presens – tempus som berättar om nutid (pratar / läser / ser).

Skannat med CamScanner

preteritum – tempus som berättar om dåtid (pratade / läste / såg).

pronomen – ordklass. Pronomen används för att slippa upprepa substantiv (jag / den / någon).

påstående – motsatsen till fråga. Efter ett påstående kommer punkt (De bor i Gävle. / Det var ett bra tips.).

rak ordföljd – en sats om börjar med ett subjekt (*Lena* gillar fisk. / *Deras äldsta son* bor i Gävle.).

reflexiva pronomen – ordklass. Pronomen används för att slippa upprepa substantiv. Reflexiva pronomen syftar tillbaka på satsens subjekt (Jag tvättar *mig*. / Han tar *sin* mobil.).

räkneord – ordklass. Ord för tal (ett / två / tre / första / andra / tredje).

sambandsord – se **konjunktion**

sammansatta ord – ord som är bildade av två eller flera "egna" ord (glas+ögon → *glasögon* / kyl+skåp → *kylskåp* / tand+kräm → *tandkräm*.

samordnande konjunktion – se **konjunktion**

satsadverb – ordklass som säger något om en hel sats (Vi stannar *inte* så länge. De förstår *nog*.).

satsadverbial – satsdel som är en bestämning till en hel sats (Anita är *inte* allergisk. / Då går det *kanske* bättre.).

satsdel – anger vilken roll ord i en sats spelar. Subjekt till exempel berättar vem eller vad som gör något (*Min fru* jobbar i en affär.).

singular – ental av substantiv (en pojke / ett hus / en blomma).

subjekt – en satsdel som berättar vem eller vad som gör något (*David* skriver. / *Alla affärer* är stängda.).

substantiv – ordklass som man kan sätta *en, ett, flera* eller *mycket* framför. Även namn är substantiv (en bil / ett barn / flera tallrikar / mycket vatten / Peter).

suffix – efterstavelse som står efter en ordstam och som ändrar ordklass på ord (vän-*lig* / ny-*het* / bokstav-*era*).

superlativ – när man jämför adjektiv finns det tre former. Superlativ är den tredje formen (dyrast / lättast / godast).

supinum – verbform som ingår i perfekt och pluskvamperfekt (har *läst* / hade *gått*).

© FÖRFATTAREN OCH STUDENTLITTERATUR

Skannat med CamScanner

tempus – tempus betyder *tid*. Svenskan har två enkla tempus: presens och preteritum, och fyra sammansatta tempus: perfekt, pluskvamperfekt, futurum och futurum preteritum.

tempusharmomi – betyder att man inte blandar nu-fokus och då-fokus (Nu-fokus: Jag *har handlat* mat. Klockan ett *är* jag hemma och *ska laga* mat. Då-fokus: Jag *hade handlat* mat. Klockan ett *var* jag hemma och *skulle laga* mat.).

verb – ordklass som berättar vad någon gör eller vad som händer (Anna *springer*. / Matchen *slutar* snart.).

Skannat med CamScanner